

Les persones estrangeres en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2008

Versión en castellano a partir de la página 137

**Observatori del Treball
de les Illes Balears**

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Treball i Formació

Les persones estrangeres en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2008

OBSERVATORI DEL TREBALL DE LES ILLES BALEARS

Invertim en el seu futur

Cofinanciado por:

UNIÓN EUROPEA
FONDO SOCIAL EUROPEO

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Treball i Formació

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director General de Planificació Estratègica

Coordinació: Delia Riera Tur

Autors: Sandra Ollé Fernández, Maria del Mar Ribas Mas, Baltasar Miguel Ramis
Llabrés

Revisió lingüística: Mateu Coll Torres

Impressió: amadip.esment
Dipòsit legal: PM-3107-2009
ISBN 978-84-692-6705-9

Si voleu més informació i/o subscriure-us als informes de l'Observatori del Treball de les Illes Balears podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o bé:

Direcció General de Planificació Estratègica.
Conselleria de Treball i Formació de les Illes Balears
Plaça de Son Castelló, 1
Polígon de Son Castelló. 07009 Palma
Tel. 971 17 63 00
www.caib.es
<http://treballiformacio.caib.es>

Aquesta publicació ha estat cofinançada per la Unió Europea, Fons Social Europeu, i impresa en paper ecològic.
Es permet reproduir totalment o parcialment la informació que conté aquest informe, sempre que se n'esmenti la font i l'autoria.

ÍNDEX

1	PRESENTACIÓ	5
2	NOTES METODOLÒGIQUES	7
3	CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DELS ESTRANGERS RESIDENTS	11
4	POBLACIÓ ESTRANGERA ACTIVA A LES ILLES BALEARS	27
	4.1 Evolució de la població activa i de la població inactiva.....	27
	4.2 Evolució de la taxa d'activitat	30
5	POBLACIÓ ESTRANGERA OCUPADA A LES ILLES BALEARS.....	33
	5.1 Evolució de la població ocupada segons l' EPA, la Seguretat Social i la contractació registrada al SOIB	33
	5.2 Població ocupada per règim, nacionalitat i activitat econòmica	40
	5.2.1 Evolució de les persones ocupades per règims de cotització.....	40
	5.2.2 Distribució de les persones ocupades estrangeres per règims d'afiliació	42
	5.2.3 Evolució de les persones ocupades estrangeres per sectors d'activitat	44
	5.2.4 Ocupacions dels estrangers.....	50
	5.3 Persones ocupades estrangeres per sexe i grup d'edat.....	52
	5.4 Evolució de la taxa d'ocupació.....	58
	5.5 Temporalitat i rotació de la contractació registrada.....	60
6	POBLACIÓ ESTRANGERA EN SITUACIÓ D'ATUR A LES ILLES BALEARS.....	63
	6.1 Evolució de la població en situació d'atur segons l'EPA i els registres del SOIB.....	63
	6.1.1 Evolució per illes de les persones en situació d'atur.....	67
	6.2 Atur per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis	69
	6.3 Atur per activitat econòmica, sexe i nacionalitat	73
	6.4 Evolució de la taxa d'atur	79
	6.5 Durada de la demanda	80
7	CONDICIONS LABORALS DELS ESTRANGERS.....	83
	7.1 Diferències salarials	83
	7.2 Accidents laborals	85
8	ANNEX	93
9	ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS.....	121
10	RELACIONS DE FONTS I INDICADORS.....	133

1 PRESENTACIÓ

El present informe sobre la situació laboral de les persones estrangeres a les Illes Balears dona continuïtat a la línia de seguiment del conjunt de col·lectius més vulnerables encetada per l'Observatori del Treball de les Illes Balears amb l'edició corresponent a l'any 2007 i forma part de l'estratègia global desenvolupada per la Conselleria de Treball i Formació d'atenció preferent dels col·lectius de joves, dones, estrangers i persones en risc d'exclusió social.

Sens dubte, un dels fenòmens rellevants de la darrera dècada a les Illes és el fet immigratori, tal com ho palesa el fet que la població estrangera hagi passat de representar el 6,5% de la població resident el 2000 al 21,7% el 2008, valor que situa a les Balears com la comunitat autònoma amb un pes més elevat de població estrangera, a una distància molt superior del conjunt de l'estat (12%). De totes formes, tot i que el 2008 encara es troben taxes positives de creixement demogràfic entre la població estrangera, s'ha alentit notablement el seu ritme d'incorporació.

Pel que fa a la incorporació a l'activitat, tot i que s'observa un alentiment progressiu de l'increment durant el darrer any, per part de la població estrangera, el ritme d'incorporació és encara molt elevat (13,3% durant el 2008), sobretot si es compara amb el de la població activa nacional, que va tenir un creixement negatiu a l'any 2007 (-0,9%) i tot just d'un 1% al 2008. Per tant, tot i la crisi, la migració per motivació laboral continua creixent a un ritme fort. Cal tenir en compte que aquests col·lectius preparen els seus plans migratoris a llarg termini i l'ajustament a les variacions del mercat de treball no es tradueix de forma immediata.

Les dades d'ocupació mostren una evolució diferent segons la nacionalitat dels treballadors, així mentre que entre el nacionals s'han perdut llocs de feina (-1,4%), els estrangers, tant comunitaris (+5%), com extracomunitaris (+1,5%) presenten, tot i que menors que anys anterior, taxes positives. Els

treballadors extracomunitaris es concentren en major mesura en la construcció, els comunitaris en les activitats d'hoteleria i els nacionals també en hoteleria i altres activitats del sector de serveis.

Tot i que les dades sobre afiliació i contractació mostren que el col·lectiu estranger, especialment l'extracomunitari, reacciona millor a la pèrdua generalitzada d'ocupació durant l'any 2008, aquest fet no implica una disminució del grau de segregació vertical i horitzontal en el mercat de treball, sinó que, al contrari, les diferències internes en el grup de persones ocupades augmenten.

L'increment de l'atur patit durant 2008 ha afectat més els estrangers que els nacionals, i són sobretot els homes extracomunitaris, de 25 a 34 anys i que treballaven en el sector de la construcció, els qui, en proporció, pateixen més l'augment de la desocupació. D'altra banda, la població estrangera mostra un major dinamisme de sortida de situacions d'atur, si més no l'atur de llarga durada hi té una baixa incidència (18,5% pels nacionals, enfront d'un 6,9% dels comunitaris i un 2,6% dels extracomunitaris). Aquest dinamisme s'ha de relacionar tant amb la dependència d'ingressos mensuals constants, com en l'obligació, de molts d'ells, de renovar permisos de treball i/o de residència.

Finalment, esmentar que s'ha produït una reducció notable de la sinistralitat laboral, tant en el col·lectiu de treballadors nacionals com d'estrangers respecte a 2007. Però alhora cal remarcar que l'índex d'incidència per als estrangers és encara 20 punts percentuals superior al dels nacionals.

En definitiva, aquest informe mostra com el col·lectiu de persones estrangeres s'està veient afectat per la crisi. Això no obstant, l'estudi també indica que aquest col·lectiu ja arrossega problemes d'ocupació que existien abans de la crisi i que, en conseqüència, cal aproximar-se als problemes d'aquest col·lectiu amb una mirada estructural i ésser conscients de la situació actual, del que creiem que aquest informe ajudarà a entendre-la.

SR. LLORENÇ POU GARCIAS
Director general de Planificació Estratègica

HBLE. SRA. JOANA M. BARCELÓ MARTÍ
Consellera de Treball i Formació

2 NOTES METODOLÒGIQUES

Aquest informe respon en línies generals a l'estructura de l'informe de l'any 2007, tant en la concepció del subjecte d'estudi, com en les fonts d'informació i en els indicadors utilitzats, així com en l'enfocament de l'anàlisi dels canvis viscuts en el mercat de treball a partir del nou cicle econòmic iniciat l'any 2008.

Així doncs, el concepte de població estrangera fa referència al conjunt de persones residents no nacionals, amb exploració de les diferències segons pertanyin a l'Europa comunitària o a tercers països. Hem preferit l'opció de nacionalitat i no de país d'origen perquè la primera determina legalment les condicions d'accés al mercat laboral espanyol¹. Per tant, es consideren espanyoles tant les persones d'origen estranger que n'han adquirit la nacionalitat com aquelles que tenen doble nacionalitat (l'espanyola i una altra)². Evitarem esmentar els termes *immigrant* o *població immigrant* a causa de les interpretacions de què són objecte aquests conceptes, tot i que dues de les fonts emprades les utilitzen: l'INE i l'OCDE —val a dir que, efectivament, amb accepcions diferents—.

Pel que fa als indicadors inclosos, cal fer alguns aclariments:

Padró municipal definitiu de l'INE: és el que hem fet servir en l'apartat de context demogràfic i social, i és el que comptabilitza tots els habitants de les Illes que s'hagin inscrit en els registres municipals. S'explota a partir de la desagregació de les dades per sexe, per grans grups d'edat i per nacionalitat i se n'extreuen les 15 amb més presència a les Illes (78,4% del total d'estrangers empadronats), les quals s'analitzen al llarg de l'informe.

Cal esmentar la dificultat que presenta el padró

com a font d'informació sobre els fluxos immigratoris ja que el seu registre informa del saldo poblacional, és a dir, de la diferència entre les persones que s'hi han inscrit i les qui s'han donat de baixa.

El registre de baixes, a més, depèn fonamentalment de la decisió voluntària de les persones empadronades de comunicar a l'ajuntament el seu trasllat de residència. Com que aquest fet no és comú, habitualment les baixes es coneixen un cop l'INE comunica que hi ha constància que la persona figura inscrita en un altre municipi. En el cas de persones estrangeres que retornen al seu país —o es traslladen a qualssevol altre—, no existeix aquest mecanisme de correcció. Per tal d'evitar aquest possible desfasament entre les inscripcions i els residents reals, des de 2006 existeix un mecanisme³ que obliga els estrangers a renovar-ne la inscripció cada dos anys, o a declarar-ne, en cas contrari, la caducitat. Tot i així, aquest procés només és d'aplicació als residents no comunitaris sense autorització de residència permanent i implica, com ja hem dit, un retard possible d'un màxim de dos anys en la detecció de les baixes.

Registre Central d'Estrangers de la Direcció General de Policia: la comptabilització de les autoritzacions de residència i de treball⁴ serveixen en aquest informe per a corroborar les tendències observades en la font anterior i permeten aproximar una xifra de les persones estrangeres que resideixen a les Illes de manera irregular. Tot i això, també hem de destacar-ne la imprecisió com a font d'informació sobre l'evolució en l'arribada de persones nouvingudes, ja que una persona pot haver regularitzat la seva situació un temps després del trasllat a un municipi.

¹ Estan exempts de l'obligació d'obtenir autorització de treball els nacionals de països membres de la Unió Europea, de l'Espai Econòmic Europeu (Islàndia, Noruega i Liechtenstein) i Suïssa, com també els de tercers països que siguin familiars d'espanyols o de nacionals dels esmentats països.

² Utilitzen aquest mateix criteri l'Enquesta de Població Activa de l'INE, la Tresoreria de la Seguretat Social i el Servei Públic d'Ocupació SOIB, entre d'altres fonts d'informació.

³ Conseqüència de la modificació legislativa introduïda per la Llei Orgànica 14/2003 d'estrangeria en la Llei Reguladora de Bases del Règim Local.

⁴ Recollides dels anuaris estadístics d'immigració publicats per la Secretaria d'Estat d'Immigració, alhora procedents del Registre Central d'Estrangeria. Per a més detalls, vegeu la secció "Fonts d'informació, notes metodològiques i normes jurídiques" publicada al web <<http://extranjeros.mtas.es/es/InformacionEstadistica/Anuarios/Archivos/2008>>.

En segon lloc, cal dir que les dades del registre corresponen al 31 de desembre de cada any i, així, es comparen amb el padró en data d'1 de gener de l'any següent.

També convé tenir en compte que la inscripció dels estrangers del règim comunitari en el Registre Central d'Estrangeria no va ser obligatòria fins al 2 d'abril de 2007 i que s'inclouen en aquest règim els nacionals de tercers països que són familiars directes d'espanyols. Quant als búlgars i als romanesos, independentment de la seva activitat laboral, a partir de l'1 de gener de 2007 queden inclosos, als efectes estadístics, en el règim comunitari si ja s'han inscrit en el Registre Central d'Estrangers i en el règim general quan encara disposen d'una autorització de residència en vigor. En aquest sentit, hem de recordar que el nombre de països membres de la Unió Europea ha canviat progressivament en els darrers sis anys⁵, fet que canvia l'assignació dels estrangers com a comunitaris i no comunitaris al llarg del temps. Totes les fonts emprades inclouen a partir de l'1 de gener de 2007 els ciutadans i ciutadanes de Bulgària i de Romania entre els estrangers comunitaris; però a causa de la moratòria al dret de lliure circulació de treballadors imposada durant dos anys a Bulgària i a Romania, en incorporar-se a la UE-27 l'1 de gener de 2007, els seus nacionals han de sol·licitar una autorització per a poder treballar com a assalariats en les mateixes condicions que la resta de països extracomunitaris (si bé gaudeixen d'alguns avantatges, com la no consideració de la situació nacional d'ocupació).

Estadística de Variacions Residencials de l'INE: s'utilitza per a complementar les mancances de les dues fonts anteriors sobre el moviment poblacional d'estrangers, ja que permet analitzar els fluxos migratoris interiors entre els municipis de l'Estat Espanyol i determinar la mobilitat laboral territorial a través de les altes i les baixes padronals.

Enquesta nacional d'immigrants 2007⁶ de l'INE: esmentada en l'informe de l'any anterior, proporciona dades que tot just s'usen de referència, ja que tenen en compte la variable de país d'origen i no la nacionalitat de les persones estrangeres enquestades. Hem de recordar, a més, que a les Illes no es va completar el 77 % de la mostra de 170 habitatges, fet que fa minvar-ne la representativitat i recomana prudència a l'hora de fer-ne la lectura.

International Migration Outlook 2009 de l'OCDE: usat també en l'apartat de context demogràfic per tal de posicionar les Illes en el marc dels països de la UE-27.

Tresoreria General de la Seguretat Social: proporciona el registre de treballadors ocupats per compte d'altri i per compte propi segons el règim (general o específic) i segons els sectors econòmics. Cal recordar que el nombre de persones afiliades no es correspon necessàriament amb el nombre de treballadors⁷.

Les dades d'aquest estudi procedeixen de la Delegació Provincial de la Tresoreria de la Seguretat Social i són més àmplies que les disponibles en el Butlletí d'Estadístiques Laborals⁸, en què sols es publica el nombre absolut d'altes a final de cada mes. Això no obstant, també presenten força limitacions, ja que tot just permeten conèixer la nacionalitat dels treballadors segons el règim de cotització i ofereixen la resta d'informació agregada sota l'agrupació UE /no UE.

Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB): per analitzar la inserció laboral de la població treballadora estrangera per nacionalitats s'ha de recórrer a les dades de contractació i d'atur registrat pel Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), font de la qual es deriven alguns dels indicadors més interessants per arribar a conèixer les particularitats que presenten els estrangers respecte a la població treballadora espanyola.

5 La incorporació de Suïssa en l'espai comunitari i l'ampliació de la UE de 15 a 25 membres i, recentment, a 27 implica canvis progressius en la consideració d'onze països extracomunitaris que passen a ser comunitaris a mitjà dels anys 2002 i 2004 i a començament de 2007. A més, cal considerar la moratòria de dos anys en el dret de lliure circulació per als ciutadans dels deu països incorporats l'any 2004, que té efectes també a mitjan 2006.

6 Darrera actualització publicada. Per a més detalls sobre la definició de l'univers i la metodologia de l'estudi, vegeu el web www.ine.es.

7 Per a més detalls, vegeu "Fonts i notes explicatives" al web <http://www.mtin.es/estadisticas/bel/AFI/afifn.htm>

8 Accessible al web <http://www.mtin.es/estadisticas/BEL> >.

Sobre les noves contractacions cal dir que, en línies generals, les conversions efectuades sobre un contracte preexistent tenen la mateixa consideració que un contracte. Quant als demandants, convé remarcar que es tracta de persones amb una sol·licitud d'ocupació registrada a les oficines del SOIB, tant si es troben en situació d'atur com si no s'hi troben. Els demandants en situació d'atur es comptabilitzen segons els criteris estadístics que estableix l'Ordre ministerial d'11 de març de 1985 per mesurar l'atur registrat.

Enquesta de Població Activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE): té l'avantatge de definir⁹ les persones ocupades en un sentit més ampli que l'afiliació a la Seguretat Social, amb inclusió dels qui fan feina de manera no regulada en treballs informals i/o de curta durada; però les desagregacions que permet són reduïdes, ja

que la mostra de població estrangera a les Illes Balears presenta deficiències importants.

Enquesta d'estructura salarial de l'INE: aquesta és l'única font disponible per analitzar les diferències salarials segons la nacionalitat dels treballadors i treballadores de les Illes. Cal anar amb compte a l'hora d'interpretar les dades que presenta sobre els treballadors estrangers ja que, en molts de casos, el nombre d'observacions mostrals estan compreses entre 100 i 500. Té periodicitat quadriennal, i la darrera és la de l'any 2006.

⁹ Per a més detalls, vegeu el web <www.ine.es>.

3 CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DELS ESTRANGERS RESIDENTS

3.1 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA AL CONJUNT DE LES ILLES BALEARS (1.1.2009)

D'acord a l'avanç del padró municipal, dia 1 de gener de 2009 la població balear és de 1.094.972 persones, de les quals 857.613 són de nacionalitat espanyola i 237.359 són estrangeres (un 51,4% són comunitàries i el 48,6%, extracomunitàries).

El gràfic 1 mostra l'aportació anual dels residents estrangers al creixement de la població balear, així com el seu pes relatiu des de l'any 2000. En termes absoluts, podem observar que si durant 2008 la població balear ha augmentat en 22.128 persones

sobre l'any 2007, 14.323 són residents estrangers i 7.805, nacionals: és a dir, que en aquest any cal atribuir el 64,7% del creixement demogràfic total als estrangers. El creixement acumulat des de 2000 equivaldria a 163.745 persones estrangeres i 52.600 nacionals, i la mitjana anual de creixement és d'un 27,8% en el cas del estrangers i d'un 0,8% en el cas dels nacionals.

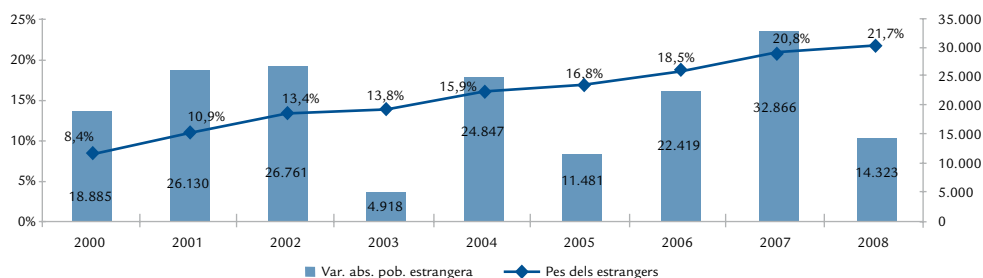
Per tant, durant l'any 2008 els estrangers representen un 21,7% del total d'habitants de les Illes Balears, un percentatge que situa les Illes Balears com la comunitat autònoma de l'Estat amb un pes més elevat de població estrangera, a una distància molt superior de la mitjana (12%).

Quadre 1 Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)

	2000	2008	Increment acumulat 2000-08	Mitjana creixement anual
Total	878.627	1.094.972	24,6%	3,1%
Estrangers	73.614	237.359	222,4%	27,8%
UE	43.285	122.010	181,9%	22,7%
No UE	30.329	115.349	280,3%	35,0%
Nacionals	805.013	857.613	6,5%	0,8%

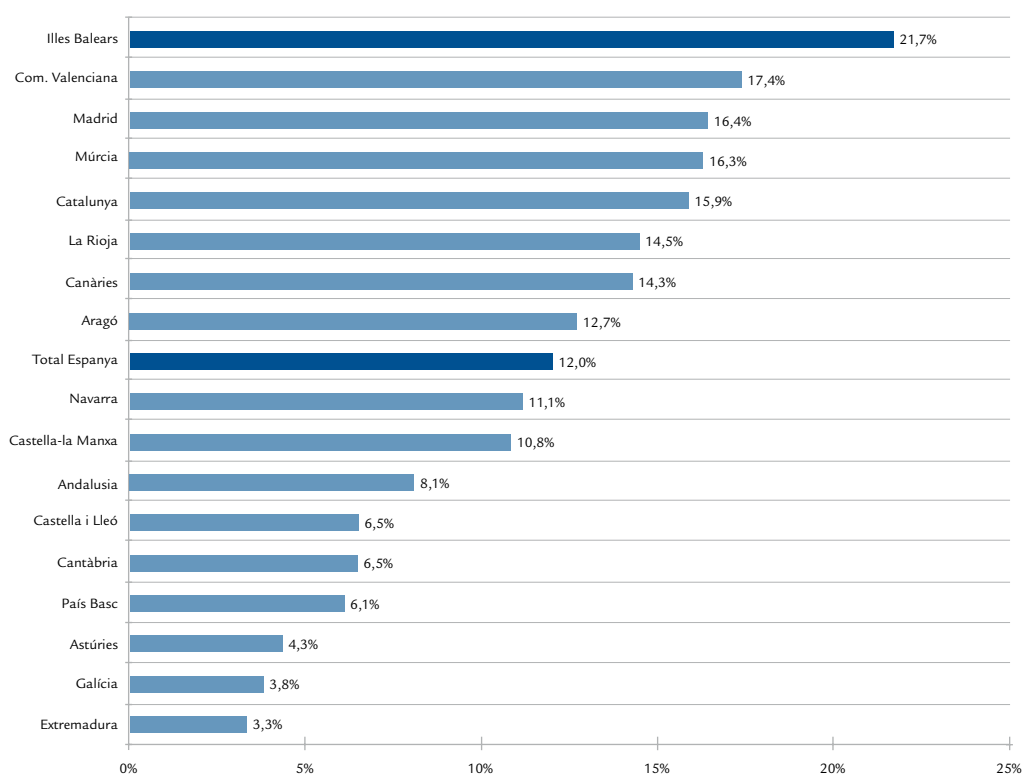
Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Gràfic 1 Evolució de la variació absoluta interanual de la població estrangera i del pes de la població estrangera sobre el total de la població a les Illes Balears (2000-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Gràfic 2 Percentatge de població estrangera sobre el total de població, per comunitats autònomes (1 de gener de 2009)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

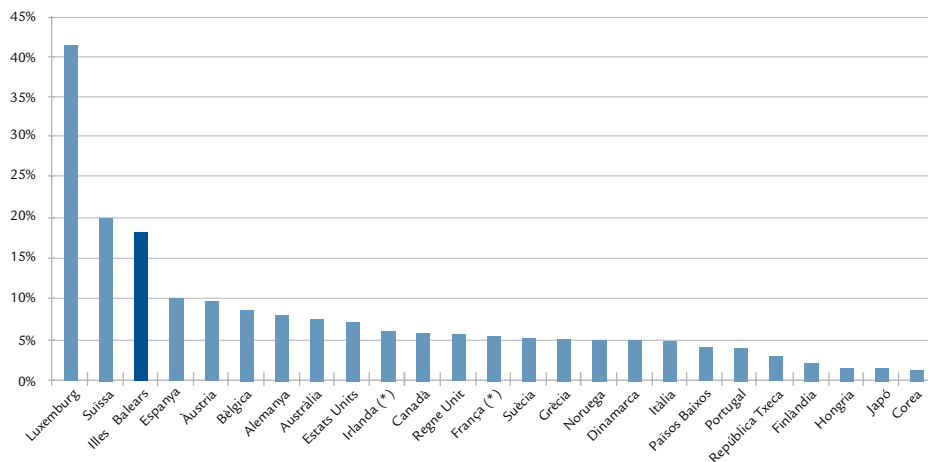
De fet, un 4,2% dels estrangers empadronats a Espanya resideixen a les Illes Balears, quasi el doble del que suposa el pes demogràfic de la nostra comunitat (2,3%) en el conjunt de l'Estat.

Quadre 2 Població estrangera per comunitats autònomes, segons l'avanç del padró (1 de gener de 2009)

Comunitats autònomes	Total estrangers	Percentatge d'estrangers	Total població	Percentatge sobre el total
Catalunya	1.184.192	21,2%	7.467.423	16,0%
Madrid	1.043.133	18,6%	6.360.241	13,6%
Com. Valenciana	882.870	15,8%	5.084.502	10,9%
Andalusia	668.093	11,9%	8.285.692	17,8%
Canàries	299.220	5,3%	2.098.593	4,5%
Illes Balears	237.359	4,2%	1.094.972	2,3%
Múrcia	235.134	4,2%	1.445.410	3,1%
Castella-la Manxa	224.892	4,0%	2.079.401	4,5%
Aragó	170.295	3,0%	1.342.926	2,9%
Castella i Lleó	166.032	3,0%	2.560.031	5,5%
País Basc	132.189	2,4%	2.171.243	4,7%
Galícia	106.129	1,9%	2.794.796	6,0%
Navarra	70.149	1,3%	629.569	1,3%
Astúries	47.012	0,8%	1.085.110	2,3%
La Rioja	46.416	0,8%	321.025	0,7%
Cantàbria	38.024	0,7%	589.043	1,3%
Extremadura	36.489	0,7%	1.100.000	2,4%
Total Espanya	5.598.691	100,0%	46.661.950	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Gràfic 3 Percentatge de població estrangera sobre el total de població (2006)

Font: elaboració pròpia a partir del padró de l'INE i de l'informe International Migration Outlook OCDE-2009. Notes: *Dades de 2005.

En un context geogràfic més ample, si comparem les Balears amb altres països, podem observar que durant l'any 2006 – darrera data d'actualització proporcionada per l'OCDE – ja podien figurar en un lloc destacat, pel que fa al pes de la població de nacionalitat estrangera sobre el total dels seus residents.

Per a conèixer en detall la composició d'aquesta població estrangera, es desagreguen les dades del padró per nacionalitats. Una primera aproximació per continents ens indica que el model immigratori balear es caracteritza per l'europeïtzació i la iberoamericanització, si tenim en compte que aquests dos col·lectius junts sumen més del 80% de la població estrangera.

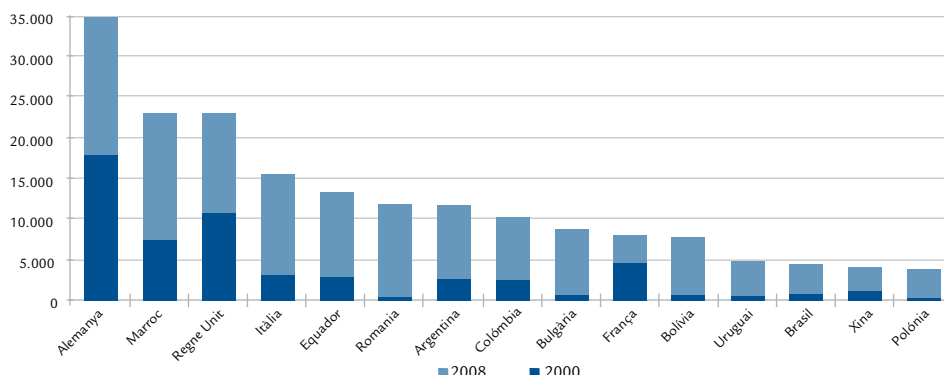
Per nacionalitats, en data d'1 de gener de 2009, Alemanya assoleix la xifra de 34.936 persones i són encara la nacionalitat més nombrosa a les Illes Balears, tot i que any rere any perden pes sobre el total d'estrangers: si l'any 2000 representaven el 24,5%, al 2008 davallen fins al 14,7% de la població estrangera balear. El Marroc apareix com el segon país amb més presència a les Illes, 23.134 persones, una mica per sobre dels britànics, 23.097 persones, que fins enguany suposaven la segona nacionalitat estrangera més nombrosa a les Illes. Els italians, 15.708 persones, i els equatorians, 13.340 empadronats, són les nacionalitats següents en el rànquing, seguides pels romanesos, els argentins i els colombians, amb més de 10.000 habitants en total.

Quadre 3 Distribució de població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)

Anys	Europa	Àfrica	Amèrica del Sud i Central	Àsia	Resta	Total
2000	64%	14%	17%	3%	1%	100%
2001	56%	14%	26%	3%	1%	100%
2002	51%	14%	31%	3%	1%	100%
2003	47%	14%	35%	3%	1%	100%
2004	47%	15%	34%	3%	1%	100%
2005	51%	14%	31%	3%	1%	100%
2006	53%	13%	30%	3%	1%	100%
2007	53%	14%	29%	3%	1%	100%
2008	54%	14%	28%	3%	1%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Gràfic 4 Evolució de la població resident a les Illes Balears segons la nacionalitat (2000-2008)

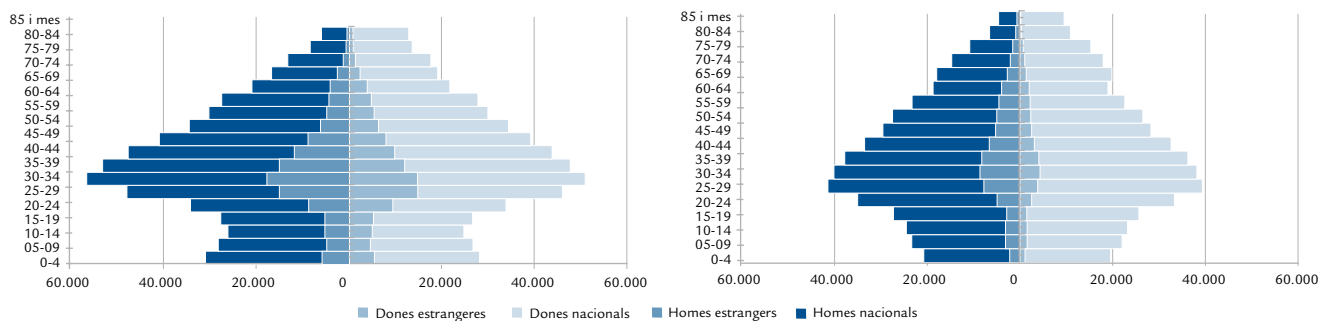

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró, INE

L'increment progressiu del pes dels estrangers a les Illes ha modificat la composició de la piràmide de població, i ha provocat que el pes dels homes augmenti, des del 49,8% que representava a l'any 2000 al 50,4% de 2008. Aquest percentatge és

major entre els estrangers (52,3%), especialment en el cas dels extracomunitaris (53,7%), que entre els nacionals (49,9%). En aquest sentit destaquen els marroquins, amb un 64,2% de població masculina sobre el seu total.

Gràfic 5 Piràmide de població de les Illes Balears (2008 i 2000)

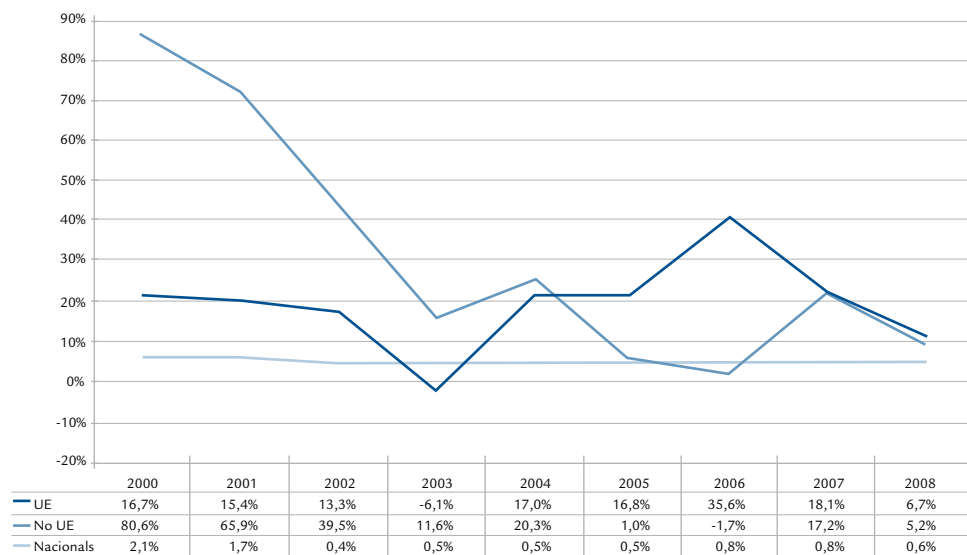

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

D'altra banda, en l'anàlisi per edats cal observar que quasi el 50% del creixement de la població en aquest període s'ha concentrat en els trams compresos entre 30 anys i 49 anys, mentre que el nombre de persones majors de 65 no ha variat significativament. De nou, trobam diferències entre els residents estrangers i els nacionals: en el tram dels 14 als 44 anys es concentra un 57,9% del primer grup esmentat, enfront d'un 42,9% de la població nacional. És a dir, podem entendre que la població estrangera està més lluny de les edats de jubilació.

Efectivament, si estudiem l'aportació dels estrangers a la població en edat laboral de les Illes podrem veure com el seu pes ha augmentat al llarg dels anys, i ha passat de representar el 9,3% l'any 2000 a sumar el 24,2% durant el 2008. El gràfic 6 mostra la variació percentual interanual en aquest període, amb una distinció clara del col·lectiu comunitari del grup de tercers països. Mentre els espanyols han crescut en percentatges que oscil·len entre el 2,1% de l'any 2000 i el 0,6% de l'any 2008, comunitaris i no comunitaris assoleixen increments anuals molt superiors.

Gràfic 6 Taxes de variació de la població d'edat entre 16 i 64 anys a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Tot i així, cal advertir com en el darrer any es produeix un alentiment notable del creixement de la població estrangera, que passa de taxes del 18,1% i el 17,2% al 2007 a variacions del 6,7% i 5,2% durant 2008 (en ambdós casos, UE-27 i no UE-27 respectivament). De fet, aquesta minoració ja quedava reflectida en el gràfic 1 que fa referència al total de trams d'edats de la població estrangera balear.

Però, com s'ha dit en l'apartat de notes metodològiques, el padró presenta certes imprecisions com a font d'informació¹⁰ sobre el flux migratori rebut. És per això que cal comparar-ne les dades amb les d'altres fonts complementàries.

En primer lloc, es pot acudir al Registre Central d'Estrangers del Ministeri d'Interior, que comptabilitza les persones sense nacionalitat espanyola que disposen d'autorització de residència (o de certificat de registre, en el cas dels ciutadans comunitaris). Tot i que aquest registre també presenta limitacions com a informant dels fluxos

migratoris anuals, és cert que aporta una visió complementària de l'evolució dels residents estrangers. D'aquesta comparació podem obtenir, a més, una aproximació a la xifra d'estrangers en situació irregular a les Illes.

Així doncs, segons el Registre Central d'Estrangers, dia 31 de desembre de 2008, un total de 189.707 persones estrangeres tenien certificat de registre o targeta de residència en vigor. S'ha vist que, d'acord a l'avanç del padró d'1 de gener de 2009, es trobaven empadronats a les Illes Balears 237.359 estrangers. Entre una font i l'altra hi ha, doncs, una diferència de 47.652 persones. Si comparàssim un període més ample, del 2000 al 2008, veuríem com el nombre d'estrangers empadronats hauria pujat en 163.745 persones, un 222,4%, mentre que el nombre de posseïdors de targeta de residència hauria crescut en 143.935 persones, un 314,5%¹¹. L'estimació de creixement de residents estrangers en situació irregular durant aquest període seria, per tant, de 19.810 persones.

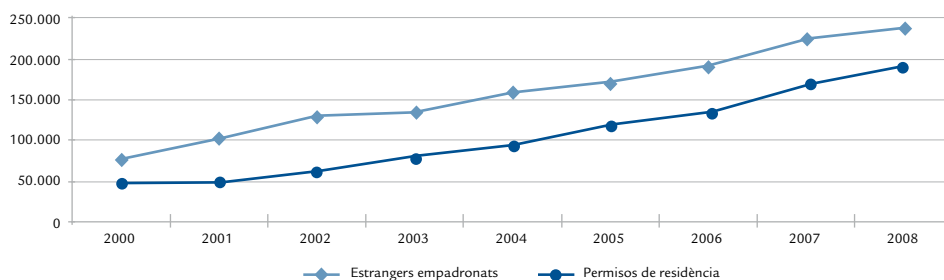
¹⁰ En l'apartat de notes metodològiques s'expliquen les limitacions del padró i del Registre Central d'Estrangers com a font d'informació sobre les altes i les baixes dels residents estrangers.

¹¹ Per a una anàlisi més detallada de l'evolució dels registres d'autoritzacions de residència i dels efectes de les regularitzacions dels anys 2000, 2001 i 2005, vegeu l'Informe de Població Estrangera al mercat de treball de les Illes Balears corresponent a l'any 2007.

Quant a la tendència observada en el creixement relatiu de la població estrangera, el gràfic 7 mostra que ambdues fonts registren línies d'evolució paral·leles, i indica un augment continuat en el nombre d'estrangers residents. En tot cas, la cor-

ba se suavitza entre els anys 2007 i 2008, període en què la variació interanual dels empadronats estrangers passa del 17,3% al 6,4%, mentre que la corresponent al Registre Central d'Estrangers davalla del 27,7% registrat al 2007 al 13,6% de 2008.

Gràfic 7 Evolució de la població estrangera segons el padró municipal i segons el Registre Central d'Estrangers (2000-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE) i el Registre Central d'Estrangers.

Una segona font de comparació és l'Estadística de Variacions Residencials (EVA) de l'INE, que informa de les altes i de les baixes del padró entre els municipis de l'estat. Cal precisar que l'EVA no considera les altes produïdes per persones que procedeixen d'un altre país ni les baixes de persones d'un municipi per marxar a un altre país, sinó únicament els moviments entre municipis. És per això que permet estudiar els desplaçaments de població estrangera entre comunitats autònomes, i mostra si unes són emissores i d'altres, receptores de població nouvinguda. De fet, tradicionalment la població estrangera ha mostrat una disposició major a la mobilitat territorial que l'espanyola, i en una època de desajustament del mercat laboral -com ha succeït l'any 2008-, podria haver augmentat.

Al quadre 4 es veu com a l'any 2008 migraren d'un municipi a un altre 1.643.210 persones, de les quals 1.149.426 eren nacionals i 493.784, estrangeres. És a dir que, en termes relatius, es traslladaren un 2,8% dels nacionals enfront d'un 9,4% dels estrangers: la mobilitat geogràfica dels estrangers va ser, doncs, tres vegades superior a la dels nacionals.

Si comparem les dades de 2008 amb les d'anys anteriors podrem observar que la mobilitat dels estrangers ha estat sempre superior a la dels nacionals, si bé aquest darrer any ha davallat una mica la diferència, perquè ha baixat la dels estrangers (del 11,8% de l'any 2007 al 9,4% actual) i no perquè hagi pujat la dels nacionals, contra el que podríem esperar.

Quadre 4 Migracions interiors a l'Estat (2004-2008)

	Nacionals			Estrangers		
	Població a l'inici de l'any	Migren durant l'any	%	Població a l'inici de l'any	Migren durant l'any	%
2004	40.163.358	1.169.708	2,9%	3.034.326	357.738	11,8%
2005	40.377.920	1.168.484	2,9%	3.730.610	401.877	10,8%
2006	40.564.798	1.129.331	2,8%	4.144.166	462.978	11,2%
2007	40.681.183	1.260.160	3,1%	4.519.554	535.193	11,8%
2008	40.889.060	1.149.426	2,8%	5.268.762	493.784	9,4%

Font: Enquesta de Variacions Residencials de l'INE.

Amb l'anàlisi de la mobilitat entre comunitats autònomes podem veure que aquelles que tenen un percentatge major de nacionals amb moviments de sortida són també les que en tenen un percentatge major d'entrada. És a dir, que en allò que afecta els nacionals, no hi ha comunitats autònomes que siguin sobretot emissores ni sobretot receptors. En

el cas dels estrangers passa més o manco el mateix, tot i que els percentatges d'entrada i de sortida són més elevats. Al 2008, Navarra, el País Basc i Astúries són més receptors que emissors i Extremadura és més emissora que receptora. Les Illes Balears registren tants de moviments de sortida d'estrangers (un 7,2%) com d'entrada (un 7,9%).

Quadre 5 Migracions interiors per comunitats autònomes durant l'any 2008

	Nacionals					Estrangers				
	Població Gener-08	Surten el 2008	%	Entren el 2008	%	Població Gener-08	Surten el 2008	%	Entren el 2008	%
Andalusia	7.578.941	178.856	2,4%	181.121	2,4%	623.279	51.441	8,3%	49.620	8,0%
Aragó	1.172.026	25.785	2,2%	25.739	2,2%	154.892	12.670	8,2%	13.089	8,5%
Astúries	1.039.334	24.270	2,3%	25.243	2,4%	40.804	4.191	10,3%	5.174	12,7%
Illes Balears	849.808	33.939	4,0%	35.517	4,2%	223.036	16.063	7,2%	17.730	7,9%
Canàries	1.792.121	68.962	3,8%	64.879	3,6%	283.847	22.156	7,8%	20.080	7,1%
Cantàbria	548.896	18.666	3,4%	19.506	3,6%	33.242	3.883	11,7%	4.230	12,7%
Castella i Lleó	2.402.528	69.890	2,9%	66.022	2,7%	154.802	18.351	11,9%	17.371	11,2%
Castella-la Manxa	1.837.092	49.682	2,7%	61.158	3,3%	206.008	24.024	11,7%	25.085	12,2%
Catalunya	6.260.288	200.734	3,2%	193.654	3,1%	1.103.790	122.842	11,1%	125.840	11,4%
Com. Valenciana	4.182.262	125.648	3,0%	126.241	3,0%	847.339	64.931	7,7%	63.568	7,5%
Extremadura	1.062.429	21.525	2,0%	21.927	2,1%	35.315	4.335	12,3%	3.594	10,2%
Galícia	2.688.601	69.160	2,6%	71.432	2,7%	95.568	10.512	11,0%	11.320	11,8%
Madrid	5.266.257	163.607	3,1%	159.437	3,0%	1.005.381	90.734	9,0%	84.531	8,4%
Múrcia	1.200.484	23.772	2,0%	25.183	2,1%	225.625	20.160	8,9%	18.888	8,4%
Navarra	555.332	16.678	3,0%	17.286	3,1%	65.045	7.903	12,2%	9.314	14,3%
País Basc	2.039.775	46.636	2,3%	43.228	2,1%	117.337	15.174	12,9%	19.044	16,2%
La Rioja	273.645	7.258	2,7%	7.603	2,8%	43.856	3.985	9,1%	4.240	9,7%
Total	40.889.060	1.149.426	2,8%	1.149.426	2,8%	5.268.762	493.784	9,4%	493.784	9,4%

Font: Enquesta de Variacions Residencials de l'INE.

Finalment, l'efecte de la crisi econòmica sobre la mobilitat geogràfica dels estrangers residents a les Illes pot també estudiar-se a través del programa de retorn de treballadors estrangers en atur, que es posà en marxa amb fons públics durant l'any 2008. Cal dir que ja existia un projecte anterior –de l'any 2003– que contemplava el retorn assistit per estrangers en situació de vulnerabilitat social, emperò tenia una finalitat de caràcter humanitari.

El programa que sorgeix a finals de 2008¹² està relacionat sobretot amb la crisi i necessita l'acompliment de tres condicions. La primera, estar en situació d'atur i tenir dret a prestació, de forma que la persona beneficiària pot percebre la prestació de forma acumulada en dues parts: una primera del 40% se li abona a Espanya en el moment en què se li concedeix la sol·licitud; la segona part del 60% restant se li abona en el seu país d'origen. Cal que es trobi en el país d'origen 30 dies després d'haver percebut el primer abonament.

¹² Real Decret 1800/2008, de 3 de novembre, pel qual es desenvolupa el Real Decret - llei 4/2008, de 19 de setembre, sobre l'abonament acumulat i de forma anticipada de la prestació contributiva per atur a treballadors estrangers no comunitaris que retornen voluntàriament als seus països d'origen.

La segona condició és ser ciutadà d'un país que hagi subscrit amb Espanya un conveni bilateral en matèria de Seguretat Social. La major part dels països llatinoamericans disposen d'aquest conveni, amb l'excepció de Bolívia. També el tenen subscrit el Marroc i Tunísia (els dos únics països africans); Filipines (l'únic país asiàtic); finalment, Rússia i Ucraïna (de tots els països de l'Europa de l'est). Els ciutadans de la UE-27 no poden acollir-s'hi, així que les nacionalitats majoritàries a les Illes -com els alemanys, els britànics, els italians i els romanesos- en queden excloses. A més, hem de tenir en compte que molts de llatinoamericans poden haver adquirit la nacionalitat espanyola -ja que la llei d'estrangeria els exigeix un temps menor de residència legal continuada a Espanya (dos anys) enfront dels deu anys requerits als ciutadans d'altres països -. I òbviament, la nacionalització els exclou de la possibilitat d'acollir-se al programa.

El darrer requeriment és que l'acceptació d'aquesta ajuda suposa la pèrdua del dret de residència i el compromís de no sol·licitar cap altra autorització de residència o de treball durant els tres anys següents a la data de concessió. Aquesta condició sembla determinant perquè poques persones s'acullin al programa.

Finalment, també hi poden intervenir altres qüestions¹³ de caire social: així per exemple, les persones en situació d'atur són més reticents al trasllat voluntari, ja que les xarxes socials cobren una importància més gran en termes de suport durant les fases d'atur.

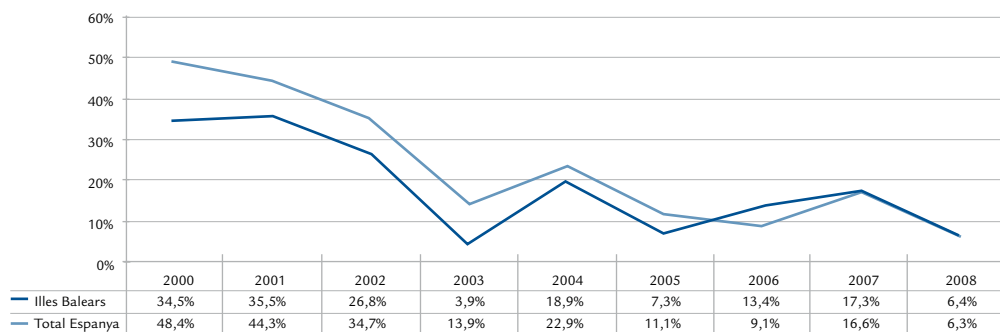
En conclusió, el conjunt dels factors esmentats ha provocat que el nombre d'estrangers que han retornat mitjançant aquest programa sigui molt reduït: a les Illes, només s'hi han acollit 29 persones durant l'any 2008.

Quadre 6 Retorn de persones en atur amb abonament anticipat de la prestació, Illes Balears (2008)

	Nombre d'estrangers que s'han acollit al retorn assistit durant l'any 2008
Argentina	4
Brasil	2
Colòmbia	3
Equador	13
Perú	3
Ucraïna	1
Uruguai	3
Total	29

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 8. Creixement interanual dels estrangers a les Illes Balears i a l'Estat (2000-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

13 Extret de l'article "Oportunitades y Retos relacionados con la movilidad de la mano de obra en tiempo de crisis y posteriormente" inclòs al Boletín de Información Sociolaboral Internacional núm. 160 del Ministeri de Treball i Immigració, en traducció del document original "Opportunities and challenges for labour mobility in times of crisis and beyond".

Finalment, per a saber si aquesta evolució és pròpia de les Illes o comú a la resta de l'Estat¹⁴, cal comparar altra vegada el creixement del total de població estrangera a les Balears amb la del conjunt de l'Estat (vegeu el gràfic 8). Com en el cas anterior, podem considerar que ambdues línies de tendència corren relativament paral·leles –amb l'excepció de l'any 2006, l'única vegada que les Balears superen l'Estat –, per a igualar-se al 2007 i davallar juntes al 2008 (6,3% de variació interanual a Espanya, enfront del 6,4% a les illes).

Aquesta tendència per a l'Estat també es confirma amb el registre de visats de residència i de treball, que informa de la immigració legal anual. L'estadística de 2005 a 2008 mostra que la variació interanual del darrer any fou del 2,4%, positiva encara, emperò molt inferior a la d'anys anteriors, com per exemple del 24% entre 2007 i 2006.

En conclusió, podem afirmar que la població estrangera encara mostra taxes positives de creixement demogràfic, tant a les Illes com a la resta de l'Estat, tot i que durant 2008 s'ha alentit notablement el ritme d'incorporació. De moment, segons les dades analitzades en aquest

apartat, no s'ha observat que el desajustament del mercat laboral hagi augmentat la mobilitat geogràfica intraterritorial ni n'hagi fomentat el desplaçament a d'altres països.

3.2 EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA PER ILLES. ANY 2008

En el moment de redactar aquest informe, l'INE encara no ha fet públiques les dades definitives del padró (1.1.2009) desagregades per municipis, per la qual cosa no es pot aplicar l'enfocament anterior sobre la influència del canvi de cycle econòmic en el creixement de la població estrangera per illes. Tot i així, resulta interessant fotografiar-ne l'evolució en els darrers anys disponibles.

En data d'1 de gener de 2008, podem observar que la població estrangera a Mallorca assoleix la xifra de 173.999 persones; a Menorca, de 15.147; a Eivissa, de 31.067 i finalment, a Formentera, de 2.823. Per tant, el pes dels estrangers sobre el total de la població a Mallorca és del 20,6%, a Menorca del 16,4%, a Eivissa del 24,8% i a Formentera, del 30,9%.

Quadre 7 Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2008

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Total estrangers	223.036	173.999	15.147	31.067	2.823
UE	113.595	86.465	7.159	18.076	1.895
No UE	109.441	87.534	7.988	12.991	928
Total població	1.072.844	846.210	92.434	125.053	9.147
% estrangers	20,8%	20,6%	16,4%	24,8%	30,9%
% UE	50,9%	49,7%	47,3%	58,2%	67,1%
% No UE	49,1%	50,3%	52,7%	41,8%	32,9%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

El creixement més gran respecte a l'any anterior s'ha produït a Mallorca, on la població estrangera ha augmentat, en termes absoluts, en 25.766 persones, el que suposa un 78,4%

de l'increment total dels estrangers al conjunt de les Illes. En termes percentuals, en canvi, destaca l'augment interanual a l'illa de Formentera (21,8%).

¹⁴ Les darreres dades al respecte publicades per l'OCDE per altres països del món corresponen a 2007, motiu pel qual no és possible una anàlisi de l'àmbit internacional. En tot cas, aquest estudi correspondria a un informe més ambiciós que el present.

Quadre 8 Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2007

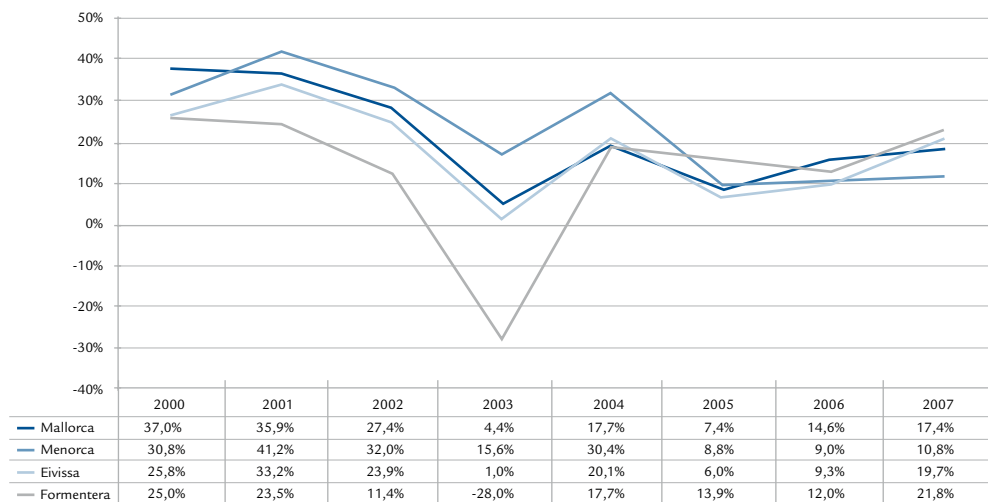
	Illes Balears 2006	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Total	1.030.650	814.275	90.235	117.698	8.442
Estrangers	190.170	148.233	13.672	25.947	2.318
UE	96.329	73.732	6.393	14.678	1.526
No UE	93.841	74.501	7.279	11.269	792
Nacionals	840.480	666.042	76.563	91.751	6.124

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

El gràfic 9 mostra el ritme de creixement anual de la població estrangera per illes des de l'any 2000. Enfront de la mitjana d'augment del 17,3% del conjunt de Balears a l'any 2007 respecte del 2006, Eivissa i Formentera mostren percentatges superiors del 19,7% i del 21,8%, respectivament.

D'altra banda, en un període més ample, del 2000 al 2007, les illes de Mallorca i Menorca han experimentat el creixement acumulat més alt, del 320,4% i del 374,5%, respectivament, enfront de la mitjana balear del 307,5%; Eivissa i Formentera, amb un 249,1% i un 126,4%, s'hi situarien per sota.

Gràfic 9 Evolució de la variació interanual de la població estrangera per illes (2000-2007)

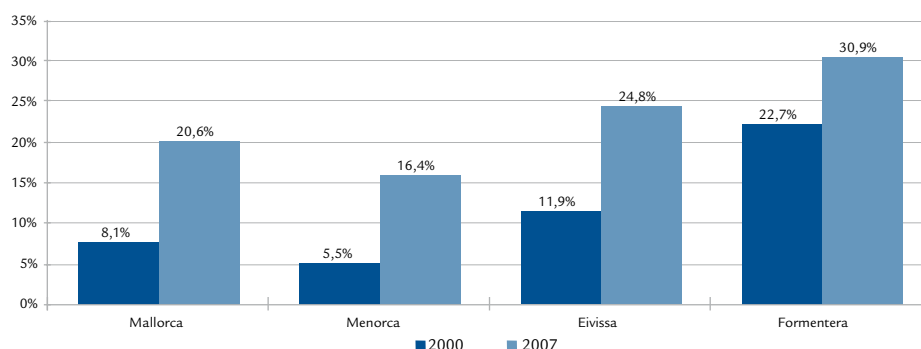

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

D'aquesta manera, de l'any 2000 al 2007, el pes dels estrangers sobre el total de la població de

cada illa hauria canviat segons mostra el gràfic següent:

Gràfic 10 Pes de la població estrangera per illes (2000-2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Dels municipis de cada illa, sobresurten Palma i Calvià a Mallorca, amb més de la meitat del total d'estrangers: el 44,4% i el 10,4% respectivament, tot i que és Deià el municipi on la població estrangera té més pes, un 41,2%

sobre el total d'habitants. Per nacionalitats, els tres col·lectius més nombrosos són l'alemany, el marroquí i el britànic, amb 28.202, 15.691 i 15.632 residents, respectivament (vegeu els quadres 9 i 10).

Quadre 9 Rànquing dels 10 municipis amb més població estrangera resident a l'illa de Mallorca segons el padró d'1 de gener de 2008

Mallorca	Població estrangera 2007	% sobre el total estrangers
Palma de Mallorca	77.330	44,4%
Calvià	18.046	10,4%
Manacor	7.747	4,5%
Llucmajor	7.195	4,1%
Alcúdia	5.723	3,3%
Inca	5.255	3,0%
Pollença	4.401	2,5%
Santanyí	3.990	2,3%
Andratx	3.849	2,2%
Felanitx	3.668	2,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 10 Rànquing dels 10 municipis amb més pes de població estrangera resident a l'illa de Mallorca segons el padró d'1 de gener de 2008

Mallorca	Població total 2007	Població estrangera	Pes dels estrangers sobre el total de pobl.
Deià	754	311	41,2%
Calvià	50.777	18.046	35,5%
Andratx	11.348	3.849	33,9%
Santanyí	12.303	3.990	32,4%
Alcúdia	18.327	5.723	31,2%
Ses Salines	5.049	1.573	31,2%
Sant Llorenç des Cardassar	8.467	2.614	30,9%
Capdepera	11.446	3.424	29,9%
Santa Margalida	11.207	3.009	26,8%
Pollença	16.997	4.401	25,9%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

A Menorca destaquen els municipis de Maó i de Ciutadella, amb el 33,9% i el 23,6% del total d'estrangers de l'illa, respectivament; no obstant, es Mercadal presenta el pes de població estrangera

major sobre el total dels habitants (28,1%). Les nacionalitats estrangeres majoritàries aquí són els britànics (3.487), seguit dels equatorians (1.636) i dels marroquins (1.564 residents).

Quadre 11 Població estrangera resident a l'illa de Menorca segons el padró d'1 de gener de 2008

Menorca	Població estrangera 2007	% sobre el total estrangers	Població total	Pes dels estrangers sobre el total de pobl.
Maó	5.139	33,9%	28.904	17,8%
Ciutadella	3.576	23,6%	28.696	12,5%
Alaior	1.610	10,6%	9.133	17,6%
Es Castell	1.467	9,7%	7.724	19,0%
Es Mercadal	1.442	9,5%	5.134	28,1%
Sant Lluís	1.313	8,7%	6.704	19,6%
Ferreries	323	2,1%	4.617	7,0%
Es Migjorn Gran	277	1,8%	1.522	18,2%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

A Eivissa destaquen els municipis d'Eivissa i de Santa Eulària, amb un 37,4% i un 24,8%, respectivament, dels estrangers residents a l'illa, encara que és Sant Joan de Labritja el municipi amb més pes de població estrangera (31,5%). En aquesta illa destaquen els alemanys, els

romanesos i els marroquins, amb 3.667, 3.443 i 3.146 residents respectivament.

Finalment, a Formentera el col·lectiu més nombrós és l'alemany (720 residents) seguit de l'italià (627 residents).

Quadre 12 Població estrangera resident a l'illa de Eivissa segons el padró d'1 de gener de 2008

Eivissa	Població estrangera 2007	% sobre el total estrangers	Població total	Pes dels estrangers sobre el total de pobl.
Eivissa	11.604	37,4%	46.835	24,8%
Santa Eulària des Riu	7.702	24,8%	30.364	25,4%
Sant Antoni de Portmany	5.065	16,3%	21.082	24,0%
Sant Josep de sa Talaia	4.974	16,0%	21.304	23,3%
Sant Joan de Labritja	1.722	5,5%	5.468	31,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 13 Rànquing de les nacionalitats estrangeres amb un nombre més elevat de residents per illa (1 de gener de 2008)

País	Total 2007	Valors absoluts			
		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Alemanya	33.208	28.102	719	3.667	720
Regne Unit	22.055	15.632	3.487	2.871	65
Marroc	20.625	15.691	1.564	3.146	224
Itàlia	14.171	9.588	1.134	2.822	627
Equador	13.538	9.794	1.636	2.072	36
Argentina	12.328	9.957	678	1.439	254
Romania	10.330	6.219	529	3.443	139
Colòmbia	9.965	8.314	640	849	162
Bolívia	8.298	7.279	818	199	2
Bulgària	7.985	7.580	106	285	14
França	7.876	5.055	498	2.140	183
Uruguai	4.948	3.872	237	807	32
Brasil	4.053	2.744	486	787	36
Polònia	3.513	3.185	81	237	10
Xina	3.486	3.086	153	236	11

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

3.3 PROJECCIONS DE FUTUR

Al mes de gener de 2009 l'INE va publicar una projecció de població a curt termini (2008-2018) en què analitza el creixement migratori com un factor clau de l'augment poblacional de l'Estat en els darrers anys. Cal fer-ne una interpretació prudent ja que, com reconeix l'INE, la immigració exterior és un component molt volàtil i incert en un futur proper.

El punt de partida és la hipòtesi que la immigració a Espanya patirà una correcció severa de l'any 2009 a l'any 2011, i s'estima un balanç migratori global de 2,93 milions de persones per al període 2008-2017, fet que implicaria un creixement una mica inferior al balanç de 2,56 milions registrat tan sols als anys 2004 i 2007. Totes les comunitats autònomes tendrien un impacte positiu del balanç migratori exterior, que en el cas de les Illes Balears es calcula en un total de 113.418 persones per

al període 2008-2017. Les Illes assolirien el tercer creixement demogràfic més intens, amb un 15,9% d'augment en la pròxima dècada.

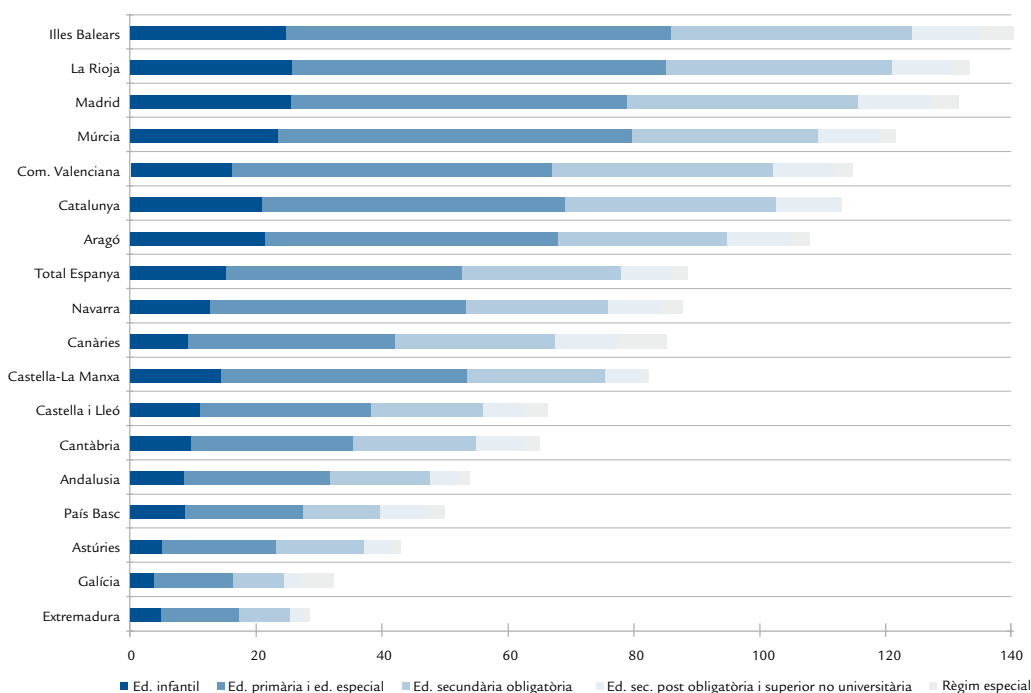
Cal atorgar a aquestes projeccions de futur un pes destacat de les motivacions dels nouvinguts per a migrar des del país d'origen i romandre al receptor. Segons la darrera enquesta estatal d'immigrants (2007), les motivacions principals per venir a les Balears són la qualitat de vida, la recerca d'un treball millor i el reagrupament familiar. D'acord amb l'enquesta, un 75,6% dels immigrants residents a les Illes tenen fills un 56% dels quals ja conviuen amb els pares. A més, el 20,3% dels qui tenen familiars fora d'Espanya tenen intenció de fer-los venir. També s'estima que un 40% viuen en un habitatge de la seva propietat. Tot això fa pensar en un establiment a llarg termini d'aquests ciutadans a les Illes, perquè un cop recuperat el nucli familiar, integrats els fills a l'escola, establerts els llaços de suport social i invertit els guanys a aconseguir un entorn segur, els lligams amb el país d'origen es debiliten.

En aquest mateix sentit, convé destacar que les Illes Balears són la primera comunitat autònoma pel que fa a alumnat d'origen estranger. En el curs acadèmic 2007-08 s'hi registren 23.641 alumnes estrangers escolaritzats en ensenyaments no universitaris. Per tant, de cada 1.000 alumnes a les aules 140 són estrangers, una ràtio molt per sobre de la mitjana estatal, que se situa en 88 alumnes estrangers per cada 1.000.

La major part d'aquests alumnes cursen educació infantil (un 17,7%), educació primària (un 43,6%) i educació secundària obligatòria (un

27,3%). Només un 7,6% es matricula a educació secundària post obligatòria o educació superior no universitària. És a dir, que són majoritàriament molt joves i constitueixen la segona generació de nous nadius a les Illes, amb un potencial d'integració més alt que els seus pares. En el futur, formaran part de la ciutadania balear de ple dret i es constituïran com a població activa al mercat laboral. Es tracta d'un capital humà molt valuós que hem de cuidar des de totes les vessants si volem aprofitar tots els avantatges que ens pot reportar, tant des d'una perspectiva de riquesa econòmica com de diversitat cultural.

Gràfic 11 Alumnat estranger per cada mil alumnes escolaritzats en el total d'ensenyaments no universitaris, segons la comunitat autònoma. Curs 2007-08

Font: Institut d'Avaluació, Ministeri d'Educació, Política Social i Esport.

4 POBLACIÓ ESTRANGERA ACTIVA A LES ILLES BALEARS

4.1 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ACTIVA I DE LA POBLACIÓ INACTIVA

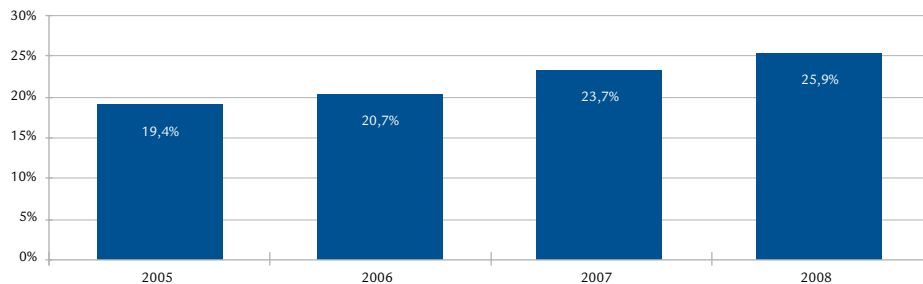
D'acord amb les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE, durant l'any 2008 la població activa a les Illes Balears s'ha situat en 567.550 persones, de les quals 146.900 són estrangeres. D'aquestes, 44.475 pertanyen a algun país de la UE (un 30,3%) i 102.425 són extracomunitaris (un 69,7%).

Així doncs, al 2008 els estrangers en actiu han suposat un 25,9% del total de la població activa balear. El gràfic 12 mostra com el seu pes ha augmentat des de l'any 2005, quan representaven el 19,4% del total.

El quadre 14 mostra l'evolució de la població activa balear entre 2005 i 2008 desagregada per grans grups de nacionalitat. Si estudiem la variació del total d'actius en relació a 2007, hi veurem un creixement de 21.500 persones de les quals 17.300 són estrangeres, i suposa que el 80,5% del creixement dels actius l'any 2008 l'aporten els no nacionals.

Si feim una anàlisi des de l'any 2005 al 2008, observarem que la població activa total ha crescut un 12,51% de forma acumulada (63.100 actius més des de 2005). També en aquest període foren els estrangers els qui impulsaren l'augment, amb una aportació del 50,13% del total: 49.050 actius més. Vist en termes de mitjanes anuals, equival a 16.350 actius estrangers cada any, un 16,71% de creixement mitjà anual.

Gràfic 12 Evolució del pes de la població activa estrangera sobre el total de població activa (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 14 Població activa per grans grups de nacionalitats (2005-2008)

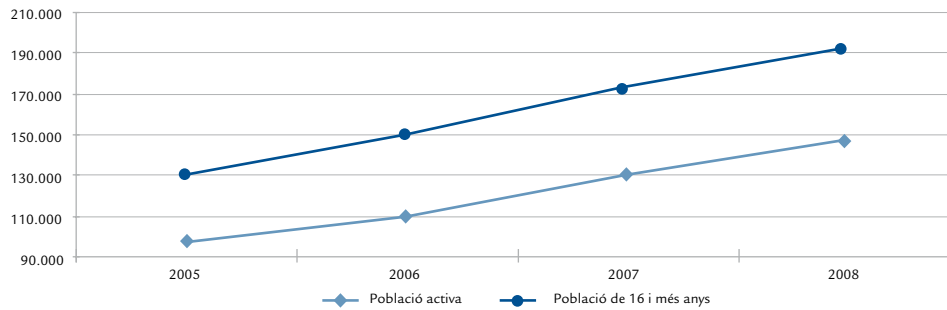
Població activa	2005	2006	2007	2008
Total	504.450	530.225	546.100	567.550
Nacionals	406.525	420.400	416.500	420.650
Estrangers	97.850	109.850	129.600	146.900
UE	17.400	27.900	43.400	44.475
No UE	80.500	81.900	86.200	102.425

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Cal dir que aquest creixement de la població activa estrangera ha estat paral·lel al de la població de 16 anys i més: durant el període

2005-2008 la població activa estrangera ha crescut un 50,1% i la població de 16 anys i més, un 47%.

Gràfic 13 Evolució de la població estrangera activa i població estrangera de 16 anys i més (2005-2008)

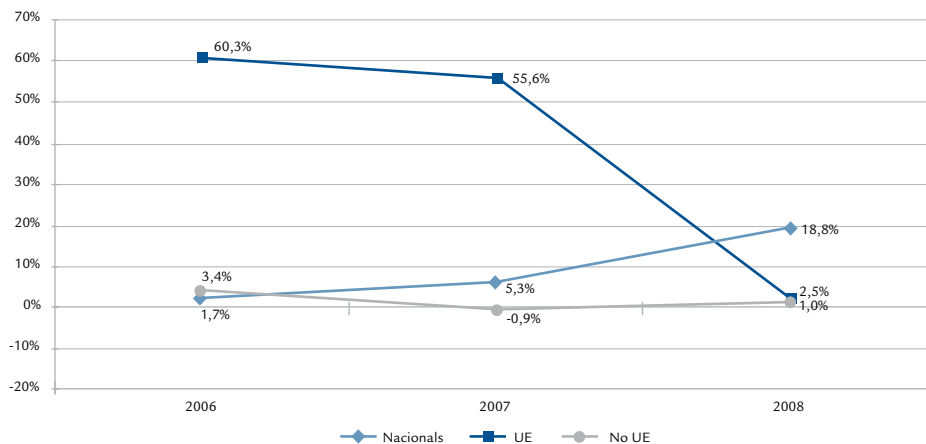

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Tot i que podem observar un alentiment progressiu de l'increment en el darrer any (varen passar de créixer un 18% l'any 2007 a un 13,3% a l'any 2008), el ritme d'incorporació és encara molt elevat, sobretot si el comparem amb el de la població activa nacional, que va tenir un creixement negatiu a l'any 2007 (-0,9%) i tot just d'un 1% al 2008.

D'altra banda, al gràfic 14 podem observar que extracomunitaris i comunitaris tenen comportaments diferents. Els primers augmenten el ritme de creixement des d'una taxa de l'1,7% l'any abans del començament de la crisi (2006) a una taxa del 18,8% a l'any 2008. Per la seva banda, els comunitaris passen d'uns ritmes de creixement del 60,3% durant 2006 al 2,5% durant 2008.

Gràfic 14 Variació interanual de la població activa espanyola i estrangera (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Si realitzam la desagregació per sexes, podem observar una participació femenina elevada, que representa durant l'any 2008 el 46,4% del total de la població activa estrangera (més de 4 punts per sobre de la representació de les dones entre

els actius nacionals). De fet, quasi el 73% del creixement viscut per la població activa estrangera durant el 2008 ha estat provocat per l'augment de participació: mentre les dones actives han crescut un 22,7%, els homes ho han fet un 6,3%.

Quadre 15 Distribució percentual de la població activa per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)

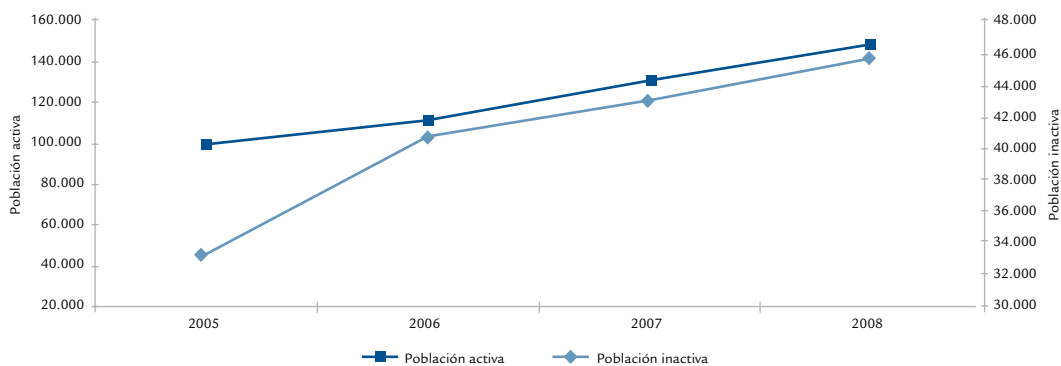
	2005	2006	2007	2008
Homes				
Total	57,4%	57,3%	57,4%	56,7%
Nacionals	57,8%	57,7%	57,5%	57,8%
Estrangers	55,7%	56,0%	57,2%	53,6%
UE	51,7%	55,9%	60,1%	54,5%
No UE	56,5%	56,1%	55,7%	53,3%
Dones				
Total	42,6%	42,7%	42,6%	43,3%
Nacionals	42,2%	42,3%	42,5%	42,2%
Estrangeres	44,3%	44,0%	42,8%	46,4%
UE	48,3%	44,1%	39,9%	45,5%
No UE	43,5%	43,9%	44,3%	46,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

D'on procedeix aquesta nova població activa estrangera? Si estudiem l'evolució del total del grup d'estrangers, notam que de manera simultània a l'increment dels actius també han augmentat constantment els inactius: 12.475

persones en els darrers quatre anys (gràfic 15). Per tant, pareix que l'augment de la població activa a les Illes el provoca l'entrada de nous i no el trànsit de persones que passen de la inactivitat a la situació d'activitat.

Gràfic 15 Evolució de la població activa i inactiva estrangera (2005-2008)

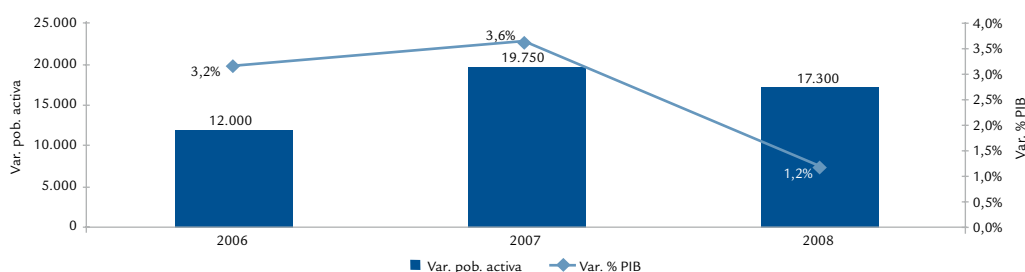

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

A tall de conclusió podríem dir que la població activa estrangera continua creixent a un ritme fort, fins i tot en el moment actual de crisi econòmica. Cal tenir en compte que aquests col·lectius preparen els seus plans migratoris a llarg termini, i els acompanyen, en bona part, les seves famílies. Tot i que es tracta d'una migració

per motius laborals i que, en conseqüència, la seva mobilitat geogràfica és major que la dels espanyols, l'ajustament a les variacions del mercat de treball no és immediat. En els capítols següents veurem en quin grau, en comparació amb els treballadors nacionals, els afecta aquest desajust del mercat laboral.

Gràfic 16 Variacions interanuals de la població activa estrangera i del PIB a preus constants a les Illes Balears (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

4.2 EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'ACTIVITAT

La taxa d'activitat de la població estrangera a les Illes ha crescut l'any 2008 en 1,2 punts percentuals, i s'ha situat en el 76,4%, equivalent al

nacional respectiu (76,8%). L'augment del 2008 és una continuació de la tendència de creixement constant observada des de 2005, quan assolí un 74,8% (vegeu el quadre 16).

Quadre 16 Rànquing de la taxa d'activitat d'estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)

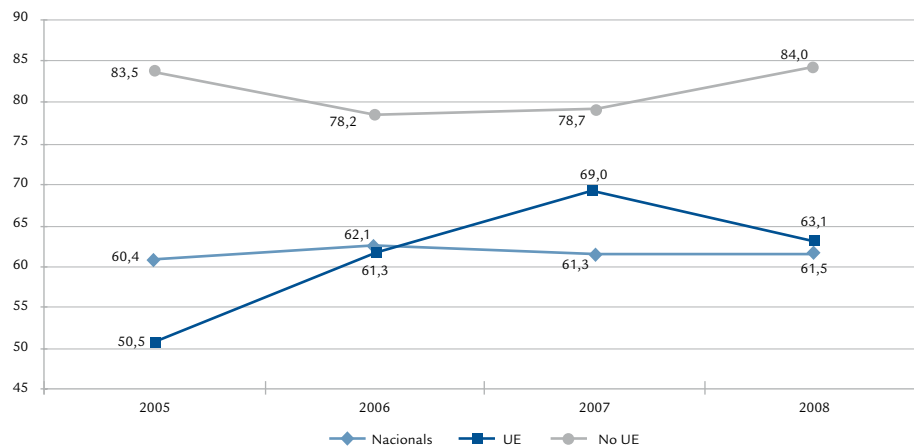
Comunitats autònomes	2005	2006	2007	2008
Astúries	57,3	76,2	77,2	83,7
Aragó	82,1	79,6	84,6	82,9
Madrid	82,2	84,0	81,1	81,7
Castella-La Manxa	80,4	79,6	78,3	80,9
Múrcia	78,1	78,0	80,4	80,7
Navarra	80,4	79,6	75,8	80,4
Castella i Lleó	77,5	78,7	76,4	80,1
La Rioja	80,2	83,5	78,6	78,6
País Basc	77,5	77,6	75,9	78,5
Catalunya	75,0	78,0	76,2	77,2
Total Espanya	75,5	77,1	75,9	76,8
Illes Balears	74,8	73,1	75,2	76,4
Cantàbria	74,9	77,1	75,3	75,4
Galícia	64,0	72,2	72,4	74,2
Andalusia	68,6	74,6	75,1	73,5
Com. Valenciana	72,7	69,4	69,3	71,5
Canàries	72,5	77,6	73,5	71,0
Extremadura	68,4	72,7	61,5	69,8

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Desagregada aquesta taxa mitjana per grans grups de nacionalitats, cal observar diferències notables entre les taxes d'activitat dels comunitaris (63,1% al 2008) i dels extracomunitaris (84% també al 2008). Aquestes diferències afecten tots els anys estudiats excepte el 2007, quan disminueixen

significativament (vegeu gràfic 17). Aquest apropament s'explica per la incorporació l'1 de gener de 2007 al grup de comunitaris dels ciutadans de Bulgària i Romania, nacionalitats que presenten unes taxes d'activitat molt més altes que la mitjana de la resta de països comunitaris.

Gràfic 17 Evolució de la taxa d'activitat per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

5 POBLACIÓ ESTRANGERA OCUPADA A LES ILLES BALEARS

5.1 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ OCUPADA SEGONS L' EPA, LA SEGURETAT SOCIAL I LA CONTRACTACIÓ REGISTRADA AL SOIB

Les dues fonts d'informació estadística més importants per a l'anàlisi de la població ocupada són la Tresoreria General de la Seguretat Social – a través dels registres dels treballadors d'alta i l'Enquesta trimestral de Població Activa (EPA) de l'INE. Entre una font i l'altra existeixen diferències metodològiques notables que ja hem explicat en un apartat anterior. En síntesi, només cal recordar que la definició de persona ocupada de l'EPA s'ajusta a les directrius de l'OIT (Organització Internacional del Treball) i, en comparació amb els registres d'afiliació, permet estimar aquella població que treballa de forma irregular en l'economia submergida. Per contra, la subrepresentació del col·lectiu estranger a la mostra de l'EPA a les Illes Balears recomana molta prudència en la lectura de les estimacions.

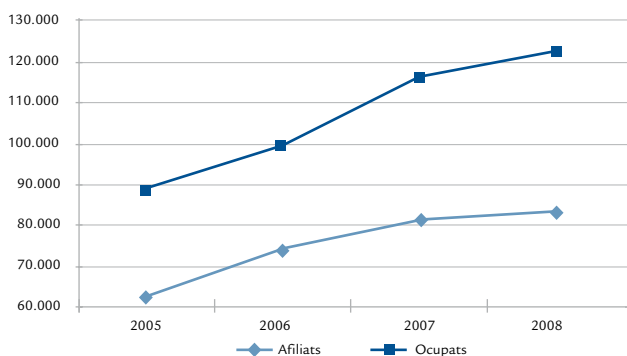
D'altra banda, cap de les dues fonts proporciona aquest desglossament per Illes, raó per la qual l'anàlisi se centrarà en el conjunt de la comunitat

autònoma. Per a cobrir aquesta mancança i també per estudiar l'estratificació sectorial i ocupacional per nacionalitats, l'anàlisi es completarà amb les dades de noves contractacions registrades pel SOIB.

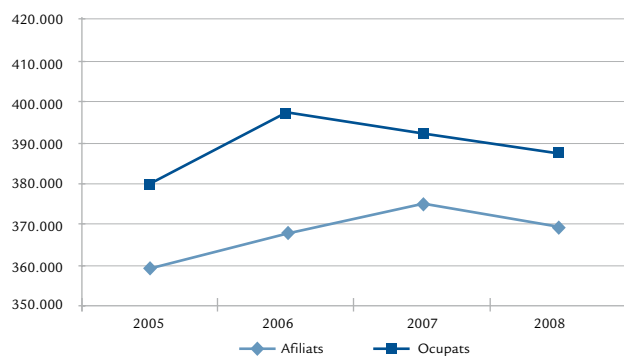
Així doncs, es comença amb una comparació entre les dades d'ocupació segons les dues primeres fonts. Els gràfics 18 i 19 mostren els afiliats d'alta a la Seguretat Social i els ocupats segons l'EPA. Durant l'any 2008, quant als nacionals, notam una diferència de 17.985 afiliats menys que els ocupats que estima l'EPA; quant als estrangers, s'estimen 39.521 afiliats menys que els ocupats de l'EPA. En percentatges es dibuixa més clarament: el 30% dels estrangers ocupats segons l'EPA no estan afiliats, enfront del 4% dels nacionals.

Si realitzam aquest mateix exercici per a l'any 2007 i sumam les diferències entre aquest any i el posterior, veurem que els ocupats estrangers no afiliats han augmentat un 11,7% i els nacionals, un 6,3%. En conclusió, si suposam que les estimacions d'ocupats de l'EPA són correctes, podríem dir que l'economia submergida ha crescut en el darrer període de 2007 a 2008, sobretot en el cas dels estrangers. Però, com s'ha dit abans, cal posar entre cometes aquesta suposició.

Gràfic 18 Evolució dels estrangers afiliats a la Seguretat Social i dels ocupats segons l'EPA (mitjanes 2005-2008)

Gràfic 19 Evolució dels nacionals afiliats a la Seguretat Social i dels ocupats segons l'EPA (mitjanes 2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA) i de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Si ens centram ara en la fotografia que ofereixen les dades de la Seguretat Social, durant l'any 2008 es registren un total de 452.244 afiliats, dels quals 83.079 són estrangers, el que representa un 18,3%

del total. Per grups de nacionalitat, els comunitaris assoleixen 36.405 afiliats i els extracomunitaris, 46.674 persones, el que suposa un 43,8% i un 56,2%, respectivament, del total d'estrangers afiliats.

Quadre 17 Evolució dels treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats (mitjanes 2005-2008)

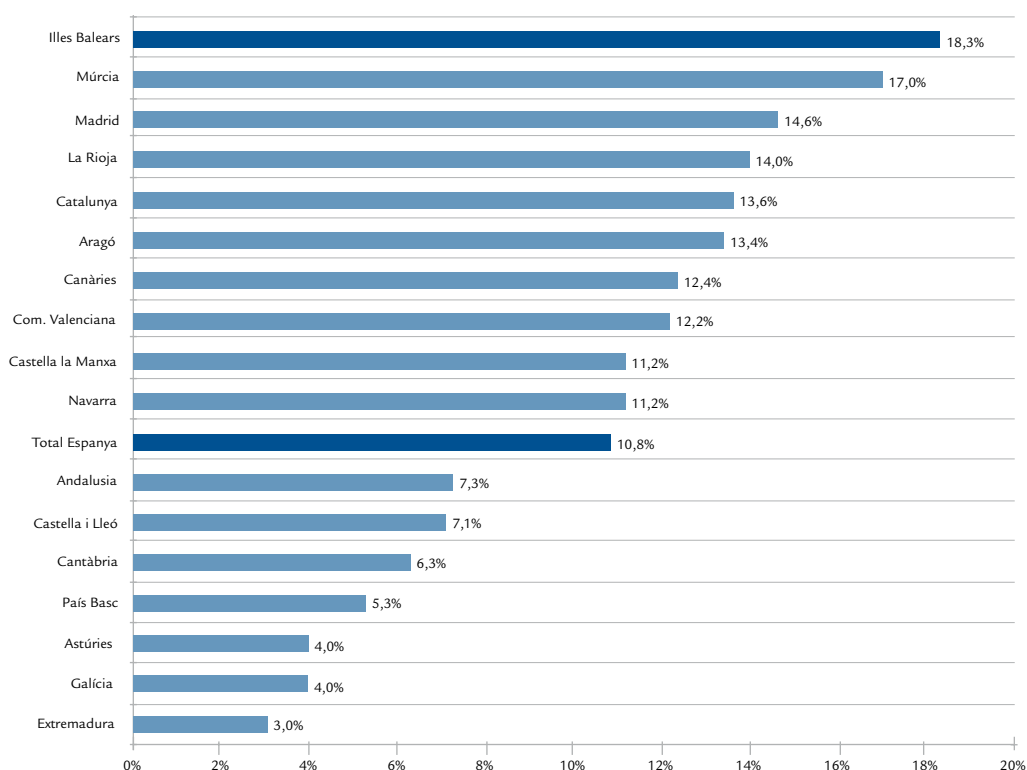
	2005	2006	2007	2008
Total	421.243	441.276	455.689	452.244
Nacionals	359.205	367.551	374.973	369.165
Estrangers	62.038	73.725	80.716	83.079
UE	23.301	26.195	34.673	36.405
No UE	38.736	47.531	46.043	46.674

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

En comparació amb altres comunitats autònomes, les Illes Balears serien, doncs, la primera comunitat autònoma pel que fa al pes

de la població estrangera afiliada a la Seguretat Social, amb un valor significativament superior a la mitjana del conjunt de l'Estat (10,8%).

Gràfic 20 Rànquing del pes dels treballadors estrangers d'alta en la Seguretat Social sobre el total de treballadors d'alta per comunitats autònomes (mitjana 1r semestre 2008)

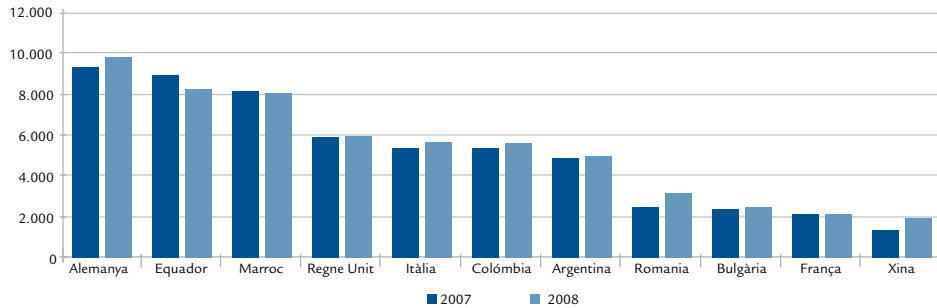

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Si desagregam les nacionalitats estrangeres amb un nombre major d'afiliats, podem veure que apareixen en primer lloc els alemanys (amb 9.764 altes), després els equatorians (8,223

afiliats) i els marroquins (8.004 persones), seguit dels britànics (5.934 afiliats) i els italians (5.617 altes). L'ordre d'aquest rànquing no canvia respecte a 2007.

Gràfic 21 Evolució dels d'afiliats estrangers amb un nombre d'afiliacions major a les Illes Balears (mitjanes 2007-2008)

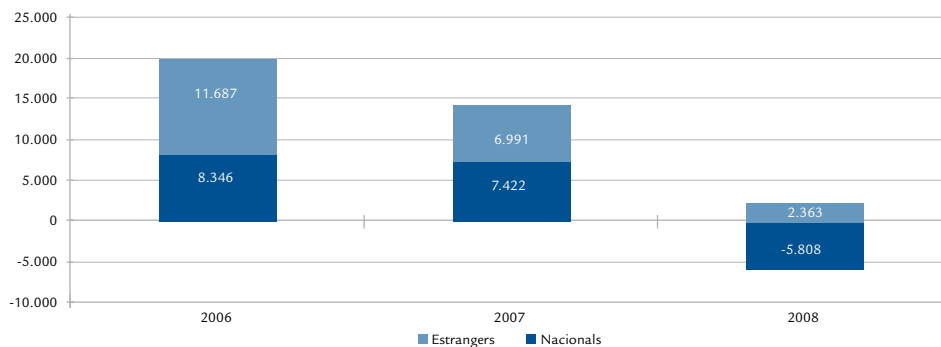
Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quant a l'evolució del total de la població afiliada respecte a l'any 2007, podem observar una disminució de 3.445 persones, per la caiguda de la població nacional (5.808 afiliats menys), i un augment de l'estrangera en 2.363 afiliats -una majoria dels quals, 1.732, són comunitaris -.

veure que les taxes de creixement d'afiliats estrangers durant 2006 i 2007 foren d'un 18,8% i un 9,5% respectivament, i varen davallar fins a un 2,9% durant 2008. En detall, els comunitaris augmentaren un 5,0% durant el 2008 i els no comunitaris, un 1,4%. En canvi, els afiliats nacionals ofereixen unes taxes de creixement significativament inferiors als estrangers durant tot el període 2006-2008, i passen a tenir un creixement negatiu de l'1,5% aquest darrer any.

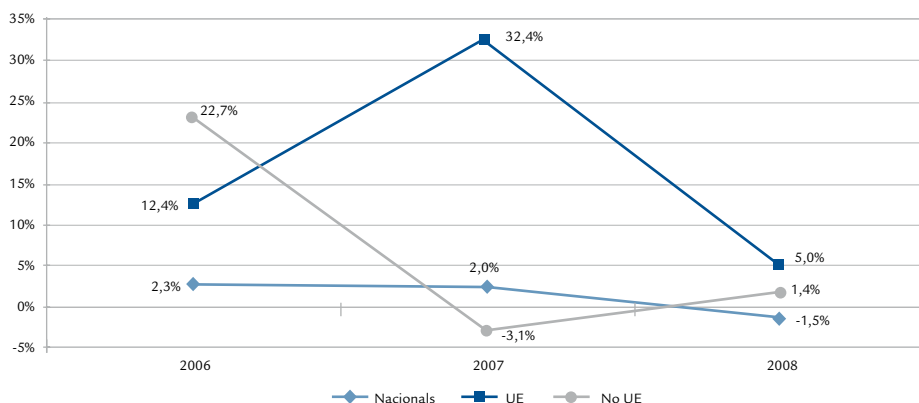
El gràfic 23 presenta aquesta mateixa evolució en termes de variació interanual. Així, es pot

Gràfic 22. Aportació a l'ocupació dels afiliats nacionals i estrangers (mitjanes 2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Tresoreria General de la Seguretat Social

Gràfic 23 Variació interanual de la població afiliada per grups de nacionalitat (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Tresoreria General de la Seguretat Social

Podem afirmar que l'ocupació creix entre la població estrangera tot i l'alentiment de l'activitat econòmica i del mercat de treball, encara que disminueix de manera notable el ritme de creixement respecte a anys anteriors, sobretot en el col·lectiu no comunitari.

Efectivament, si orientam l'anàlisi cap a una desagregació per nacionalitats, podem observar que els ciutadans de Romania, entre els comunitaris, presenten el creixement major (712 nous afiliats al 2008, un 29,1% més que a l'any anterior), seguit dels britànics (465 altes, un 5% més) i dels italians (286 altes, un 5,4% més).

Dels no comunitaris destaca l'augment d'afiliats xinesos (623 persones, un 47% més), tot i que en total no superen els 1.947 afiliats al 2008. També augmenten els colombians (231 afiliats més) i els argentins (52 persones més). Al contrari, davalla el col·lectiu equatorià (perd 650 afiliats) i el marroquí (104 afiliats menys).

Pel que fa a les dades de l'EPA, en finalitzar l'any 2008 s'estimen a les Illes Balears 122.600 ocupats estrangers de mitjana, 6.500 més que a l'any anterior. També segons l'EPA, per tant, es produeix un alentiment important del creixement del conjunt de la població ocupada, que passa d'una taxa del 17% durant 2007 a una taxa del 5,6% al 2008.

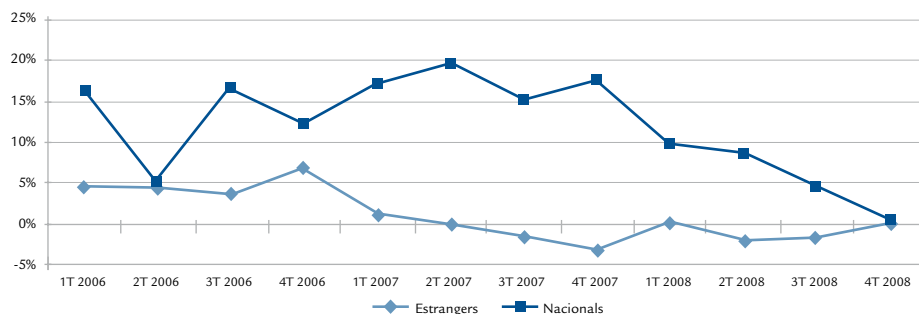
Al gràfic 24 es pot veure l'anàlisi de l'evolució interanual de l'ocupació per trimestres desagregada per grans grups de nacionalitats segons l'EPA. Mentre els ocupats nacionals ja començaren a presentar taxes de creixement negatives a principis de 2007, el conjunt dels estrangers marca creixements positius fins a finals de 2008. Així i tot, es pot veure que els seus ritmes en aquest darrer any han estat força inferiors als d'anys anteriors: durant el primer trimestre de 2008 s'ha calculat una taxa de creixement del 9,6% (quan fou del 16,9% durant el primer trimestre de 2007) i l'any 2008 ha acabat amb una taxa del 0,3% (enfrent del 17,2% del darrer trimestre de 2007).

Quadre 18 Població ocupada per grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Total	468.050	495.975	508.000	509.750
Nacionals	379.625	396.775	391.900	387.150
Estrangers	88.425	99.200	116.100	122.600
UE	15.900	26.000	40.400	36.400
No UE	72.600	73.200	75.700	86.200

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Gràfic 24 Evolució interanual de l'ocupació estrangera i nacional per trimestres (1r trimestre 2006- 4t trimestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Tot i això, cal establir diferències entre el creixement de l'ocupació dels comunitaris i el dels extracomunitaris, ja que segons l'EPA evolucionen amb tendències contraposades de forma que, arribat el 2008 els primers perden ocupació (-9,9% de mitjana), mentre que els segons creixen un 13,9%, un valor notòriament superior al dels anys anteriors.

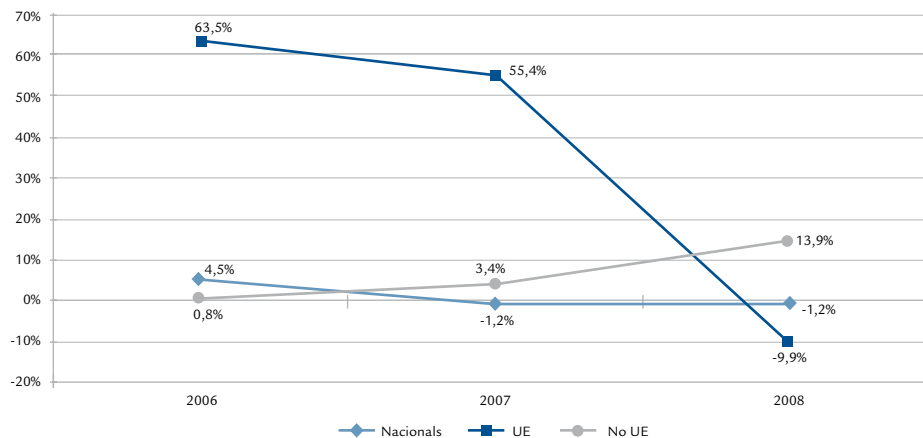
En conclusió, ambdues fonts, EPA i Seguretat Social, informen que durant l'any 2008 l'ocupació ha seguit la tendència a l'augment en el conjunt de la població estrangera, si bé el comportament del grup de comunitaris difereix notablement segons

la font de referència (pèrdua d'ocupació segons l'EPA, i augment segons la Seguretat Social).

Les dades següents sobre contractació registrada al SOIB serviran per a confirmar el que hem vist fins ara i analitzar en detall l'evolució per illes.

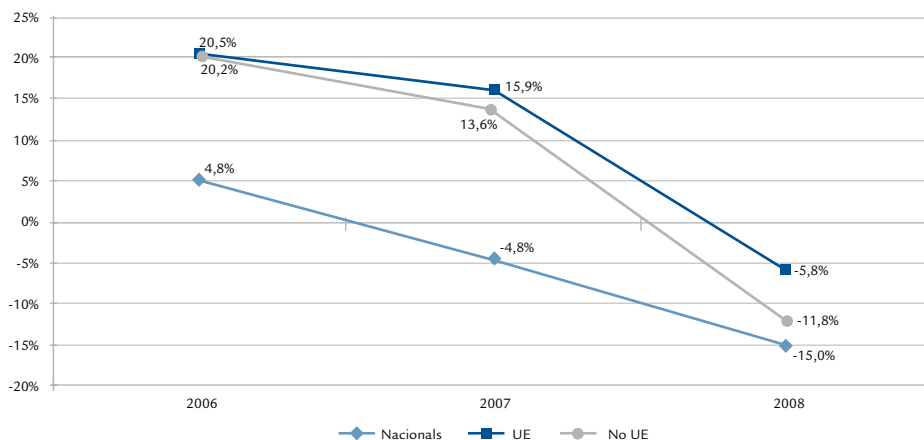
Durant l'any 2008 s'han registrat 381.473 contractes a les Illes Balears, dels quals 129.057 han estat signats amb estrangers, és a dir, un 33,8% del total. Alhora, una majoria d'aquests contractes, el 65,3%, han correspost a persones de nacionalitat extracomunitària.

Gràfic 25 Variació interanual de la població ocupada per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Gràfic 26 Variació interanual de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

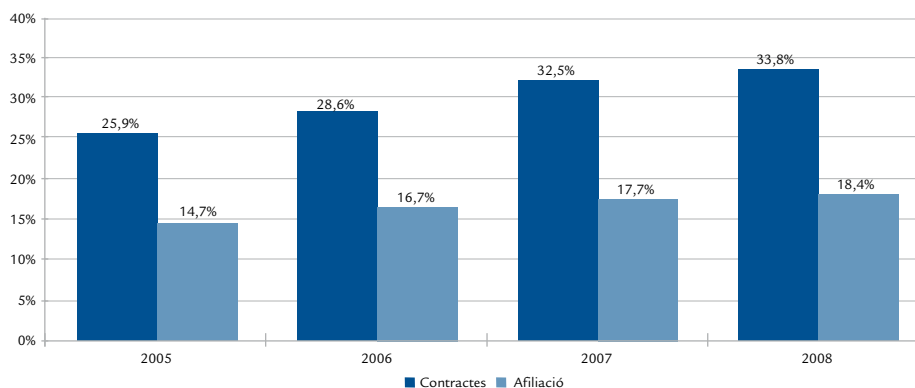
Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Com es pot observar al gràfic 26, a l'any 2008 la contractació registrada té ritmes de creixement negatius per a tots els grups de nacionalitats. Però els nacionals ja tingueren un creixement negatiu al 2007 (-4,8%) i al 2008 presenten una davallada major (-15%), mentre que els estrangers no han mostrat taxes de creixement negatives fins aquest darrer any. Quant a les diferències observades en l'evolució dels dos grans grups d'estrangers, els registres de contractació coincideixen amb la Seguretat Social en calcular una tendència a la davallada major entre els extracomunitaris (-11,8%) que entre els comunitaris (-5,8%).

En qualsevol cas, aquesta minoració dels contractes registrats amb nacionals ha fet que segueixi l'augment del pes de la contractació estrangera sobre el total, una tendència que ja es produïa des d'anys enrere. El gràfic 27 mostra com es relaciona en paral·lel amb el creixement de l'afiliació de treballadors estrangers a la Seguretat Social.

A partir de l'anàlisi per illes, cal observar que el pes del nombre de contractes d'estrangers en relació al total de 2008 fou: a Mallorca del 33,5%; a Menorca, del 31,2%; a Eivissa, del 36,7%, i a Formentera, del 41,9%.

Gràfic 27 Percentatge de la contractació de treballadors estrangers sobre el total de contractes i percentatge dels treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

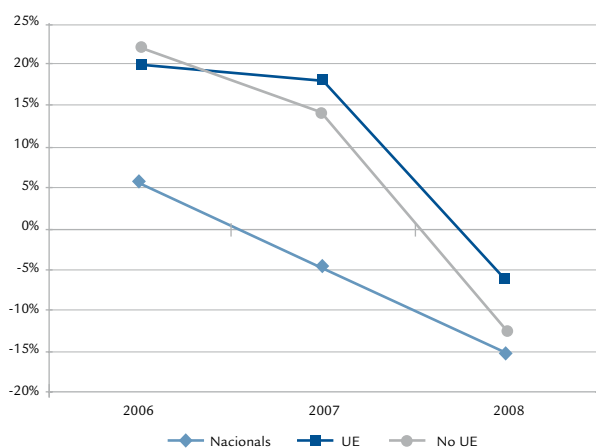
Al'illa de Mallorca s'han registrat 297.645 contractes a l'any 2008, dels quals 99.699 s'han signat amb estrangers (un 10,5% menys que a l'any anterior). Els comunitaris registren 33.941 contractes (-6,4%) i els extracomunitaris, 65.758 (-12,5%).

A l'illa de Menorca s'han registrat 28.746 contractes a l'any 2008, 8.977 dels quals s'han signat amb estrangers (un 14,1% menys que a l'any anterior) i d'aquests, 2.384 són amb comunitaris (-12%) i 6.593, amb extracomunitaris (-14,9%).

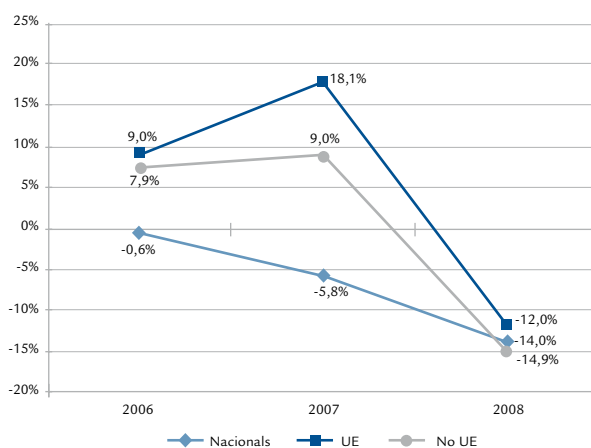
Dels 51.685 contractes registrats a l'illa d'Eivissa al 2008, 18.956 són amb estrangers (-4,9% respecte el 2007) i d'aquests, 7.782 són amb comunitaris (-2,7%) i 11.174 amb extracomunitaris (-6,4%).

Per acabar, Formentera registra 3.397 contractes al 2008, 1.425 amb estrangers (8% més que l'any anterior) dels quals 658 són amb comunitaris (+13,4%) i 767 amb extracomunitaris (+3,8%). És l'única illa on augmenta la contractació d'estrangers a l'any 2008.

Gràfic 28 Variació interanual de la contractació a l'illa de Mallorca (2006-2008)

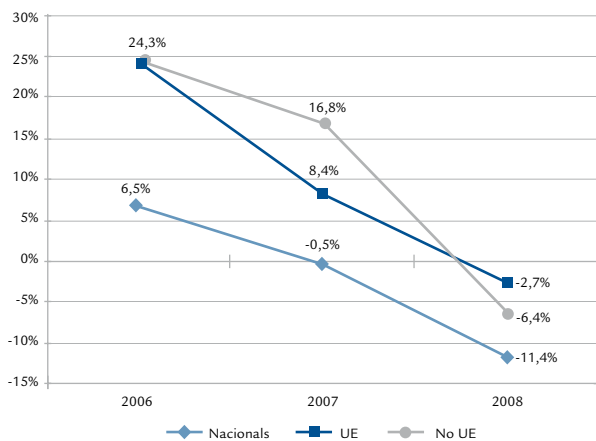

Gràfic 29 Variació interanual de la contractació a l'illa de Menorca (2006-2008)

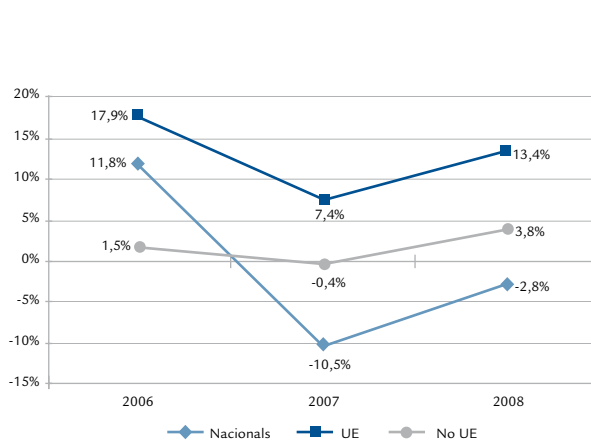

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Gràfic 30 Variació interanual de la contractació a l'illa d'Eivissa (2006-2008)

Gràfic 31 Variació interanual de la contractació a l'illa de Formentera (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

5.2 POBLACIÓ OCUPADA PER RÈGIM, NACIONALITAT I ACTIVITAT ECONÒMICA

5.2.1 Evolució de les persones ocupades per règims de cotització.

A l'hora d'analitzar els afiliats cal tenir en compte que existeixen sis règims de cotització a la Seguretat Social, tot i que el Règim General agrupa una majoria dels treballadors assalariats. El règim de la mineria i el carbó s'ha eliminat de l'anàlisi ja que no inclou afiliats a les Illes Balears. El quadre 19 mostra la distribució en valors absoluts de la població afiliada a cada règim per nacionalitat.

Si analitzam l'evolució per règims durant l'any 2008 del conjunt de la població ocupada a les

Illes, observarem que la pèrdua global de 3.445 afiliats ja esmentada prové essencialment del règim general (pèrdua de 5.816 afiliats) i del règim agrari (2.093 afiliats menys). En canvi, el règim d'autònoms (4.028 afiliats més) i el règim de la llar (477 afiliats més) guanyen noves altes.

Quant a les variacions produïdes tant en el règim agrari com en el d'autònoms, s'ha de tenir en compte l'entrada en vigor de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, que en data 1 de gener de 2008 va produir un canvi de classificació, a partir de la qual els treballadors per compte propi del règim especial agrari s'integren en el d'autònoms. Per aquest motiu, es produeix un descens d'afiliats en el règim agrari i un augment en el règim d'autònoms, fet que dificulta una anàlisi correcta de la seva evolució anual.

Quadre 19 Treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i règim de cotització (mitjana 2008)

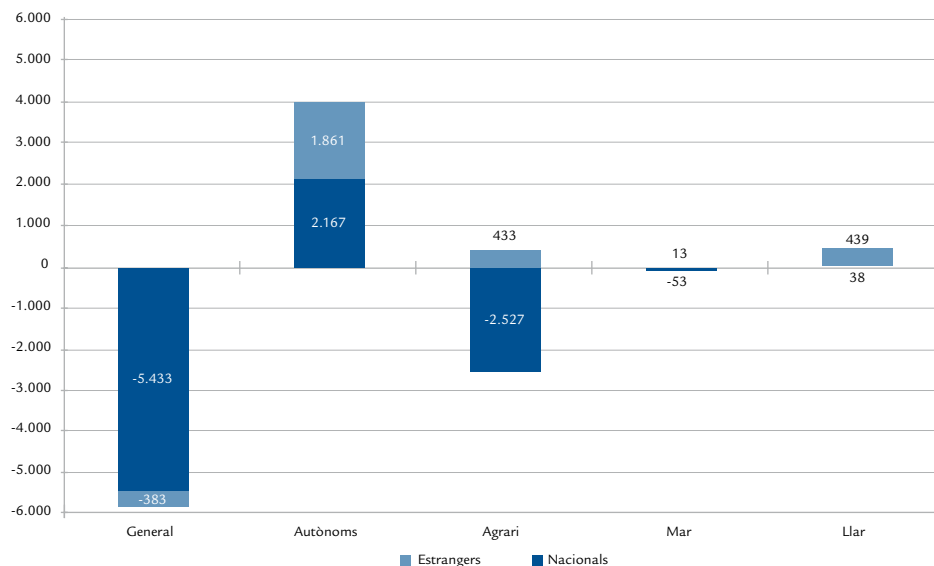
	Total	General	Autònoms	Agrari	Mar	Llar
Total	452.244	350.189	88.333	2.350	2.061	9.311
Nacionals	369.165	289.882	73.483	955	1.907	2.939
Estrangers	83.079	60.308	14.850	1.395	154	6.372
UE	36.405	23.717	11.627	121	92	848
No UE	46.674	36.591	3.224	1.274	62	5.524
Onze principals nacionalitats						
Alemanya	9.764	5.545	4.084	9	22	104
Equador	8.223	6.573	152	123	1	1.375
Marroc	8.004	6.534	432	614	19	405
Regne Unit	5.934	3.467	2.408	4	16	40
Itàlia	5.617	4.459	1.111	5	14	28
Colòmbia	5.554	4.112	206	313	5	919
Argentina	4.920	4.016	530	12	9	354
Romania	3.160	1.626	1.324	24	3	184
Bulgària	2.481	1.519	559	33	3	367
França	2.118	1.434	644	5	14	21
Xina	1.947	1.298	552	1	0	96
Pes sobre el total d'estrangers	69,5%	67,3%	80,8%	81,9%	68,4%	61,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Un altre fet que provoca un augment d'afiliats al règim d'autònoms és la regularització de Romania i Bulgària. A l'any 2007, aquests països s'adhereixen a la Unió Europea, de manera que els seus ciutadans es beneficien del règim comunitari

d'estrangeria, excepte per a treballar per compte d'altri (en aquest cas, durant els dos anys posteriors tenen l'obligació d'obtenir una autorització de treball). Això fa que tant romanesos com búlgars es concentrin en el règim d'autònoms.

Gràfic 32 Variació interanual dels afiliats nacionals i estrangers per règim de cotització (mitjanes 2007-2008)

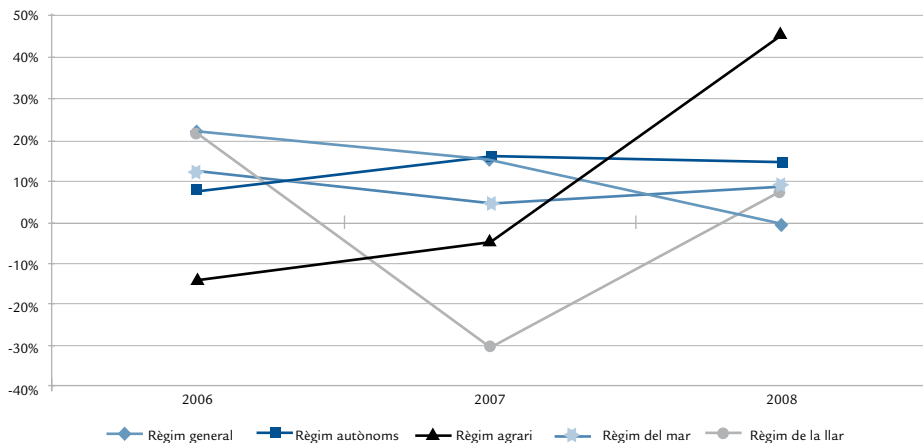

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

De qualsevol manera, podem observar que durant l'any 2008, davant de la pèrdua generalitzada d'afiliats nacionals en tots els règims, els treballadors estrangers guanyen ocupació excepte en el règim general, en el qual es donen de baixa 383 afiliats (gràfic 32). De fet, si ampliam l'horitzó des de

l'any 2005 i en termes de variació interanual acumulada (gràfic 33), podem veure que els estrangers han augmentat progressivament els seus afiliats en tots els règims excepte en el de la llar, i són més significatius els increments acumulats en el règim general (39,1%) i en l'autònom (42,7%).

Gràfic 33 Variació interanual dels règims de cotització dels treballadors estrangers (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

5.2.2 Distribució de les persones ocupades estrangeres per règims d'afiliació

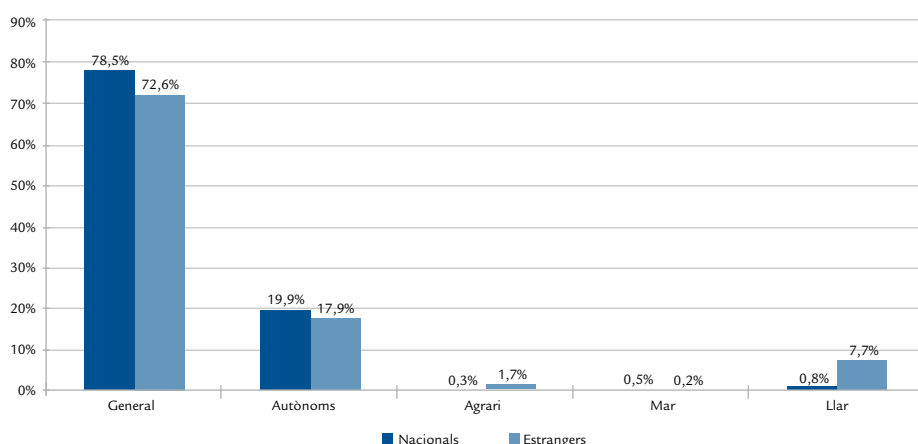
Volem estudiar ara la distribució de la població nacional i de l'estrangera per règims, i fer en primer lloc una extracció dels percentatges horitzontals per grans grups de nacionalitats (gràfic 34).

Cal observar que una majoria (72,6%) dels estrangers es concentra al règim general, seguit de l'autònom (17,9%). La participació dels espanyols en el règim general és major (78,5%). En comparació a les dades de l'any passat, els estrangers haurien disminuït, per tant, la seva assalariació (75% en 2007), per guanyar presència entre els treballadors autònoms.

Però per interpretar correctament aquests canvis de distribució cal fer una anàlisi més detallada per nacionalitats (gràfic 35). Així doncs, s'aprecia que el comportament dels comunitaris i no comunitaris difereix notablement, i suggereix la permanència d'una segregació sectorial per nacionalitats.

Efectivament, la presència al règim general d'assalariats és més alta en el col·lectiu d'extracomunitaris (78,4%). Aquí es concentren els marroquins (81,63%), els argentins (81,62%) i els equatorians (79,94%), seguit dels italians (79,39%). També al règim de la llar sobresurten els equatorians (16,7%), els colombians (16,5%) i els búlgars (14,8%). Finalment, al règim agrari destaquen els marroquins (7,7%) i els colombians (5,6%).

Gràfic 34 Distribució dels treballadors nacionals i estrangers per règim de cotització (mitjana 2008)

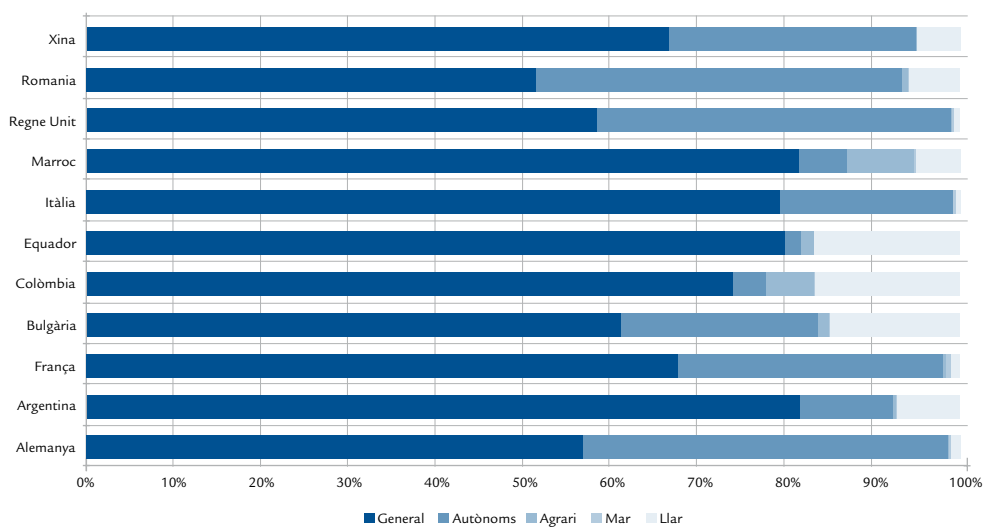
Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

En canvi, els comunitaris es concentren menys al règim general (65,1%) per augmentar la seva presència en el d'autònoms: especialment els romanesos (41,9%), els alemanys (41,8%) i els britànics (40,6%). Aquí cal recordar els motius legals pels quals els primers tenen una presència tan forta en aquest règim. De fet, i en relació a les dades de l'any anterior, destaca la pujada significativa d'aquesta nacionalitat en el règim d'autònoms (del 21,5% durant 2007 dels seus afiliats al 41,9%), que prové del transvasament des del règim de la llar (en què passen d'un 9,9% al 2007 a un 5,8%) i del règim general (del

67,2% al 51,4% al 2008).

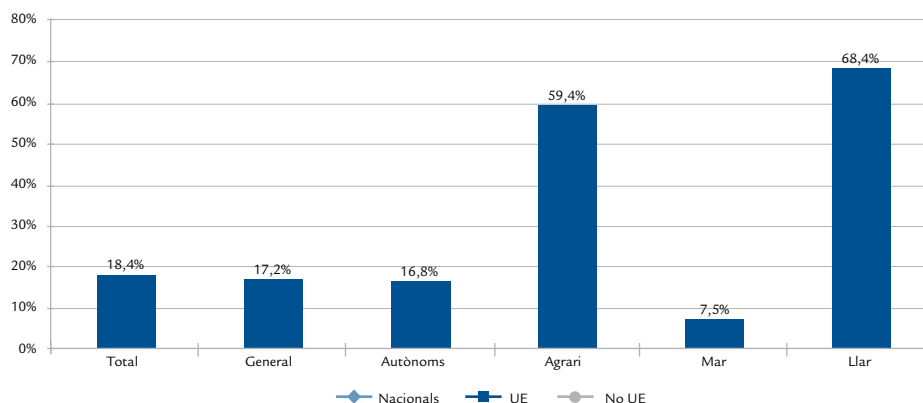
Així, quan en segon lloc es calculen els percentatges verticals (gràfic 36), es veu que el règim agrari i el de la llar tenen una presència molt forta d'estrangers (59,5% i 68,4% respectivament), fet que ens confirma la segregació sectorial esmentada. Si desglossam les nacionalitats que hi són més presents, els marroquins (44%) i els colombians (22,4%) sumen el 66,4% dels afiliats al règim agrari; mentre que els equatorians (21,6%) i els colombians (14,4%) suposen més d'un terç del règim de la llar.

Gràfic 35 Participació dels treballadors estrangers segons el règim de cotització a la Seguretat Social a les Illes Balears (mitjana 2008)

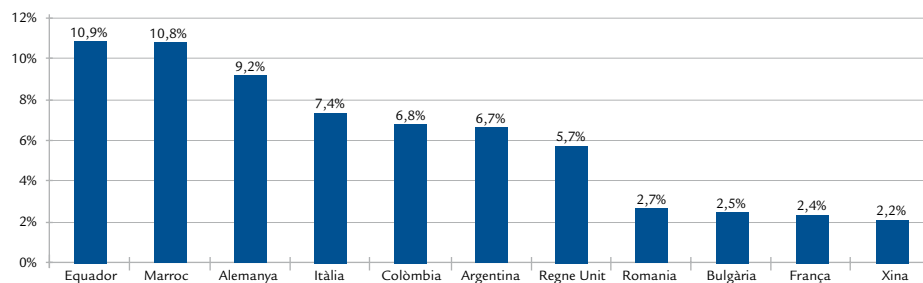
Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Gràfic 36 Pes dels estrangers en els règims de cotització a la Seguretat Social (mitjana 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Gràfic 37 Pes de les nacionalitats amb més nombre d'afiliats sobre el total d'estrangers afiliats al règim general (mitjana 2008).

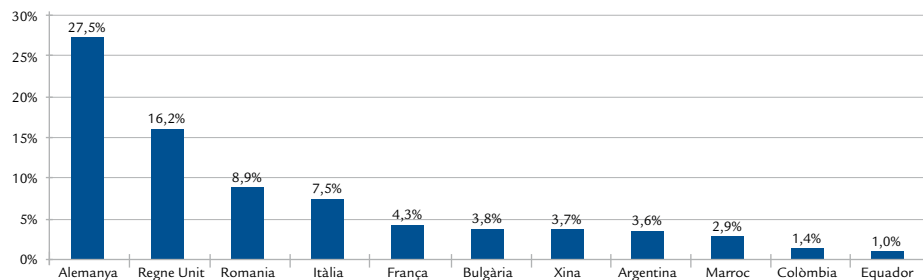

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quant al règim general (gràfic 37), sobresurten les nacionalitats equatoriana, marroquina i alemanya (amb un 10,9%, 10,8% i 9,2%, respectivament). En el règim d'autònoms (gràfic 38), destaquen l'alemanya i la britànica, amb un

27,5% i un 16,2%, respectivament. Per acabar, hem de dir que al règim de la mar el pes està molt repartit entre totes les nacionalitats, tot i que hi destaquen els alemanys (14,1%), els marroquins (12,5%) i els britànics (10%).

Gràfic 38 Pes de les nacionalitats amb més nombre d'afiliats sobre el total d'estrangers afiliats al règim d'autònoms (mitjana 2008).

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

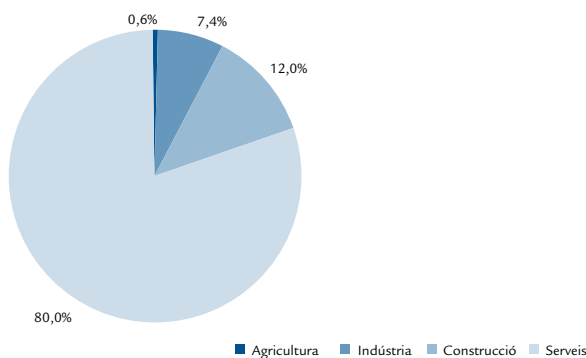
5.2.3 Evolució de les persones ocupades estrangeres per sectors d'activitat

Els gràfics 39 i 40 mostren la concentració dels afiliats espanyols i estrangers del règim general en els quatre grans sectors d'activitat econòmica: hi podem veure com el conjunt dels estrangers presenta una concentració menor als

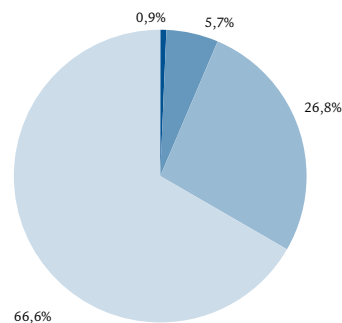
serveis (66,6%) i una dependència major de la construcció (26,8%) que els afiliats nacionals.

De manera més detallada, el quadre 20 mostra la distribució dels treballadors estrangers en el règim general segons les branques d'activitat i l'evolució mitjana interanual en els primers semestres de 2005 a 2008.

Gràfic 39 Distribució dels afiliats nacionals per sector d'activitat (mitjana 1r semestre 2008)

Gràfic 40 Distribució dels afiliats estrangers per sector d'activitat (mitjana 1r semestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 20 Treballadors estrangers d'alta en el règim general de la Seguretat Social per sector d'activitat a les Illes Balears (mitjanes 1r semestre 2005-2008)

Sector d'activitat - Règim general	1er semestre 2005	1er semestre 2006	1er semestre 2007	1er semestre 2008	Variació 07/08	Variació 05/08
Estrangers	37.601	49.866	58.641	60.997	4,0%	62,2%
Comerç; reparació de vehicles de motor	4.777	5.976	6.967	7.726	10,9%	61,8%
Hoteleria	10.465	13.270	15.950	17.110	7,3%	63,5%
Construcció	9.568	14.427	17.155	16.350	-4,7%	70,9%
Activitats immobiliàries i de lloguer, serveis empreses	4.278	5.603	6.408	6.523	1,8%	52,5%
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	748	969	1.273	1.611	26,6%	115,3%
Transport, emmagatzemament i comunicacions	1.938	2.389	2.827	3.000	6,1%	54,8%
Administració pública, defensa i Seguretat Social	208	261	312	305	-2,2%	46,4%
Indústries manufactureres	2.198	2.765	3.103	3.344	7,8%	52,2%
Altres activitats socials, serveis personals	2.288	2.781	2.953	3.185	7,8%	39,2%
Educació	558	647	756	796	5,4%	42,7%
Intermediació financera	166	192	216	224	3,9%	35,3%
Producció d'energia	21	31	33	50	54,1%	137,8%
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	267	400	491	552	12,4%	106,9%
Llars que col·loquen personal domèstic	46	54	94	116	23,6%	151,3%
Indústries extractives	47	69	72	69	-4,4%	48,4%
Pesca	17	19	19	24	28,3%	39,4%
Organismes extraterritorials	8	13	14	12	-15,1%	46,0%
Sense classificar	5	2	0	0	0,0%	-100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

En primer lloc, hi observem la concentració del conjunt d'estrangers en dues grans branques d'activitat: la construcció (26,8%) i l'hoteleria (28%), que juntes representen més de la meitat de la població estrangera assalariada al primer semestre de 2008. Tot seguit, el comerç i les reparacions de vehicles sumen el 12,7% del total d'ocupats estrangers i les activitats immobiliàries i de lloguer, el 10,7%. Els nacionals, per la seva banda, es concentren principalment en el comerç i reparació de vehicles de motor (18%), però també tenen una presència forta en l'hoteleria i la construcció, encara que els percentatges són inferiors als dels estrangers (14,8% i 12%, respectivament). Finalment, també és significativa la seva concentració en

activitats immobiliàries i de lloguer i serveis a empreses (9%).

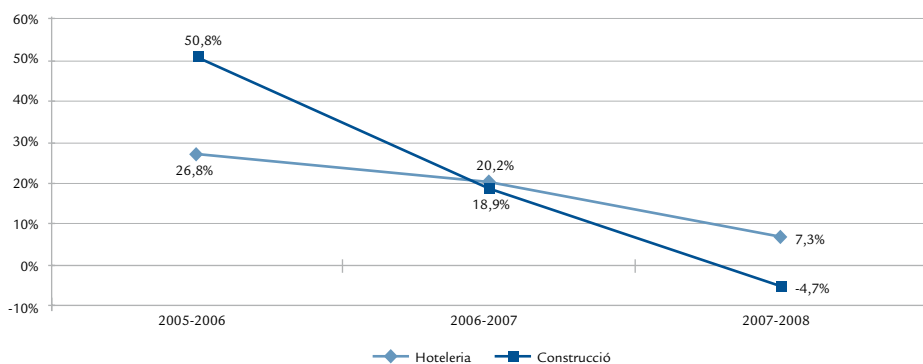
A partir de l'estudi de l'evolució dels quatre grans grups d'activitat, entre el primer semestre de 2005 i el primer de 2008, podem observar comportaments diferents. La construcció, que durant 2006 augmentà un 50,8% el nombre d'afiliats estrangers, mostra un alentiment fort (18,9%) durant l'any 2007 i deixa de ser el motor de creixement a l'any 2008 (variació interanual del -4,7%). Per la seva banda, l'hoteleria continua en creixement però té també un dinamisme menor, i passa d'un ritme de creixement del 26,8% al 2006 i del 20,2% al 2007 a 7,3%, al 2008.

Quadre 21 Treballadors estrangers i nacionals d'alta en el règim general de la Seguretat Social per sector d'activitat a les Illes Balears (mitjana 1r semestre 2008)

	Estrangers		Nacionals	
	Afiliats	Pes	Afiliats	Pes
Total	60.997	100,0%	291.255	100,0%
Comerç; reparació de vehicles de motor	7.726	12,7%	52.422	18,0%
Hoteleria	17.110	28,0%	43.090	14,8%
Construcció	16.350	26,8%	35.052	12,0%
Activitats immobiliàries i de lloguer, serveis empreses	6.523	10,7%	30.242	10,4%
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	1.611	2,6%	26.097	9,0%
Transport, emmagatzemament i comunicacions	3.000	4,9%	22.560	7,7%
Administració pública, defensa i Seguretat Social	305	0,5%	20.005	6,9%
Indústries manufactureres	3.344	5,5%	18.616	6,4%
Altres activitats socials, serveis personals	3.185	5,2%	15.933	5,5%
Educació	796	1,3%	14.578	5,0%
Intermediació financera	224	0,4%	7.726	2,7%
Producció d'energia	50	0,1%	2.441	0,8%
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	552	0,9%	1.553	0,5%
Llars que col·loquen personal domèstic	116	0,2%	452	0,2%
Indústries extractives	69	0,1%	433	0,1%
Pesca	24	0,0%	43	0,0%
Organismes extraterritorials	12	0,0%	15	0,0%
Sense classificar	0	0,0%	0	0,0%

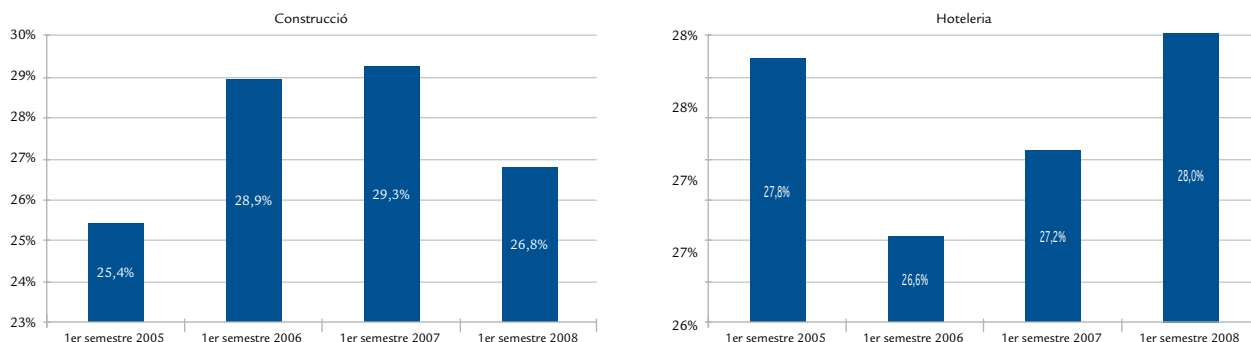
Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Gràfic 41 Variació interanual dels estrangers d'alta al règim general de la Seguretat Social per sectors de major inserció laboral (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Gràfic 42 Concentració dels estrangers afiliats al règim general de la Seguretat Social als sectors de la construcció i de l'hoteleria (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)

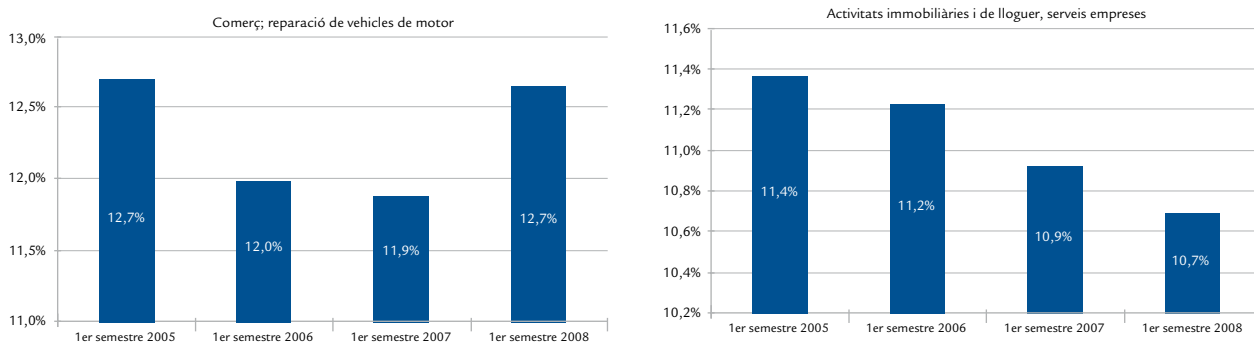

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Finalment, el grup d'activitats de comerç i reparació de vehicles a motor guanya 0,8 punts al 2008 després de dos anys de perdre representativitat,

mentre que les activitats immobiliàries i de lloguer perden pes des de 2006.

Gràfic 43 Concentració dels estrangers afiliats al règim general de la Seguretat Social al sector del comerç i reparació de vehicles a motor i al sector d'activitats immobiliàries i de lloguer, serveis a empreses (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)

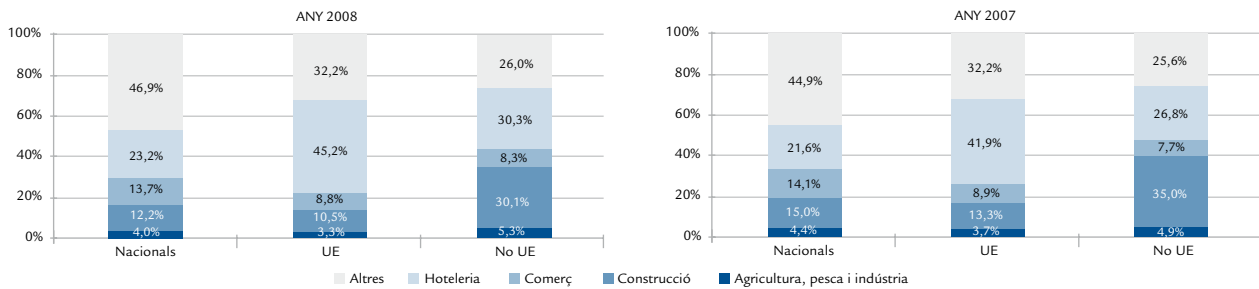

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Els registres de contractació del SOIB permeten complementar l'anàlisi sobre l'ocupació dels treballadors estrangers, així com aprofundir en l'estratificació horitzontal suggerida per les dades anteriors d'afiliació a la Seguretat Social. Al gràfic

44 s'agrupa la contractació registrada durant 2007 i 2008 en cinc grans sectors d'activitat: agricultura, pesca i indústria, construcció, hoteleria, comerç i altres serveis.

Gràfic 44 Distribució de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats i sectors d'activitat (2007-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

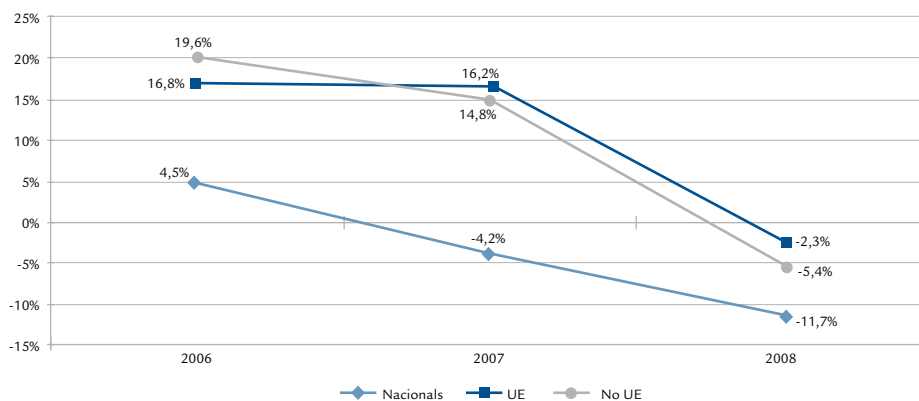
Tal i com mostraven les estadístiques anteriors sobre afiliacions, podem observar que els treballadors extracomunitaris es concentren en major mesura en la construcció (30,1%) que la resta de nacionalitats (12,2%, els espanyols i 10,5%, els comunitaris). Al contrari, tenen una presència menor en el sector serveis (64,6%) enfront dels nacionals (83,8%) i dels ciutadans de la UE-27 (86,1%). Aquests darrers s'acumulen especialment en les activitats d'hoteleria (45,2%), mentre que els nacionals destaquen en la resta d'activitats de serveis (46,9%). La comparació d'aquesta distribució amb la de l'any 2007 mostra com la crisi de la construcció ha provocat una pèrdua de pes en tots els grups de nacionalitats, i ha provocat un transvasament de treballadors a les activitats hoteleres en tots

els grups (entre 1,6 i 3,6 punts).

Aquesta distribució de les nacionalitats indueix a pensar que el decreixement en el volum de contractació de cada un dels sectors els haurà afectat proporcionalment a la seva presència; però els següents gràfics de variacions interanuals dibuixen un altre comportament.

Així doncs, al gràfic corresponent als serveis podem veure que els nacionals han tingut el decreixement negatiu major al 2008 (-11,7%), i que de fet ja experimentaren taxes negatives durant l'any 2007. En comparació, ambdós grups d'estrangers no decreixen fins a 2008 i en tot cas ho fan amb molta menys intensitat (-2,3% per l'UE-27 i -5,4% pels no UE-27).

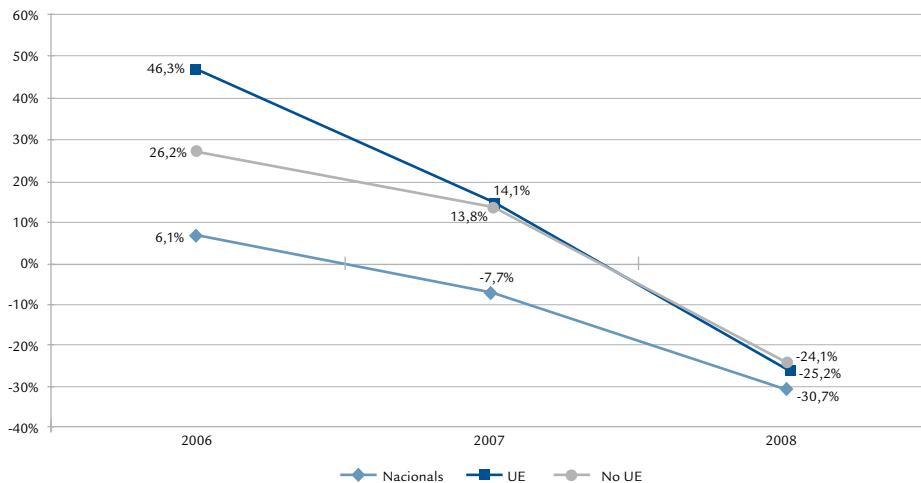
Gràfic 45 Variació interanual de la contractació registrada al sector serveis per grans grups de nacionalitats.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

També en la construcció, on es concentren en un grau major els ciutadans de tercers països, els espanyols presenten decrements superiors (30,7% en 2008) als comunitaris (25,2%) i els extracomunitaris (24,1%).

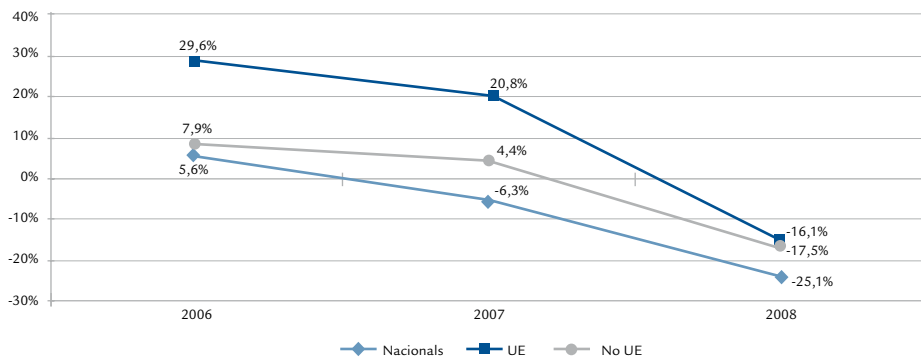
Gràfic 46 Variació interanual de la contractació registrada al sector de la construcció per grans grups de nacionalitats

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Aquesta tendència es repeteix en la indústria, on la baixada més forta la protagonitzen els nacionals amb un 25,1% menys de contractacions, seguit dels extracomunitaris (17,5%) i els comunitaris (16,1%). De la mateixa manera que en els serveis i la construcció, la contractació dels nacionals ja tenia taxes negatives durant 2007.

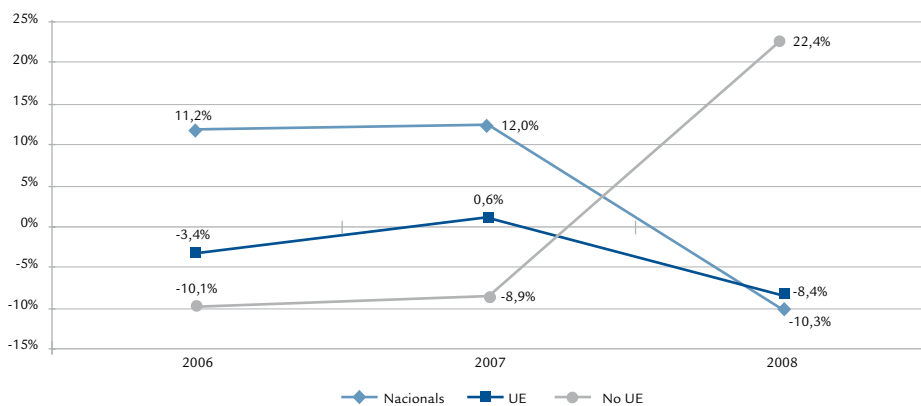
Gràfic 47 Variació interanual de la contractació registrada al sector de la indústria per grans grups de nacionalitats.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Finalment, al sector de l'agricultura i pesca destaca la recuperació forta de la contractació dels extracomunitaris durant l'any 2008 (22,4%), que es mantenia en taxes negatives des de 2006. En contraposició, altra vegada podem apreciar que la davallada més forta correspon al grup de nacionals (-25,1% al 2008).

Gràfic 48 Variació interanual de la contractació registrada al sector de l'agricultura i pesca per grans grups de nacionalitats.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

5.2.4 Ocupacions dels estrangers

Per tal d'aprofundir en les diferències observades entre els treballadors espanyols i els estrangers, analitzarem les deu ocupacions amb més contractació per a cada gran grup de nacionalitat durant l'any 2008.

Ressalta, en primer lloc, la coincidència majoritària de les ocupacions en els tres grans grups, tot i que apareixen en un ordre diferent. Però cal observar el grau de concentració divers que sumen per a cada grup: com els espanyols es reparteixen en més ocupacions, les deu escollides només suposen per a ells el 52,9% del total de contractacions, mentre que per als comunitaris ja signifiquen el 64,9% i per als extracomunitaris, el 76,4%.

També cal fer esment de les dues ocupacions que difereixen en cada una de les tres taules, ja que les corresponents a persones de tercers països (peons agrícoles i d'indústries) redonden en l'estratificació sectorial i vertical ja esmentada. De fet, un 51,9% dels contractes registrats per a ells en aquest rànquing corresponen a ocupacions poc qualificades, mentre que en el cas dels nacionals i dels comunitaris aquest percentatge davalla a un 14% i a un 18,8%, respectivament. Més encara, aquest percentatge es manté des de 2007, quan ha disminuït en els altres dos grups (del 31,3% al 14% per als espanyols i del 25,2% al 18,8% per als comunitaris). Aquest fet està

relacionat amb el guany de pes del sector de l'agricultura i la pesca entre els extracomunitaris, atesa la pèrdua que ha patit el sector de la construcció.

Efectivament, si revisam l'evolució de les deu ocupacions entre 2007 i 2008, podem veure que, als tres grups, les contractacions relacionades amb la construcció són les que disminueixen més, emperò amb una incidència percentual diferent: peons de construcció, peons de transport i descarregadors, i picapedrers.

Entre els nacionals destaca, a més, l'aparició en el rànquing de l'ocupació d'auxiliar d'infermeria, no perquè hi hagi augmentat la contractació sinó per la disminució de la contractació d'operadors de grues, també relacionada amb el declivi de l'activitat constructora. D'altra banda, en la taula dels estrangers no UE s'observa la disminució de contractacions de peons d'indústries manufactureres (-24,2%) i la pujada de la contractació de peons agrícoles (22,1%), ja anotada en l'apartat anterior.

En resum, tot i que les dades sobre afiliació i contractació han mostrat que el col·lectiu estranger, especialment l'extracomunitari, reacciona millor a la pèrdua generalitzada d'ocupació durant l'any 2008, aquest fet no implica una disminució del grau de segregació vertical i horitzontal en el mercat de treball sinó que, al contrari, les diferències internes en el grup de persones ocupades augmenten.

Quadre 22 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Nacionals (2008)

CNO	Ocupació	Contractes nacionals	Variació 07/08
5020	Cambriers, bàrmans i assimilats	28.256	-8,2%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	26.156	-8,2%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	21.246	-15,8%
7110	Picapedrers	14.162	-27,8%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	9.203	-10,9%
4210	Taquígrafs i mecanògrafs	8.295	-13,0%
9800	Peons del transport i descarregadors	7.491	-29,3%
4400	Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic	6.797	-9,3%
9602	Peons de la construcció	6.677	-36,6%
5111	Auxiliars d'infermeria hospitalària	5.150	1,3%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 23 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Estrangers UE-27 (2008)

CNO	Ocupació	Contractes UE-27	Variació 07/08
5020	Cambriers, bàrmans i assimilats	10.807	2,9%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	4.079	-13,3%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	3.117	4,4%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	2.775	1,1%
7110	Picapedrers	2.241	-27,5%
4522	Recepcionistes en establiments distints d'oficines	1.434	-1,4%
9602	Peons de la construcció	1.382	-31,0%
4400	Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic	1.249	7,1%
3532	Peons del transport i descarregadors	1.032	-12,5%
5199	Altres diversos treballadors de serveis personals	927	-15,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 24 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Estrangers no UE (2008)

CNO	Ocupació	Contractes no UE	Variació 07/08
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	17.971	-7,3%
7110	Picapedrers	11.720	-28,0%
9602	Peons de la construcció	9.798	-24,6%
5020	Cambriers, bàrmans i assimilats	8.907	1,3%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	5.424	-1,6%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	4.261	-2,1%
9800	Peons del transport i descarregadors	2.734	-22,3%
9700	Peons d'indústries manufactureres	1.312	-24,2%
9410	Peons agrícoles	1.596	22,1%
4400	Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic	700	-9,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

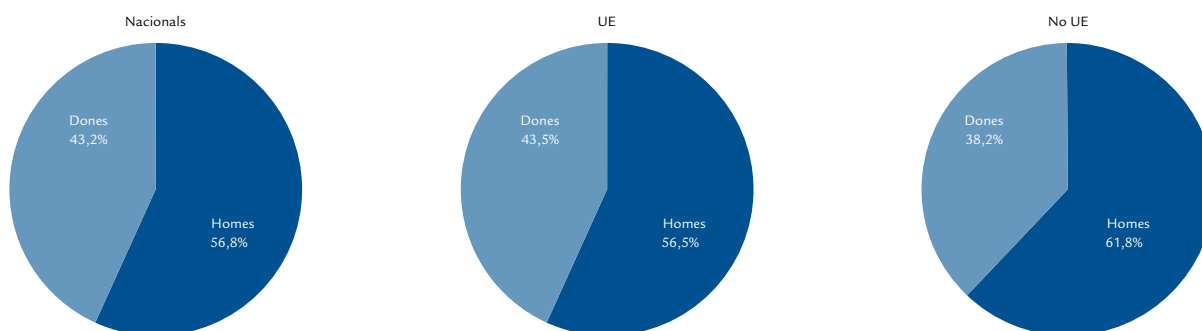
5.3 PERSONES OCUPADES ESTRANGERES PER SEXE I GRUP D'EDAT

Durant el primer semestre de 2008 les dones estrangeres representen, de mitjana, el 40,4% del total d'estrangers afiliats, un percentatge inferior al de dones nacionals afiliades (43,2%). Aquesta proporció varia significativament si analitzam de forma separada comunitaris i extracomunitaris: en el primer cas, el pes de les dones arriba al

43,5% mentre que davalla al 38,2% per a les dones extracomunitàries.

Si analitzam un període més ampli, del primer semestre de 2005 fins al primer semestre de 2008, podem observar que tant les afiliades nacionals com les extracomunitàries han augmentat la representativitat (entre 1,3 punts i 2,1 respectivament), mentre que les afiliades de la UE-27 l'han davallada una mica: d'un 44,7% durant el primer semestre de 2005 a un 43,5% al primer semestre de 2008.

Gràfic 49 Representació de les dones afiliades per grans grups de nacionalitat (mitjana 1r semestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 25 Distribució de la població afiliada per grans grups de nacionalitats i sexe (mitjanes 1r semestre 2005-1r semestre 2008)

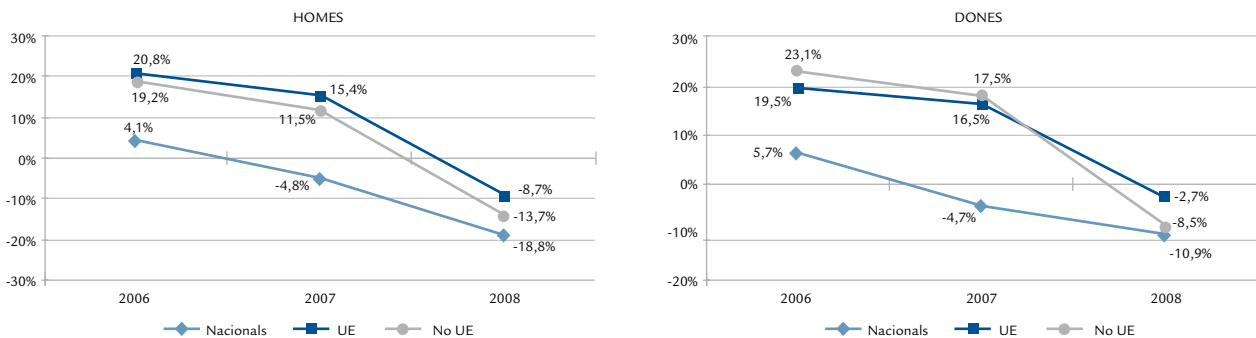
	1er semestre 2005	1er semestre 2006	1er semestre 2007	1er semestre 2008
Homes				
Total	58,4%	57,7%	57,7%	57,2%
Nacionals	58,1%	57,5%	57,3%	56,8%
Estrangers	60,3%	58,6%	59,6%	59,6%
UE	55,3%	55,1%	55,7%	56,5%
No UE	63,9%	60,4%	62,5%	61,8%
Dones				
Total	41,6%	42,3%	42,3%	42,8%
Nacionals	41,9%	42,5%	42,7%	43,2%
Estrangeres	39,7%	41,4%	40,4%	40,4%
UE	44,7%	44,9%	44,3%	43,5%
No UE	36,1%	39,6%	37,5%	38,2%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Si comparam aquestes dades amb les de contractació, notam una tendència similar, si tenim en compte que el pes de les dones ha pujat en tots els grups de nacionalitat, si bé en grau menor entre les comunitàries (3,3 punts per a les extracomunitàries, 2,7 punts per a les

nacionals i 1,6 punts per a les de la UE-27). Com en el cas anterior, si analitzam un període més ampli (gràfic 50), observarem que aquest canvi de pes general respon a la davallada major de la contractació dels homes que de les dones.

Gràfic 50 Variació interanual de la contractació registrada per sexes i grans grups de nacionalitats (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quant a la contractació registrada per trams d'edat i sexe, en el cas dels homes nacionals, hem de dir que el grup més contractat durant 2008 és el de 16 a 29 anys (46,5%) mentre que en el cas dels estrangers hi ha més contractacions entre els 30 i els 44 anys (50,4% de mitjana). Aquest percentatge és menor en el cas dels comunitaris (42,2%) i major entre els extracomunitaris (53,9%).

Per sexes, un 49,8% de la contractació total de dones nacionals es concentra en el tram de 16 a 29 anys. Quant a les estrangeres, novament hi detectam diferències: les contractacions de dones comunitàries se situen més en el tram de 16 a 29 anys (48,6%) i, en canvi, les contractacions de les dones extracomunitàries s'acumulen més en el de 30 a 44 anys (49,8%).

Aquestes diferències són atribuïbles, en línies generals, a l'estructura d'edats de la població estrangera davant de la nacional, segons s'ha vist en l'apartat d'evolució demogràfica.

Respecte a l'any anterior, tant en el cas dels homes

com de les dones, cal dir que disminueix el pes de les contractacions registrades en el tram d'edat comprès entre 16 i 29 anys (2,2 punts en el cas dels homes i 2,5 per a les dones) per augmentar-lo en les contractacions registrades en la resta de trams d'edat. Principalment el que més augmenta és el pes de les contractacions en el tram de 30 a 44 anys, en 1,6 punts en el cas dels homes i en 1,5 en el de les dones.

Per grups de nacionalitats, els comunitaris no experimenten variacions significatives en relació a l'any anterior. Són els no comunitaris i els nacionals els qui protagonitzen les diferències comentades.

En el cas dels extracomunitaris, davalla el pes de la contractació registrada entre els 16 i els 29 anys en 1,6 punts en els homes i en 1,5 en les dones. En el cas dels nacionals la caiguda és més gran: 2,5 punts en els homes i 3 en les dones.

Finalment s'analitzen les deu ocupacions amb més contractació per a cada gran grup de nacionalitat i sexe durant l'any 2008.

Quadre 26 Contractes registrats a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2008)

	16-29 anys	30-44 anys	45-59 anys	59 i més anys	Total
Ambdós sexes					
Total	170.475	149.889	55.656	5.453	381.473
Nacionals	121.517	88.670	38.290	3.939	252.416
Estrangers	48.958	61.219	17.366	1.514	129.057
UE	20.238	17.072	6.607	848	44.765
No UE	28.720	44.147	10.759	666	84.292
Homes					
Total	85.938	83.639	29.375	3.311	202.263
Nacionals	58.615	45.289	19.689	2.512	126.105
Estrangers	27.323	38.350	9.686	799	76.158
UE	9.619	9.658	3.236	389	22.902
No UE	17.704	28.692	6.450	410	53.256
Dones					
Total	84.537	66.250	26.281	2.142	179.210
Nacionals	62.902	43.381	18.601	1.427	126.311
Estrangers	21.635	22.869	7.680	715	52.899
UE	10.619	7.414	3.371	459	21.863
No UE	11.016	15.455	4.309	256	31.036

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Les dones nacionals tenen una presència major en les deu ocupacions més contractades que els homes (65,1% davant del 49,3% dels homes). Aquesta concentració és encara més gran en el col·lectiu de dones estrangeres (74,4% en el cas de les comunitàries i 82% en el de les no comunitàries). D'altra banda, els homes estrangers també es concentren en aquestes deu ocupacions (62,4% en el cas dels comunitaris i 75% en el dels extracomunitaris)

Les tres ocupacions femenines principals coincideixen en tots els grups de nacionalitats encara que amb un ordre diferent: el personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars (17,3% de la contractació femenina nacional, 13,3% de la comunitària i 44,3% de l'extracomunitària), dependents i exhibidores en botigues, magatzems i d'altres (13,7% de la contractació femenina nacional, 10,5% de la comunitària i 9,8% de l'extracomunitària) i cambres, bàrmans i assimilats (11,7% de la contractació femenina nacional, 27,3% de la comunitària i 14,1% de l'extracomunitària).

Les tres ocupacions masculines principals coincideixen en els homes nacionals i en els extracomunitaris, emperò no en ordre: picapedrers, cambres, bàrmans i assimilats i peons de la construcció. En el rànquing de les tres ocupacions principals del comunitaris no trobam els peons de construcció i, en canvi, hi trobam els cuiners i altres preparadors de menjar.

Es pot observar que els treballadors comunitaris són els menys concentrats en feines no qualificades (25,3% en el cas dels homes i 17,8% en el de les dones). Els que es concentren més en aquest tipus d'ocupacions són els no comunitaris (homes 46,7% i dones 58,2%). Per la seva banda, els nacionals es concentren en un 27,3% en el cas dels homes i en un 26,5% en el de les dones.

Respecte a l'any anterior, les ocupacions que més disminueixen entre els homes de totes les nacionalitats són les relacionades amb la construcció. Entre les dones nacionals destaca la disminució de contractacions de cuineres i altres preparadores de menjars (15,9%) i taquígrafes

i mecanògrafes (15,4%) i dependents i exhibidores en botigues, magatzems i altres (15,1%). Entre les dones comunitàries destaquen dues ocupacions per la caiguda que han patit: altres treballadores diverses de serveis personals (16,8%) i personal de neteja d'oficines, hotels i d'establiments similars (15,3%). I en el cas de les no comunitàries són les peons d'indústries manufactureres (30,6%) i les del

transport i descarregadores les que perden més contractacions (29,9%).

Pel que fa als augments de contractacions respecte a l'any anterior, destaca el creixement entre les dones no comunitàries de contractacions d'auxiliars d'infermeria hospitalària (38,6%). Entre els homes extracomunitaris, sobresurt l'augment de contractacions de peons agrícoles (23%).

Quadre 27 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre nacionals per sexe (2008)

CNO	Ocupació	Contractes nacionals	Variació 07/08
Homes			
7110	Picapedrers	13.916	-28,2%
5020	Cambrers, bàrmans i assimilats	13.503	-5,5%
9602	Peons de la construcció	6.563	-36,8%
9800	Peons del transport i descarregadors	6.033	-29,7%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	4.931	-6,0%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	4.350	-5,0%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	3.887	-19,0%
8610	Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	3.349	-23,8%
8542	Operadors de grues, camions muntacàrregues i de maquinària similar	2.836	-51,0%
8630	Conductors de camions	2.787	-32,3%
Dones			
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	21.806	-8,8%
5330	Dependents i exhibidores en tendes, magatzems i altres	17.359	-15,1%
5020	Cambreres, bàrmans i assimilats	14.753	-10,6%
4210	Taquígrafes i mecanògrafes	5.739	-15,4%
4400	Auxiliars administratives amb tasques d'atenció al públic	5.219	-11,2%
5111	Auxiliars d'infermeria hospitalària	4.607	3,7%
5010	Cuineres i altres preparadores de menjars	4.272	-15,9%
3532	Peons del transport i descarregadores	3.096	11,8%
2720	Infermeres	3.058	-1,9%
4522	Recepcionistes en establiments distints d'oficines	2.343	-10,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 28 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre estrangers UE per sexe (2008)

CNO	Ocupació	Contractes estrangers UE	Variació 07/08
Homes			
5020	Cambres, bàrmans i assimilats	4.839	3,5%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	2.187	4,5%
7110	Picapedrers	2.183	-27,6%
9602	Peons de la construcció	1.336	-31,8%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	1.177	-7,9%
9800	Peons del transport i descarregadors	630	-28,3%
3532	Animadors comunitaris	496	13,5%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	486	-5,3%
5199	Altres treballadors diversos de serveis personals	482	-14,2%
9220	Vigilants, guardians i assimilats	466	13,7%
Dones			
5020	Cambres, bàrmans i assimilats	5.968	2,5%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	2.902	-15,3%
5330	Dependents i exhibidores en tendes, magatzems i altres	2.289	2,5%
4400	Auxiliars administratives amb tasques d'atenció al públic	972	6,8%
4522	Recepcionistes en establiments diferents d'oficines	971	-1,9%
5010	Cuineres i altres preparadores de menjars	930	3,9%
3314	Agents de viatge	642	-0,8%
4210	Taquígrafes i mecanògrafes	604	-1,6%
3532	Animadores comunitàries	536	9,2%
5199	Altres treballadores diversos de serveis personals	445	-16,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 29 Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre estrangers no UE per sexe (2008)

CNO	Ocupació	Contractes estrangers No UE	Variació 07/08
Homes			
7110	Picapedrers	11.503	-28,1%
9602	Peons de la construcció	9.658	-24,6%
5020	Cambrers, bàrmans i assimilats	4.538	11,9%
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	4.219	-1,4%
5010	Cuiners i altres preparadors de menjars	3.439	6,1%
9800	Peons del transport i descarregadors	2.347	-20,9%
9410	Peons agrícoles	1.444	23,0%
5330	Dependents i exhibidors en tendes, magatzems i altres	1.214	15,6%
9700	Peons d'indústries manufactureres	1.015	-22,2%
7240	Pintors, envernissador, empaperador i altres assimilats	588	-3,9%
Dones			
9121	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	13.752	-9,0%
5020	Cambreres, bàrmans i assimilats	4.369	-7,9%
5330	Dependentes i exhibidors en tendes, magatzems i altres	3.047	-7,8%
5010	Cuineres i altres preparadores de menjars	1.985	-12,6%
4400	Auxiliars administratives amb tasques d'atenció al públic	533	-13,5%
9800	Peons del transport i descarregadores	387	-29,9%
4210	Taquígrafes i mecanògrafes	383	-16,4%
9122	Bugaderes, planxadores i assimilats	371	3,1%
5111	Auxiliars d'infermeria hospitalària	334	38,6%
9700	Peons d'indústries manufactureres	297	-30,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

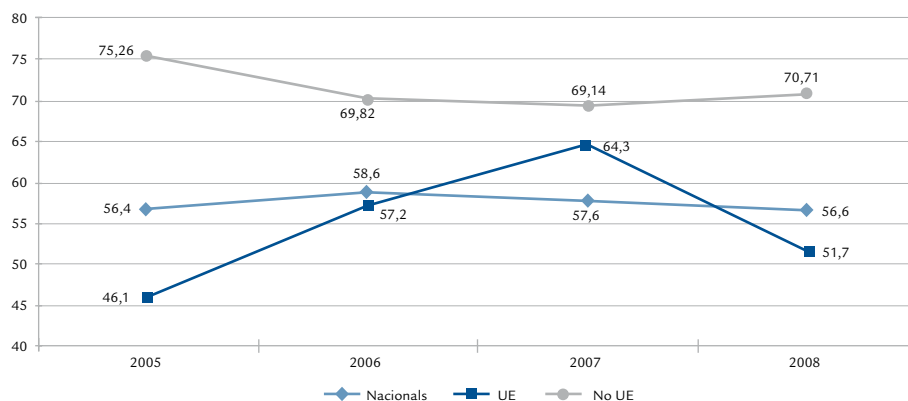
5.4 EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'OCUPACIÓ

El gràfic 51 mostra l'evolució de la taxa d'ocupació dels tres grups de nacionalitat i permet observar que la corresponent al col·lectiu extracomunitari és sempre superior a la resta. Durant l'any 2008, mentre els primers presenten una taxa del 70,7%, els nacionals tot just assoleixen el 56,6% i els comunitaris, el 51,7%. Tot i així, la taxa d'ocupació ha disminuït respecte a 2007 tant en el cas de nacionals com d'estrangers. El descens és major per als estrangers (3,6 punts) que per als nacionals (1 punt), per l'augment més

elevat de la població activa estrangera. Això no obstant, per nacionalitats, podem observar-hi que el col·lectiu no comunitari és l'únic que augmenta la taxa d'ocupació (1,6 punts de pujada respecte a 2007).

Si feim l'anàlisi de l'evolució des de 2005, haurem de destacar l'augment fort que experimenta la taxa dels comunitaris a l'any 2007. Aquest fet s'explica, sobretot, pel fet que els treballadors romanesos i búlgars varen passar al grup dels comunitaris i perquè es tracta de col·lectius nombrosos i amb taxes altes d'ocupació, que varen fer créixer notablement la taxa d'ocupació dels comunitaris.

Gràfic 51 Evolució de la taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats (2005-2008)

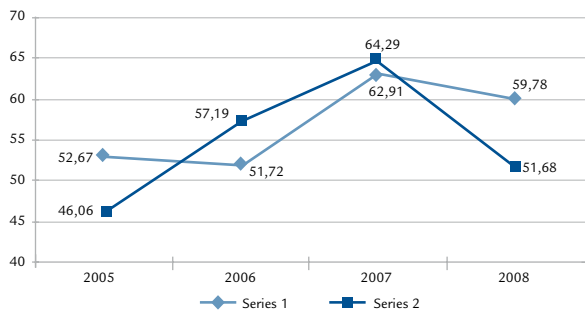

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

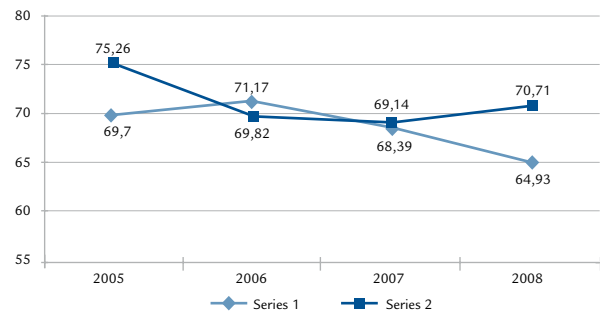
Si comparem les dades amb les del conjunt de l'Estat, veurem que la taxa d'ocupació del conjunt dels estrangers a les Illes Balears està lleugerament per sota de la mitjana estatal durant 2008 (63,3% enfront del 63,7%). No obstant, existeixen diferències entre nacionalitats: la taxa dels comunitaris residents a les Illes està 8,1 punts per sota de l'estatal (59,78% enfront del 51,68%), mentre que la dels extracomunitaris residents a les Balears està 5,78 punts per sobre de la mitjana estatal (64,93% enfront del 70,71%).

Aquesta disminució de la taxa d'ocupació l'experimenten tant homes com dones, nacionals com estrangers, amb l'excepció de les dones estrangeres, que l'augmenten en 1,3 punts. La davallada més forta la pateixen els homes estrangers, amb una pèrdua de 8,2 punts. Destaca el fet que els homes presentin taxes d'ocupació molt superior a la de les dones, amb unes diferències més grans en el cas dels nacionals (17,1 punts) que en el dels estrangers (14,8 punts).

Gràfic 52 Evolució taxa d'ocupació estrangers UE a les Illes Balears i a l'Estat (2005-2008)

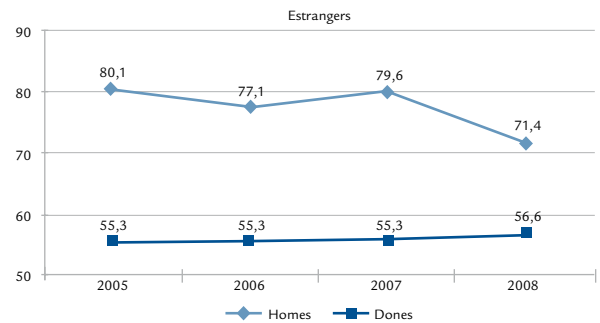
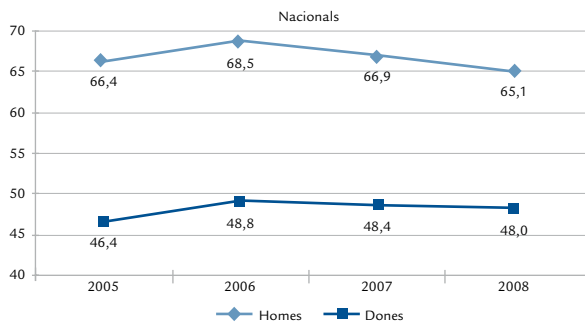

Gràfic 53 Evolució taxa d'ocupació estrangers no UE a les Illes Balears i a l'Estat (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Gràfic 54 Evolució de la taxa d'ocupació de nacionals i estrangers per sexe (2005-2008)

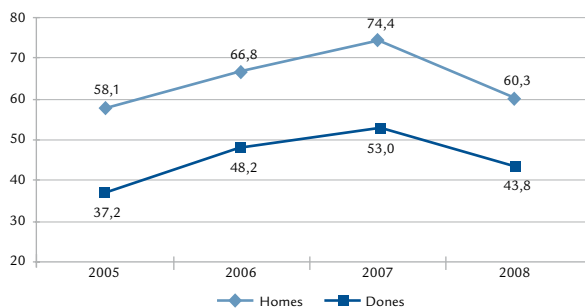

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

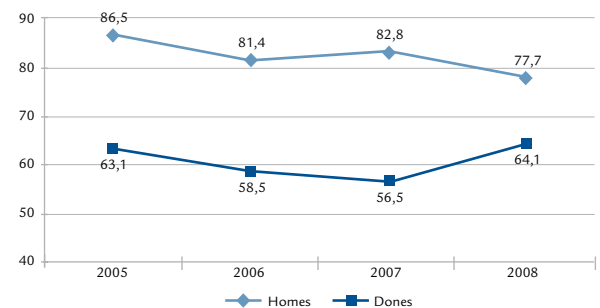
Si desagregam les dades per nacionalitats observarem que la diferència entre sexes és major en el cas dels comunitaris (16,5 punts a l'any 2008) que en el dels extracomunitaris (13,5 punts). El creixement de la taxa d'ocupació de les dones estrangeres és provocat per les dones

extracomunitàries (la pugen en 7,7 punts) ja que les comunitàries en perden 9,2. És significatiu l'apropament de la taxa entre sexes que es produeix des de l'any 2007, quan les diferències entre homes i dones comunitàries era de 21,5 punts i entre extracomunitaris era de 26,4 punts.

Gràfic 55 Evolució de la taxa d'ocupació dels estrangers UE per sexe (2005-2008)

Gràfic 56 Evolució de la taxa d'ocupació dels estrangers no UE per sexe (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

5.5 TEMPORALITAT I ROTACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ REGISTRADA

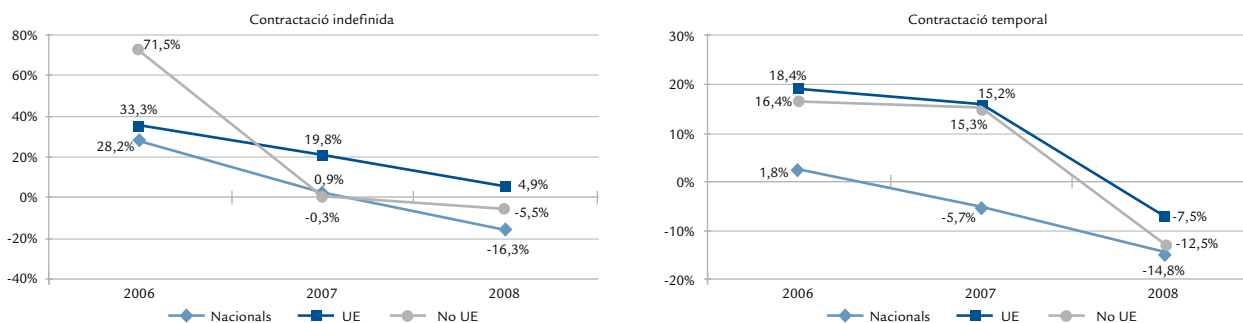
Durant l'any 2008 el 85,5% dels contractes registrats a nom de nacionals ha estat de caràcter temporal. Els comunitaris s'apropen a aquest percentatge, amb un 84,9%, però els extracomunitaris assolixen una taxa del 90%.

Si comparem aquests resultats amb els de l'any 2007 podrem arribar a la conclusió que la taxa de temporalitat dels contractes per als espanyols tot just no varia (+0,2 punts), mentre que davalla en 1,6 punts entre els comunitaris i 0,7 per als extracomunitaris, i augmenta en proporció el

pes de la contractació indefinida. Això es pot explicar perquè en el cas dels nacionals la caiguda d'aquest darrer tipus de contractació (-16,3%) va ser superior a la de la contractació temporal (-14,8%) mentre que en el cas dels estrangers, el patró de comportament va ser l'invers.

Per nacionalitats cal observar que la contractació indefinida de comunitaris no cau durant l'any 2008 emperò es produeix un retard del creixement, i passa de tenir una taxa d'increment del 19,8% durant l'any 2007 a un 4,9% el 2008. Els extracomunitaris presenten taxes negatives de creixement tant en el cas de la contractació indefinida (5,5%) com de la temporal (12,5%).

Gràfic 57 Variació interanual de la contractació indefinida i temporal per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En relació a la durada dels contractes temporals, hem de dir que no es produeixen diferències significatives en la distribució per durada i nacionalitat respecte a l'any 2007. Els no comunitaris presenten un percentatge més elevat en el segment de duració indeterminada (44,1%) que els espanyols (37,9%) i els comunitaris (30,2%). La seva contractació en períodes inferiors a sis mesos és també menor (51,3%) que la dels altres dos grups (64,7% per als ciutadans de la UE-27 i 58% per als espanyols).

Finalment, a partir de l'índex de rotació¹⁵ dels

grups de nacionalitat, observam que tots els col·lectius disminueixen l'índex, tant en el cas de les dones com en el dels homes. Així doncs, durant l'any 2008 els nacionals presenten una taxa del 173,1%, 8,8 punts inferior a l'any anterior, i els estrangers, del 158,8%, 26,7 punts menys que a 2007. Per nacionalitats s'observa que els comunitaris presenten taxes de rotació inferiors als extracomunitaris (144% enfront del 168%) tot i que els no comunitaris han experimentat una disminució de la taxa molt més important respecte a l'any 2007 (disminueixen en 36,7 punts enfront de la davallada de 12,1 punts dels comunitaris).

¹⁵ L'índex de rotació es calcula a partir del percentatge de contractes registrats durant un any entre el nombre de persones contractades.

Quadre 30 Contractes registrats a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i durada (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Nacionals				
Total	297.476	311.853	297.015	252.416
<= 6 mesos	184.083	186.077	172.348	146.305
6 mesos - 1 any	10.278	11.309	10.607	8.800
més d'un any	1.159	1.291	1.645	1.727
Indeterminats	101.956	113.176	112.415	95.584
Estrangers UE				
Total	34.113	41.003	47.538	44.765
<= 6 mesos	23.411	26.650	30.814	28.962
6 mesos - 1 any	1.780	2.047	2.353	2.171
més d'un any	79	102	142	131
Indeterminats	8.843	12.204	14.229	13.501
Estrangers No UE				
Total	69.849	84.182	95.618	84.292
<= 6 mesos	39.796	42.627	48.141	43.220
6 mesos - 1 any	2.818	2.586	3.040	3.372
més d'un any	215	278	529	495
Indeterminats	27.020	38.691	43.908	37.205

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Per sexes s'observa que les dones presenten índexs de rotació majors que els homes en tots els grups de nacionalitats. La diferència entre ambdós sexes ha augmentat respecte a l'any anterior: així mentre a l'any 2007 només hi havia 0,9 punts de diferència, durant 2008 arriba als 11,9. La diferència és major entre els nacionals

que entre els estrangers (14,6 punts enfront de 4,2 dels estrangers). També cal dir que no totes les nacionalitats tenen els mateixos índexs ja que, mentre les dones comunitàries tenen una taxa superior a la dels homes en només 2,9 punts, les extracomunitàries els superen en 10,3 punts.

Quadre 31 Índex de rotació a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Ambdós sexes				
Total	178,5%	182,5%	183,1%	168,0%
Nacionals	181,2%	183,3%	181,9%	173,1%
Estrangers	171,1%	180,7%	185,5%	158,8%
UE	149,7%	152,0%	156,1%	144,0%
No UE	184,0%	199,1%	204,7%	168,0%
Homes				
Total	176,7%	181,2%	182,7%	162,6%
Nacionals	179,3%	179,9%	179,7%	166,1%
Estrangers	170,6%	184,1%	188,3%	157,1%
UE	149,0%	153,5%	157,0%	142,6%
No UE	180,8%	199,8%	204,8%	164,3%
Dones				
Total	180,8%	184,1%	183,6%	174,5%
Nacionals	183,4%	187,1%	184,4%	180,7%
Estrangers	172,0%	175,6%	181,5%	161,3%
UE	150,5%	150,3%	155,1%	145,5%
No UE	190,8%	197,8%	204,6%	174,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

6 POBLACIÓ ESTRANGERA EN SITUACIÓ D'ATUR A LES ILLES BALEARS

6.1 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ EN SITUACIÓ D'ATUR SEGONS L'EPA I ELS REGISTRES DEL SOIB

Cal analitzar les dades d'atur a les Illes Balears d'acord amb les dues fonts disponibles: l'Enquesta de Població Activa de l'INE i els registres d'atur que proporciona el SOIB (Servei Públic d'Ocupació de les Illes Balears). Com s'ha vist en l'anàlisi de l'ocupació estimada i l'afiliada, entre una font i l'altra existeixen discrepàncies significatives atesa, tant la definició de persona ocupada i no ocupada com la metodologia que utilitzen¹⁶. És per això que convé iniciar l'anàlisi amb una comparació sintètica de les xifres que ofereixen ambdues fonts, per a poder aprofundir després en les estimacions o registres de cadascuna.

Com mostra el quadre 32, per a l'any 2008 l'EPA estimava una xifra mitjana total de 57.800 persones en situació d'atur; per part seva, el

SOIB n'ha registrat una xifra menor (49.111 persones). L'EPA inclou, per tant, 8.689 aturats més, però si es desagreguen les nacionalitats, es veu que en realitat aquesta diferència prové d'estimar 11.417 estrangers més i de restar 2.728 espanyols menys. La majoria d'aquests estrangers són extracomunitaris (7.477). El quadre mostra que, al llarg dels anys estudiats, l'EPA sempre estima menys espanyols aturats, mentre que inclou un nombre considerablement més alt d'extracomunitaris, tot i que les proporcions varien de manera notable segons els anys.

El gràfic 58 reproduïx aquestes discrepàncies en la mesura dels estrangers en atur, que augmenten al llarg dels anys estudiats. Cal notar que el fet coincideix amb l'augment de la participació d'aquest col·lectiu en el mercat de treball (vegeu l'apartat de població activa), mentre que la mostra d'estrangers en l'EPA es manté estable; és a dir, que cal sospitar que la seva representativitat queda disminuïda.

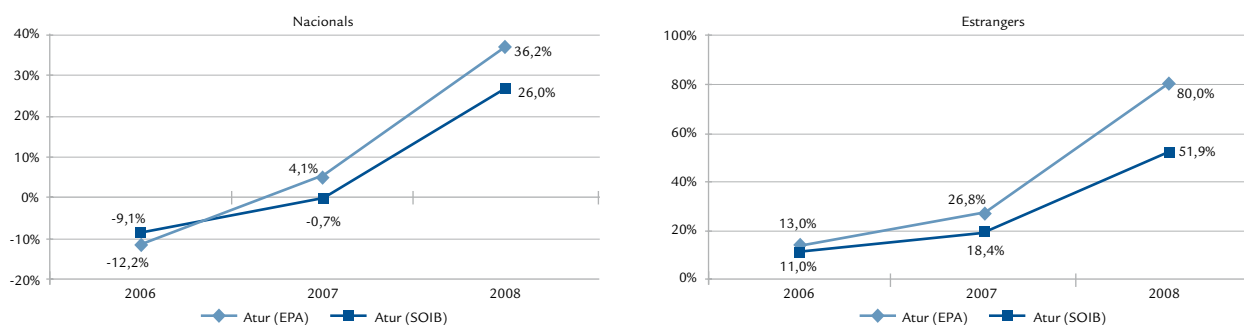
Quadre 32 Comparació de les dades d'atur segons l'EPA i el SOIB (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Atur (EPA)				
Total	36.400	34.250	38.100	57.800
Nacionals	26.900	23.625	24.600	33.500
Estrangers	9.425	10.650	13.500	24.300
UE	1.500	1.900	3.000	8.075
No UE	7.900	8.700	10.500	16.225
Atur (SOIB)				
Total	38.339	36.134	37.243	49.111
Nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
Estrangers	6.452	7.164	8.484	12.883
UE	2.266	2.365	2.906	4.135
No UE	4.186	4.799	5.578	8.748

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA i del SOIB

¹⁶ L'EPA considera que estan en situació d'atur aquelles persones sense ocupació, que en cerquen i estan disponibles per treballar. L'atur registrat no inclou algunes persones sense ocupació que sí es consideren en situació d'atur a l'EPA, com ara els demandants sense feina que en sol·liciten per a un període inferior a tres mesos, demandants que cursen estudis o que sol·liciten una feina de jornada inferior a 20 hores setmanals. Per tal d'apropar les dades d'atur als criteris de l'OIT i de l'EPA, l'INEM recull des de l'any 1993 la categoria "altres no ocupats" els quals, juntament amb les persones en situació d'atur registrades, conformen la categoria DENOS, la qual s'aproxima al concepte d'atur de l'EPA. Altres no ocupats són, doncs, els demandants en jornada menor a 20 hores, demandants estudiants i demandants de serveis previs d'ocupació.

Gràfic 58 Variació interanual de l'atur de nacionals i estrangers registrat al SOIB i la població nacional i estrangera en situació d'atur segons l'EPA a les Illes Balears (2006-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB i a partir de les dades de l'INE (EPA)

Efectivament, a partir de l'anàlisi del quadre 33, es veu que aquestes diferències no són explicables, ni per l'exclusió del col·lectiu d'*altres ocupats* en la comptabilització dels aturats -tot just afegirien una suma petita de persones als tres grups de

nacionalitat- ni per la no comptabilització d'una part dels *fixos discontinus* que puguin estar sense treballar en el moment de l'enquesta de l'EPA - en aquest cas, hauríem d'afegir una suma elevada als aturats nacionals-.

Quadre 33 Evolució dels demandants d'ocupació per grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	TOTAL	OCUPATS		Disponibilitat limitada	DENOS			
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocupats	Atur registrat	
2005	Total	58.027	10.331	6.368	1.956	39.372	1.033	38.339
	Nacionals	49.700	9.416	5.610	1.788	32.886	999	31.887
	Estrangers	8.327	915	758	168	6.486	34	6.452
	UE	3.102	561	193	70	2.278	12	2.266
	No UE	5.225	354	565	98	4.208	22	4.186
2006	Total	57.372	11.865	7.070	1.677	36.760	626	36.134
	Nacionals	47.561	10.495	5.964	1.529	29.573	603	28.970
	Estrangers	9.811	1.370	1.106	148	7.187	23	7.164
	UE	3.402	745	217	66	2.374	9	2.365
	No UE	6.409	625	889	82	4.813	14	4.799
2007	Total	59.873	12.790	7.594	1.718	37.771	528	37.243
	Nacionals	48.023	11.035	6.215	1.502	29.271	512	28.759
	Estrangers	11.850	1.755	1.379	216	8.500	16	8.484
	UE	4.276	942	337	83	2.914	8	2.906
	No UE	7.574	813	1.042	133	5.586	8	5.578
2008	Total	75.240	14.898	8.128	2.282	49.932	821	49.111
	Nacionals	57.809	12.561	6.516	1.724	37.008	780	36.228
	Estrangers	17.431	2.337	1.612	558	12.924	41	12.883
	UE	5.889	1.196	403	140	4.150	15	4.135
	No UE	11.542	1.141	1.209	418	8.774	26	8.748

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En resum, pareix que les diferències en la mesura de l'atur del col·lectiu estranger poden tenir explicacions diverses: d'una banda, és probable que la subrepresentació del col·lectiu estranger a la mostra de les Illes Balears produeixi desajusts importants en les estimacions que els afecten; d'altra banda, també és possible que una part dels estrangers en situació d'atur no s'inscrigui com a demandant al SOIB perquè per ventura no pot obtenir cap benefici per figurar-hi registrat (per exemple, perquè no tinguí dret a prestacions per atur). L'apartat de contractació, de fet, ha mostrat que la seva temporalitat contractual és major que la dels espanyols).

En tot cas, aquest apartat estudiarà l'evolució de l'atur segons ambdues fonts, a fi de permetre'n la comparació.

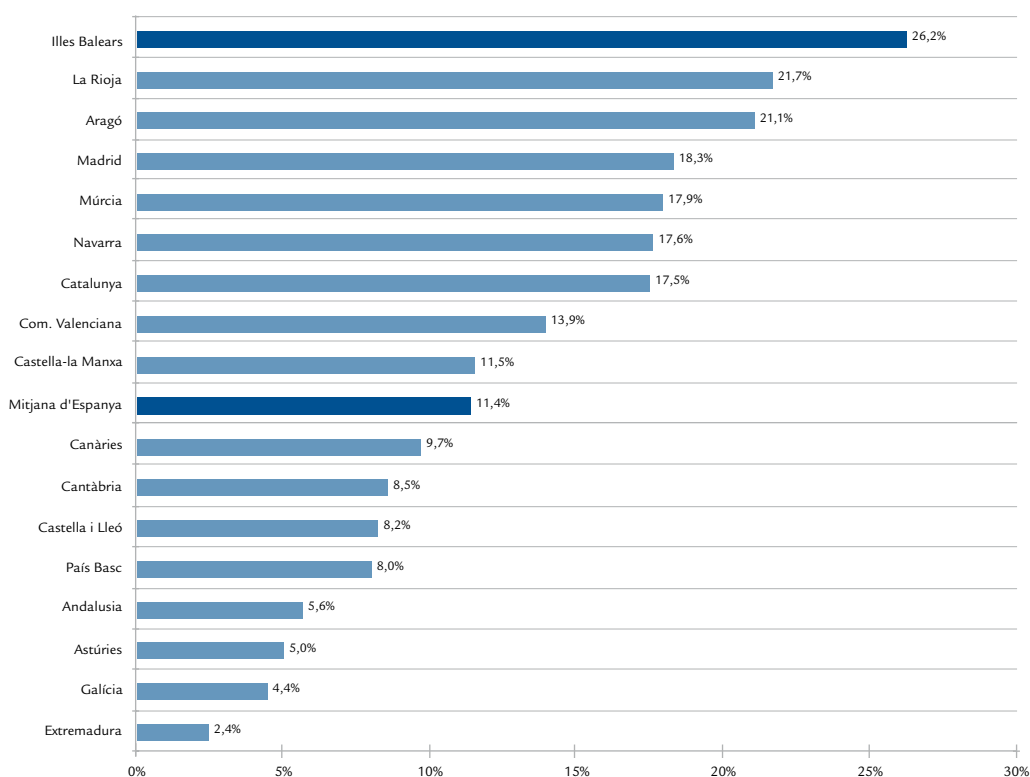
Si començam pels registres del SOIB, l'any 2008 ha finalitzat amb un total de 49.111 persones en atur a les Illes Balears, 12.883 de les quals són

estrangeres. Si es desagreguen les dades per grups de nacionalitats, trobam 4.135 ciutadans de la UE i 8.748 d'extracomunitaris.

Si comparam la participació del col·lectiu estranger en l'atur total de les Illes amb el conjunt de l'Estat veim que el seu pes està molt per sobre de la mitjana espanyola. D'aquesta forma, mentre que a les Illes suposen el 26,2% del total de persones en atur, a altres comunitats autònomes com Extremadura i Galícia no arriben al 5%.

Quant a la seva evolució respecte a anys anteriors, el gràfic 60 apunta que els extracomunitaris han sofert els increments més notables des de 2006, i han assolit finalment un 56,8% de variació interanual durant 2008. D'altra banda, el nombre de persones comunitàries en atur s'ha incrementat des d'un 4,4% al 2006 fins un 42,3% durant 2008. En canvi, les persones nacionals en situació d'atur varen tenir decreixements durant els dos primers anys i fins a 2008 no experimenten una variació positiva del 26%.

Gràfic 59 Percentatge de població estrangera sobre el total de població en atur per comunitats autònomes (2008)

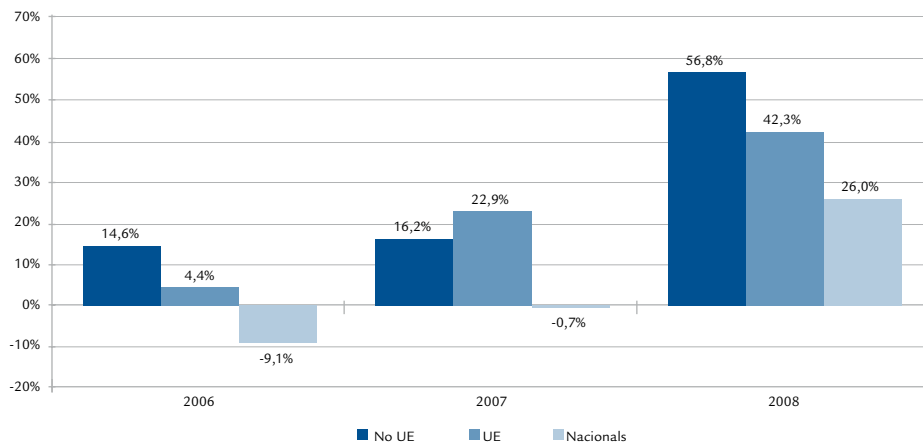

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INEM

Però en la interpretació d'aquests increments d'atur cal diferenciar els tres grups de nacionalitats. Així doncs, les dades d'afiliació de 2008 mostren que els ocupats estrangers han augmentat el mateix any en 2.363 persones, el que implica que l'augment de les

persones en atur estrangeres prové de la incorporació de noves persones a la recerca de feina. En canvi, en el cas dels nacionals s'ha produït una pèrdua de 5.808 afiliats durant 2008, que poden formar part de les 7.469 persones més en atur registrades.

Gràfic 60 Variació relativa interanual de l'atur registrat per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

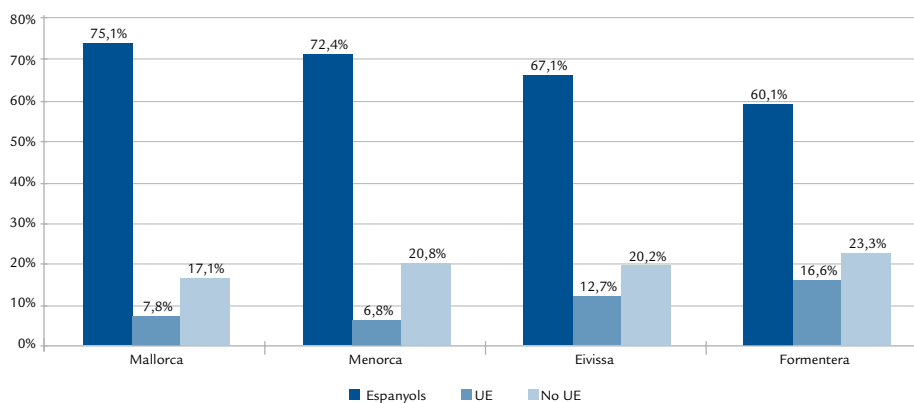

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

La distribució de l'atur per illes és el següent: el 74,5% dels estrangers en situació d'atur es troben a Mallorca; un 16,2%, a Eivissa; un 8,3%, a Menorca i un 1%, a Formentera. No obstant, Formentera és l'illa on el pes de la

població estrangera és més alt. Segons mostra el gràfic 61, en aquesta illa un 39,9% del total de població en atur és estrangera en comparació al 32,9% d'Eivissa, el 27,6% de Menorca i el 24,9% de Mallorca.

Gràfic 61 Percentatge de població estrangera desocupada sobre el total de població en atur, per illes (2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

6.1.1 Evolució per illes de les persones en situació d'atur

L'EPA no proporciona dades sobre l'atur desagregat per illes, raó per la qual aquesta part es basa en les dades del Servei Públic d'Ocupació.

A l'illa de Mallorca hi ha hagut un total de 38.602 persones a l'atur durant l'any 2008 de les quals 9.604 són estrangeres (3.017 de comunitàries i 6.587, extracomunitàries). En relació a l'any anterior, l'atur estranger s'ha incrementat en un 53,9% (molt per sobre del 26,9% d'increment d'atur a l'Estat), molt més en el cas dels extracomunitaris (59,6%) que dels comunitaris (42,7%)

A Menorca, el total assolix la xifra de 3.869 persones durant l'any 2008, de les quals 1.069 són estrangeres, un 45,6% més que a l'any anterior

(també per sobre del 28,4% de creixement d'atur nacional a l'illa). D'aquestes, 806 són extracomunitàries mentre que només 263 són comunitàries. Tots dos col·lectius experimenten un increment important d'atur (un 41,4%, els ciutadans de la UE i un 47,1%, els extracomunitaris).

L'illa d'Eivissa experimenta un creixement dels estrangers en situació d'atur d'un 48% (en comparació a l'increment del 19,4% dels nacionals), i arriba a la xifra de 2.085 durant 2008, 803 dels quals són comunitaris i 1.282, extracomunitaris. El total a l'illa se situa en 6.328 persones a 2008.

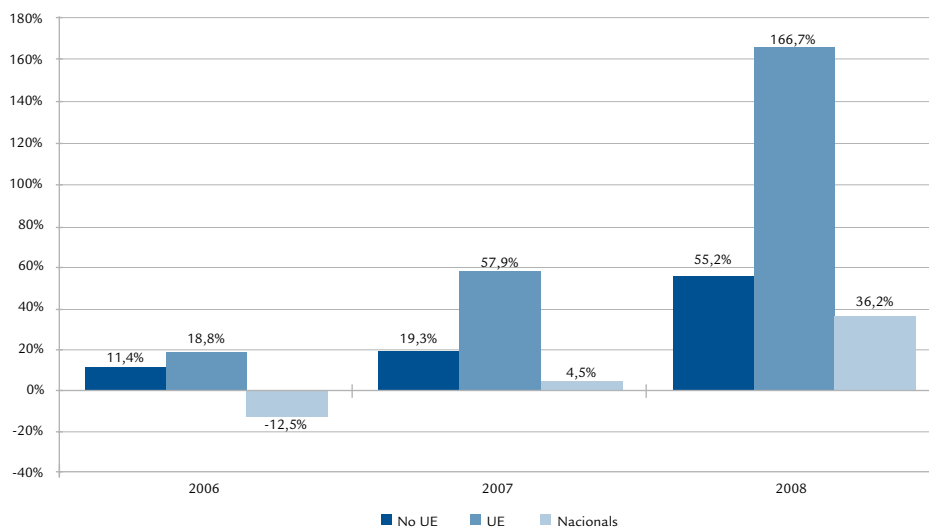
Finalment, Formentera tanca l'any 2008 amb 313 persones en atur, de les quals 125 són estrangeres (52 comunitàries i 73 no comunitàries). Es tracta de l'illa on l'atur creix menys (l'estranger, un 23,8% i el nacional, un 7,4%).

Quadre 34 Població aturada registrada per illa i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

Atur (SOIB)	2005	2006	2007	2008
Mallorca				
Total	30.062	28.150	29.091	38.602
Nacionals	25.306	22.921	22.851	28.998
Estrangers	4.756	5.229	6.240	9.604
UE	1.595	1.706	2.114	3.017
No UE	3.161	3.523	4.126	6.587
% estrangers	15,8%	18,6%	21,4%	24,9%
Menorca				
Total	2.840	2.821	2.914	3.869
Nacionals	2.296	2.180	2.180	2.800
Estrangers	544	641	734	1.069
UE	163	161	186	263
No UE	381	480	548	806
% estrangers	19,2%	22,7%	25,2%	27,6%
Eivissa				
Total	5.159	4.884	4.963	6.328
Nacionals	4.082	3.686	3.554	4.243
Estrangeres	1.077	1.198	1.409	2.085
UE	467	453	561	803
No UE	610	745	848	1.282
% estrangers	20,9%	24,5%	28,4%	32,9%
Formentera				
Total	280	280	276	313
Nacionals	204	183	175	188
Estrangeres	76	97	101	125
UE	41	45	45	52
No UE	35	52	56	73
% estrangers	27,1%	34,6%	36,6%	39,9%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Gràfic 62 Variació relativa interanual de l'atur entre nacionals, comunitaris i extracomunitaris (2006-2008)

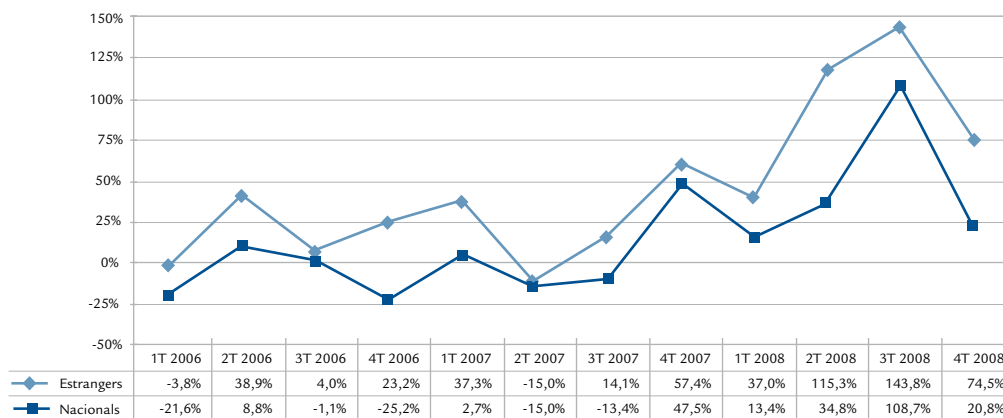
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Si analitzam ara les dades d'atur estimades per l'EPA, apareixen 57.800 persones a l'atur de les Illes Balears, de les quals 24.300 són estrangeres (8.000 de comunitàries i 16.300 d'extracomunitàries).

En comparació a l'any 2007, s'estimen en total 19.700 persones més en situació d'atur, de les quals 10.800 són estrangeres. Així, els nacionals haurien augmentat un 36,2% respecte a l'any passat, els comunitaris un 166,7% i els extracomunitaris, un 55,2%.

Podem veure aquesta evolució amb més detall al gràfic 63, que dibuixa l'increment d'atur per trimestres i en percentatges de variació interanual. De forma relativament similar al que calculava el SOIB com a tendència, els nacionals anoten davallades de l'atur fins al quart trimestre de 2007, quan de manera sobtada augmenta un 47,5% per a baixar a un 20,8% durant el quart trimestre de 2008. En canvi, els estrangers ja mostren creixements de l'atur des del darrer trimestre de 2006 (23,2%), que augmenten constantment fins assolir el 74,5% en el quart trimestre de 2008.

Gràfic 63 Evolució interanual de l'atur estranger i nacional per trimestres (1r trimestre 2006 - 4t trimestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

En tot cas, podem arribar a la conclusió que, segons l'EPA, la major part de l'increment de persones en atur s'explica pel creixement de la població activa. En el cas dels estrangers, els ocupats augmenten en 6.500 persones.

6.2 ATUR PER SEXE, EDAT, NACIONALITAT I NIVELL D'ESTUDIS

El quadre 35 mostra l'evolució de l'atur i la distribució per sexes entre 2005 i 2008. En aquest darrer any, es comptabilitzen en conjunt més homes aturats (25.428) que dones (23.683). Cal destacar aquest fet perquè fins aquest any s'havia produït una situació inversa, emperò la caiguda del sector de la construcció ha provocat un increment major de l'atur entre els homes, de forma que en conjunt, durant l'any 2008 l'ordre habitual s'ha capgirat. Tot i així, cal separar

els tres grups de nacionalitat per advertir les diferències que s'hi produeixen.

Els nombre d'homes nacionals en atur (17.628) és inferior al de les dones (18.600), emperò tot i que en valors absoluts els homes en atur no superen les dones, s'ha produït un apropament significatiu en termes percentuals: com podem veure al gràfic 64, durant l'any 2006, abans que començàs la crisi, el 42,6% de les persones nacionals en atur eren homes i durant l'any 2008 ja representaven el 48,7%.

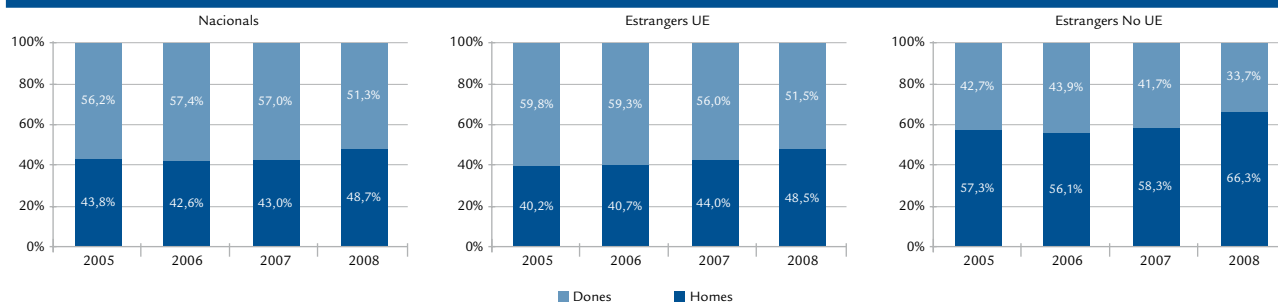
D'altra banda, homes i dones comunitaris tendeixen a igualar-se (2.004 homes i 2.131 dones). També en aquest cas el percentatge dels homes en atur ha crescut proporcionalment més que el de les dones. Finalment, els homes extracomunitaris en atur superen les dones, fet que ja es produïa des d'anys enrere, tot i que al 2008 s'accentuen les diferències.

Quadre 35 Població en atur registrada per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Homes				
Total	17.278	16.009	16.887	25.428
Nacionals	13.969	12.353	12.356	17.628
Estrangers	3.309	3.656	4.531	7.800
UE	912	963	1.278	2.004
No UE	2.397	2.693	3.253	5.796
Dones				
Total	21.061	20.125	20.356	23.683
Nacionals	17.918	16.617	16.403	18.600
Estrangers	3.143	3.508	3.953	5.083
UE	1.354	1.402	1.628	2.131
No UE	1.789	2.106	2.325	2.952

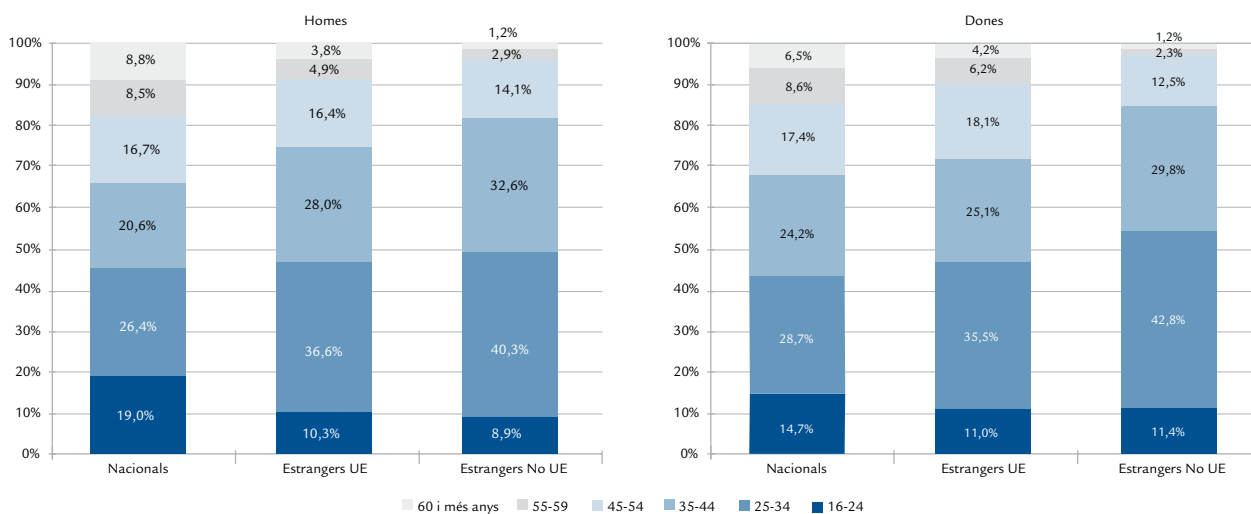
Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Gràfic 64 Població en atur per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Gràfic 65 Atur registrat a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En resum, si ja hem vist que l'atur ha afectat més els estrangers que els nacionals, ara cal observar que són específicament els homes extracomunitaris els qui, en proporció, pateixen més l'increment de la desocupació.

Si afegim la variable d'edat a l'anàlisi de l'atur per sexe, podem observar que tots els grups de nacionalitats, tant en el cas dels homes com de les dones, concentren l'atur en el tram de 25 a 34 anys.

Els homes nacionals en atur al tram de 25 a 34 anys representa el 26,4% i les dones, el 28,4%. Pel que fa als estrangers, la concentració en aquest tram és encara més gran. Així doncs, el 36,6% dels homes comunitaris i un 35,5% de les dones se situen en aquesta franja d'edat. Els extracomunitaris, per la seva banda, acumulen un 40,3% dels homes en atur i un 42,8% de les dones.

Pertant, els estrangers en situació d'atur presenten un perfil més jove que els nacionals, d'acord amb l'estructura per edats de la població resident estrangera, també més jove que la nacional.

El quadre 36 d'anàlisi per nacionalitats mostra les dades d'atur registrat per les quinze nacionalitats

amb un nombre major de residents a les Illes Balears, que representen la suma del 76,4% de la població estrangera en atur.

En termes absoluts durant l'any 2008 cal observar que, tot i que Alemanya és el país amb més població major de 16 anys (32.028 persones), les persones en situació d'atur només representen un 2,3% de la seva població resident. El Marroc (15,8%), Equador (13,3%), i Colòmbia (9,6%) són els països que presenten, en termes proporcionals, des d'anys anteriors, una incidència major de l'atur entre la seva població potencialment treballadora.

Quant a la seva aportació a l'atur en termes absoluts (quadre 37), són de nou el Marroc (2.691 aturats) i Equador (1.451 aturats) els països que destaquen més durant 2008. En el primer cas, hem d'observar que l'increment de persones en situació d'atur (1.185) pareix que prové més de l'increment de població potencialment activa (1.648 persones més en edat laboral) que de la pèrdua d'afiliats (104 afiliats menys). En el cas de l'Equador (534 aturats més), l'augment està relacionat amb la pèrdua d'afiliats (650 menys), ja que durant el 2008 la població major de 16 anys quasi no varia en aquest col·lectiu.

Quadre 36 Nombre de persones en atur de les 15 nacionalitats amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears (2005-2008)

	2005		2006		2007		2008	
	Població resident de 16 anys i més anys	% aturats	Població resident de 16 anys i més anys	% aturats	Població resident de 16 anys i més anys	% aturats	Població resident de 16 anys i més anys	% aturats
Alemanya	23.981	2,6%	26.718	2,4%	30.413	2,1%	32.028	2,3%
Marroc	12.846	8,9%	13.422	9,1%	15.406	9,8%	17.054	15,8%
Regne Unit	15.384	3,4%	17.282	2,8%	19.281	2,5%	20.222	2,7%
Itàlia	8.895	5,7%	10.511	5,3%	12.501	4,8%	13.833	5,9%
Equador	10.902	5,3%	10.496	6,9%	10.976	8,4%	10.893	13,3%
Romania	4.188	1,9%	6.065	2,4%	8.955	2,5%	10.203	4,0%
Argentina	9.093	4,1%	9.484	5,0%	10.493	5,6%	10.132	7,4%
Colòmbia	7.002	6,0%	7.496	6,4%	8.406	6,7%	8.796	9,6%
Bulgària	3.862	2,6%	5.616	2,5%	7.068	3,1%	7.670	4,6%
França	5.739	3,9%	6.415	3,2%	7.100	2,9%	7.465	3,5%
Bolívia	3.123	1,4%	5.225	1,4%	7.046	1,5%	6.593	3,1%
Uruguai	3.206	2,9%	3.551	4,5%	4.116	4,9%	4.156	6,9%
Brasil	2.023	3,5%	2.709	3,3%	3.590	2,8%	3.892	4,1%
Xina	2.187	1,3%	2.359	1,5%	2.851	1,4%	3.259	2,2%
Polònia	1.510	2,0%	2.296	2,4%	3.080	3,3%	3.434	7,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Altra vegada podem arribar a la conclusió, per tant, que l'increment de l'atur durant el 2008 ha afectat en un grau major els extracomunitaris, que ja presentaven una incidència major durant els anys anteriors, si bé per motius diversos segons la nacionalitat.

Quadre 37 Evolució dels afiliats i estrangers en atur per nacionalitats (2007-2008)

	2007		2008		Variacions	
	Aturats	Afiliats	Aturats	Afiliats	Aturats	Afiliats
Alemanya	637	9.299	742	9.764	105	465
Marroc	1.506	8.108	2.691	8.004	1.185	-104
Regne Unit	475	5.863	545	5.934	70	71
Itàlia	599	5.331	815	5.617	216	286
Equador	917	8.873	1.451	8.223	534	-650
Romania	224	2.449	407	3.160	183	711
Argentina	586	4.868	747	4.920	161	52
Colòmbia	565	5.323	844	5.554	279	231
Bulgària	221	2.357	354	2.481	133	124
França	207	2.110	265	2.118	58	8
Bolívia	107	1.324	206	1.585	99	261
Uruguai	202	1.735	285	1.889	83	154
Brasil	102	sense dades	158	sense dades	56	sense dades
Xina	39	1.815	73	1.947	34	132
Polònia	103	1.788	266	1.756	163	-32

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB i la Tresoreria General de la Seguretat Social

En darrer lloc farem l'anàlisi del nivell de formació de les persones en atur (quadre 38) per grups de nacionalitat, a fi d'observar la influència d'aquesta variable. El percentatge de persones analfabetes és molt baix en tots els casos: un 2,9% en els extracomunitaris, un 0,5% en els comunitaris i un 0,3% en els nacionals.

Ara bé, els espanyols destaquen (un 79,1%) per ser els que disposen més d'estudis d'educació secundària (tant de la primera com de la segona etapa). També destaquen en el segment de l'educació superior (un 7,9% en comparació al 3,4% dels comunitaris i a l'1,1% dels extracomunitaris).

En canvi, el percentatge dels qui tenen educació primària és més alt entre els estrangers que entre

els nacionals (un 34,4% dels comunitaris, un 46,1% dels extracomunitaris en comparació a l'11,9% dels nacionals). Es pot dir, doncs, que els estrangers parteixen d'una situació pitjor de cara a una ocupació futura.

Quant a les variacions observades en els registres d'atur d'estrangers per nivell d'estudis, hem d'observar que si durant l'any 2007 l'augment s'havia concentrat en l'educació secundària (un 62,8% dels estrangers en atur), al 2008 afecta tant els qui gaudeixen d'educació primària com d'educació secundària de primera etapa (les dues sumen més del 50% de les noves persones en atur). Aquest fet es pot relacionar amb la incidència major de l'increment de l'atur entre els treballadors del sector de la construcció, com veurem al paràgraf següent.

Quadre 38 Atur registrat a les Illes Balears per nivell d'estudis i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
Analfabets	99	104	99	105
Educació primària	1.626	2.774	3.119	4.310
Educació secundària (1a etapa)	22.091	18.855	18.387	22.969
Educació secundària (2a etapa)	5.388	4.794	4.655	5.687
Grau superior de formació professional específica i equivalents, arts plàstiques, disseny i esportives	920	802	771	1.003
Ensenyança universitària (1er, 2on i 3er cicle)	1.713	1.538	1.556	1.873
Altres	50	103	172	281
Estrangers UE	2.266	2.365	2.906	4.135
Analfabets	5	6	13	19
Educació Primària	183	446	705	1.422
Educació secundària (1a etapa)	1.552	1.439	1.675	1.976
Educació secundària (2a etapa)	432	380	391	518
Grau superior de formació professional específica i equivalents, arts plàstiques, disseny i esportives	18	16	18	34
Ensenyança universitària (1er, 2on i 3er cicle)	67	59	74	108
Altres	9	19	30	58
Estrangers no UE	4.186	4.799	5.578	8.748
Analfabets	64	84	132	253
Educació Primària	770	1.562	2.036	4.031
Educació secundària (1a etapa)	2.933	2.735	2.958	3.819
Educació secundària (2a etapa)	340	303	300	420
Grau superior de formació professional específica i equivalents, arts plàstiques, disseny i esportives	21	17	18	27
Ensenyança universitària (1er, 2on i 3er cicle)	50	50	50	65
Altres	8	48	84	133

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

6.3 ATUR PER ACTIVITAT ECONÒMICA, SEXE I NACIONALITAT

El quadre 39 mostra l'evolució de l'atur entre els treballadors nacionals i els estrangers des de 2005 i la seva distribució per grans sectors econòmics.

En xifres absolutes, podem observar com el pas de 2007 a 2008 ha generat 11.868 persones més en atur, de les quals 4.399 són estrangeres i 7.469, nacionals. Cal destacar, entre tots els sectors desagregats, el de serveis i el de la construcció, pel volum de persones a l'atur que acumulen, tant entre els nacionals com entre els estrangers. El sector de serveis suma 34.955 persones en total,

de les quals 7.886 són estrangeres. La construcció ha tancat l'any 2008 amb 10.280 persones en atur, de les quals 3.977 són estrangeres.

Si comparem el pes d'aquests dos sectors des de 2005 a 2008 en l'atur dels estrangers, observarem com la construcció ha guanyat pes en detriment dels serveis. Així, si a l'any 2005 el sector només acumulava el 19% del total d'estrangers en atur, l'any 2008 ja ha suposat el 30,9%. La crisi en aquest sector ha afectat més, per tant, els estrangers que els nacionals, els quals proporcionalment tenen una presència major al sector de serveis. El gràfic 66 mostra aquesta evolució en termes de variació interanual.

Quadre 39 Estrangers i nacionals en atur a les Illes Balears per sector econòmic (2005-2008)

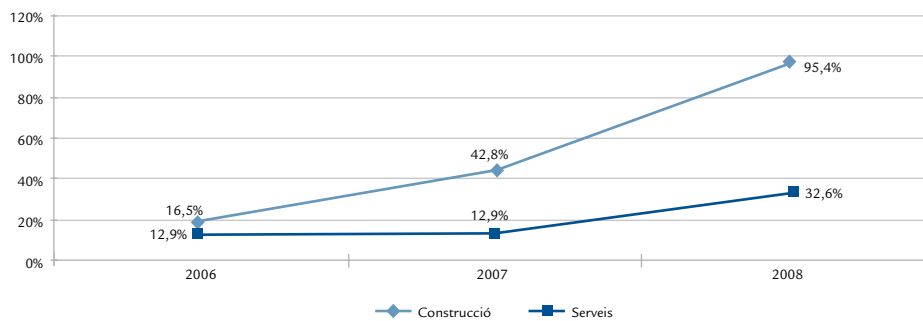
	2005	2006	2007	2008
Total aturats	38.339	36.134	37.243	49.111
Total Nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
Agricultura i pesca	201	201	201	297
Indústria	1.898	1.636	1.463	1.777
Construcció	3.996	3.508	3.636	6.303
Serveis	24.903	22.980	22.899	27.069
Hoteleria	8.211	6.913	6.245	6.896
Comerç	5.328	4.885	4.768	5.756
Resta serveis	11.364	11.182	11.886	14.417
Sense ocupació anterior	889	645	560	782
Total Estrangers	6.452	7.164	8.484	12.883
Agricultura i pesca	83	79	109	190
Indústria	173	179	219	363
Construcció	1.223	1.425	2.035	3.977
Serveis	4.667	5.271	5.949	7.886
Hoteleria	2.211	2.462	2.608	3.426
Comerç	532	617	725	1.037
Resta serveis	1.924	2.192	2.616	3.423
Sense ocupació anterior	306	210	172	467

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Dins del sector serveis destaquen el comerç i l'hoteleria pel volum que representen. El primer concentra 1.037 estrangers en atur durant l'any 2008, 312 més que a l'any anterior, el que suposa

un creixement del 43% enfront del 17,5% durant 2007. L'hoteleria, per la seva banda, concentra 3.426 aturats estrangers durant 2008, un 31,4% més que a l'any 2007, que va créixer només un 5,9%.

Gràfic 66 Variació interanual d'estrangers en atur al sector de serveis i de la construcció (2006-2008)

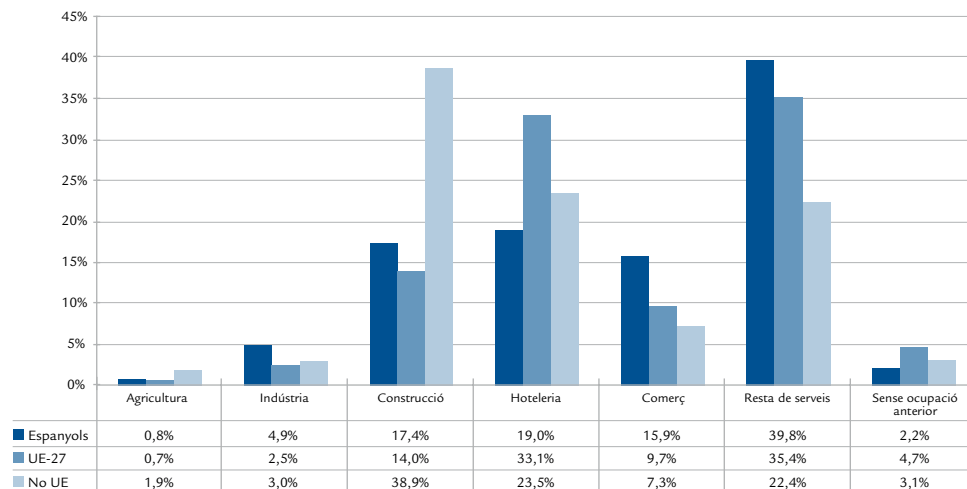

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Si desgregam els grans grups de nacionalitats, veurem com els comunitaris en atur estan més concentrats al sector de serveis que els extracomunitaris (78,1% dels primers enfront del 53,2% dels segons);

aquests, en canvi, s'acumulen en el sector de la construcció (38,9% dels primers enfront del 14% dels comunitaris). La resta de sectors només engloba un 7,9% del total dels estrangers en atur.

Gràfic 67 Població en atur a les Illes Balears segons el sector econòmic i els grans grups de nacionalitats (2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

El quadre 40 desagrega per sexe, nacionalitat i sector econòmic els registres d'atur corresponents a les quinze nacionalitats estrangeres amb més

representació, a fi d'estudiar-ne de manera més detallada la distribució heterogènia.

Quadre 40 Persones en atur de les 15 nacionalitats amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears per sexe i sector econòmic (2008)

	Agricultura i pesca	Indústria	Construcció	Serveis	Sense ocupació anterior	Total
Homes						
Alemanya	4	6	27	222	15	274
Marroc	85	75	1.663	471	34	2.328
Regne Unit	2	7	18	186	13	226
Itàlia	2	19	69	363	19	472
Equador	11	27	526	223	22	809
Romania	1	10	148	78	9	246
Argentina	3	16	99	257	9	384
Colòmbia	4	17	214	186	12	433
Bulgària	3	9	87	100	9	208
França	2	4	13	85	5	109
Bolívia	2	5	71	34	3	115
Uruguai	3	6	46	83	8	146
Brasil	1	0	18	33	5	57
Xina	0	0	19	34	3	56
Polònia	1	3	62	65	10	141
Total 15 nacionalitats	124	204	3.080	2.420	176	6.004
Total aturats	155	266	3.814	3.331	234	7.800
Pes	80,0%	76,7%	80,8%	72,7%	75,2%	77,0%
Dones						
Alemanya	3	3	11	437	14	468
Marroc	7	4	27	299	26	363
Regne Unit	1	7	7	290	14	319
Itàlia	1	7	9	309	17	343
Equador	5	11	18	588	20	642
Romania	2	3	16	129	11	161
Argentina	4	12	9	328	10	363
Colòmbia	2	6	14	372	17	411
Bulgària	0	4	3	129	10	146
França	0	3	5	140	8	156
Bolívia	1	2	3	77	8	91
Uruguai	1	5	3	127	3	139
Brasil	0	4	1	91	5	101
Xina	0	0	1	16	0	17
Polònia	2	1	3	111	8	125
Total 15 nacionalitats	29	72	130	3.443	171	3.845
Total aturats	35	97	162	4.555	234	5.083
Pes	82,9%	74,2%	80,2%	75,6%	73,1%	75,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En primer lloc s'analitzen els percentatges verticals per sexes i sectors. Pel que fa als homes, els marroquins presenten el percentatge major en tots els sectors (29,8% del total d'homes estrangers aturats). En el sector d'agricultura i pesca representen el 54,8%, al d'indústria, el 28,1%, a la construcció el 43,6% i als serveis, el 14,1%.

La segona nacionalitat amb el nombre major de persones a l'atur és Equador (10,4% del total d'homes estrangers aturats): representen el 7,1% dels homes en atur al sector d'agricultura i pesca, el 10,1% en el d'indústria, el 6,7% en el de serveis i el 13,8%, en la construcció. De lluny, els segueixen els italians i els colombians: mentre els primers destaquen en els serveis (10,9% del total d'estrangers), els segons ho fan en la construcció (5,6%).

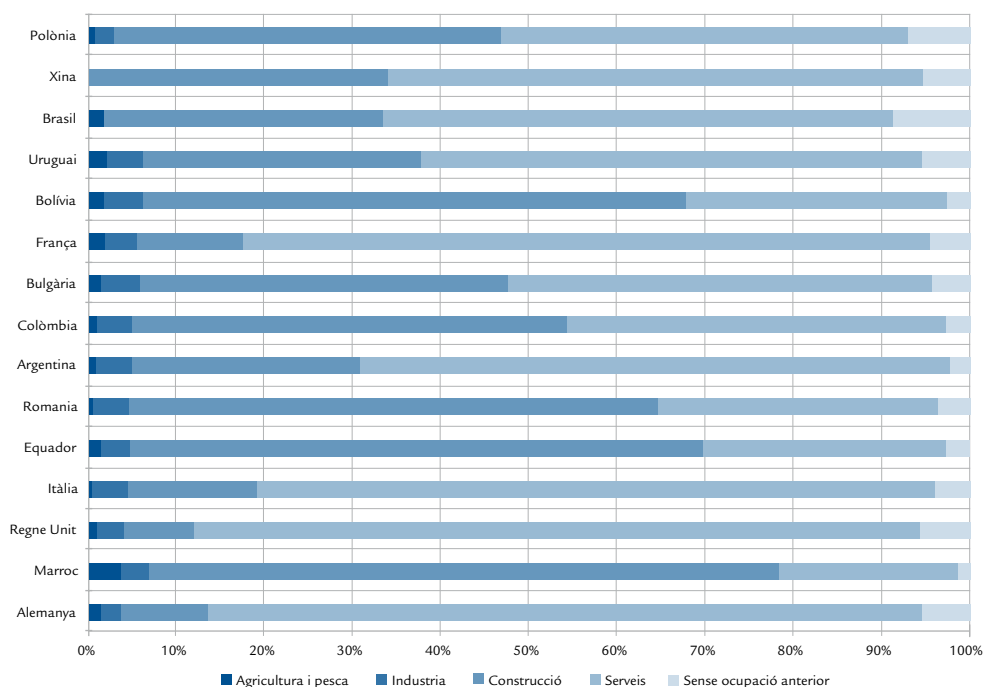
Quant a les dones estrangeres en atur, sobresurten les equatorianes, les alemanyes i les colombianes (12,6%, 9,2% i 8,1% del total d'estrangeres en atur, respectivament).

En el sector d'agricultura i pesca, les marroquines (20%), les equatorianes (14,3%) i les argentines (11,4%) sumen una majoria del total de dones estrangeres en situació d'atur. En la indústria destaquen les argentines i les equatorianes, que representen respectivament un 12,4% i un 11,3%. Al sector de la construcció sobresurten les marroquines, les equatorianes, les romaneses i les colombianes (16,7%, 11,1%, 9,9% i 8,6% respectivament del total de dones estrangeres en atur). Finalment, al sector serveis el 12,9% són equatorianes, el 9,6%, alemanyes, el 8,2%, colombianes i un 7,2%, argentines.

Quant als percentatges horitzontals de concentració de les nacionalitats per sectors, el gràfic 68 comença amb l'anàlisi dels homes.

Les nacionalitats següents destaquen per tenir els homes en situació d'atur molt concentrats en el sector serveis: alemanys (81%), britànics (82,3%), italians (76,9%), argentins (66,9%), francesos (78%), uruguaians (56,8%), brasilers (57,9%) i xinesos (60,7%).

Gràfic 68 Distribució dels homes en situació d'atur de les 15 nacionalitats amb més residents a les Illes per sector econòmic (2008)

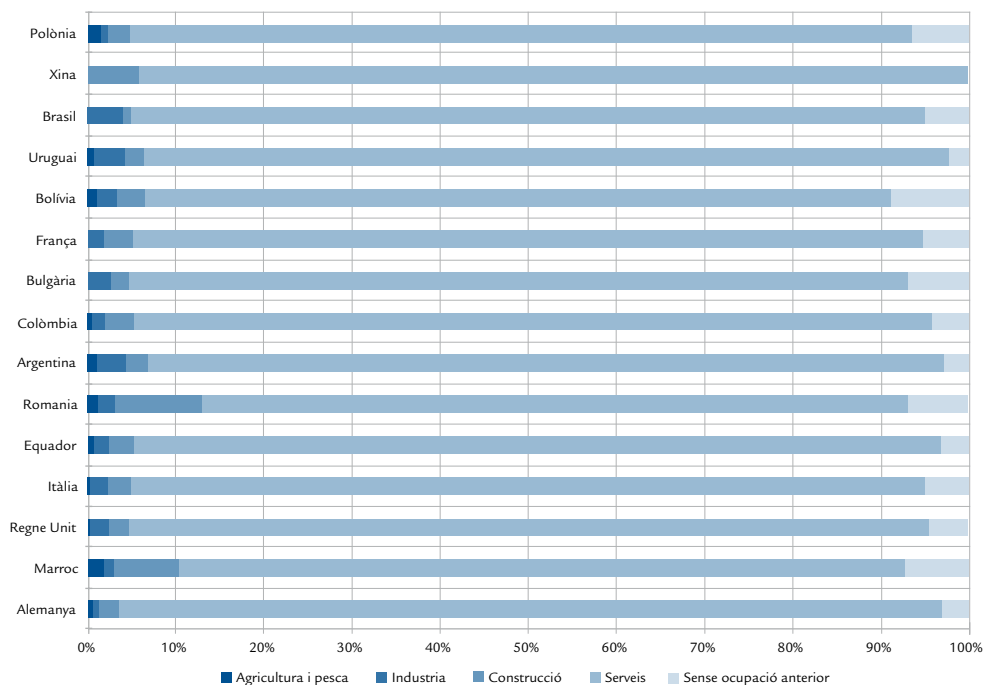

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Els homes búlgars i els polonesos es distribueixen bàsicament entre el sector serveis (41,8% i 46,1% respectivament) i el de la construcció (41,8% i 44% respectivament).

Hi sobresurten, pel fet de tenir l'atur concentrat al sector de la construcció, els marroquins (71,4%), els equatorians (65%), els romanesos (60,2%), colombians (49,4%) i bolivians (61,7%).

Gràfic 69 Distribució de les dones en situació d'atur de les 15 nacionalitats amb més residents a les Illes per sector econòmic (2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En el cas de les dones, totes les nacionalitats es concentren en el sector serveis: des de les romaneses, amb un 80%, a les xineses, que arriben al 94,1%.

En resum, les dades anteriors de distribució per sexe i nacionalitat han mostrat que l'augment de l'atur entre els homes extracomunitaris, especialment entre els marroquins i els equatorians, pot relacionar-se amb la concentració al sector de la construcció i l'alentiment que ha patit aquest sector durant l'any 2008. Les dones extracomunitàries, en aquest cas marroquines, equatorianes i argentines, presenten també una participació forta en les activitats de l'agricultura, la indústria i la construcció, les quals precisament han patit en un grau major l'inici de la crisi econòmica. La segregació sectorial que habitualment es produeix

ha tingut, doncs, l'efecte afegit d'empitjorar-ne la situació laboral, i disminuir-ne l'ocupació.

El quadre 41 d'anàlisi de l'evolució de l'atur per categories laborals i grups de nacionalitat insisteix en aquest aspecte. Així observam que, en el cas dels nacionals, les categories que generen més atur estan relacionades amb la pèrdua de dinamisme de la construcció (el 31,6% de l'increment de l'atur es produeix en la categoria d'artesans i treballadors qualificats de la indústria, la construcció i la mineria). Al 2007, en canvi, quan la crisi econòmica encara no s'havia estès, totes les categories reduïen l'atur, excepte les relacionades amb els serveis (treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços, treballadors no qualificats i empleats de tipus administratiu).

Quadre 41 Atur registrat a les Illes Balears per ocupació i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Total aturats	38.339	36.134	37.243	49.111
Total nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
Forces armades	4	7	9	5
Direcció empreses i Administracions Públiques	344	331	354	402
Tècnics profes. científics i intel·lectuals	1.337	1.148	1.173	1.399
Tècnics i professionals de recolzament	2.007	1.953	2.122	2.694
Empleats de tipus administratiu	5.236	4.712	4.578	5.422
Treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços	10.375	9.359	9.127	10.491
Treballadors qualificats en agricultura i pesca	465	441	470	640
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria	4.317	3.926	3.941	6.303
Operadors d'instal·lacions i maquinària, muntadors	1.300	1.220	1.274	1.875
Treballadors no qualificats	6.502	5.873	5.711	6.997
Total UE	2.266	2.365	2.906	4.135
Forces armades	0	0	0	0
Direcció empreses i Administracions Públiques	32	36	36	44
Tècnics profes. científics i intel·lectuals	112	105	126	138
Tècnics i professionals de recolzament	193	206	226	310
Empleats de tipus administratiu	443	444	472	630
Treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços	1.079	1.096	1.222	1.561
Treballadors qualificats en agricultura i pesca	21	27	37	53
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria	137	149	285	591
Operadors d'instal·lacions i maquinària, muntadors	43	53	90	153
Treballadors no qualificats	206	249	412	655
Total no UE	4.186	4.799	5.578	8.748
Forces armades	0	0	0	1
Direcció empreses i Administracions Públiques	7	5	10	12
Tècnics profes. científics i intel·lectuals	74	65	64	64
Tècnics i professionals de recolzament	116	131	141	195
Empleats de tipus administratiu	267	280	300	398
Treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços	966	1.169	1.300	1.687
Treballadors qualificats en agricultura i pesca	105	107	121	185
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria	656	805	1.041	2.202
Operadors d'instal·lacions i maquinària, muntadors	69	82	120	204
Treballadors no qualificats	1.926	2.155	2.481	3.800

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

En el cas dels comunitaris, en canvi, atesa la concentració al sector de serveis, les categories que en conjunt cobren més atur durant l'any 2008 són les relacionades amb els treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços (27,6%), treballadors no qualificats (19,8%) i empleats de tipus

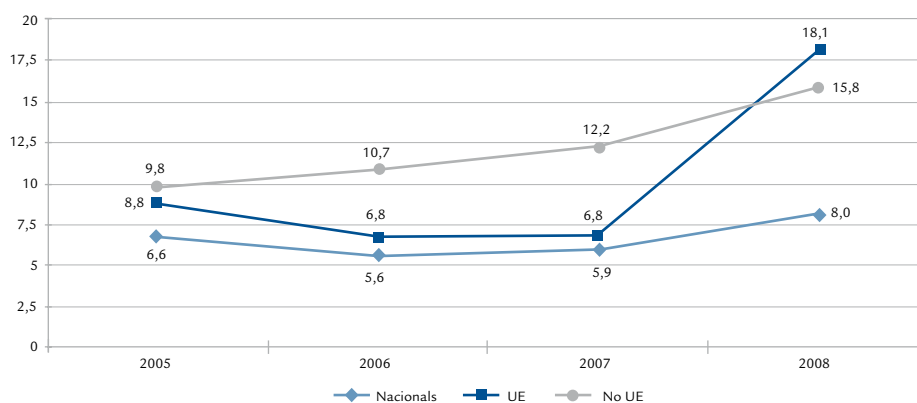
administratiu (12,9%); mentre que la categoria d'artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria, tot i la importància que té en aquest col·lectiu, conserva els percentatges estables en comparació a 2007 (24,9% al 2008 i 25,1% al 2007).

Finalment, els extracomunitaris destaquen en tres categories per l'aportació que fan al nombre total de persones en atur de l'any 2007 i 2008 de: treballadors no qualificats (41,6% i 41,8% respectivament), artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria (36,6% i 30,3%) i treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços (12,2% i 16,8%).

6.4 EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'ATUR

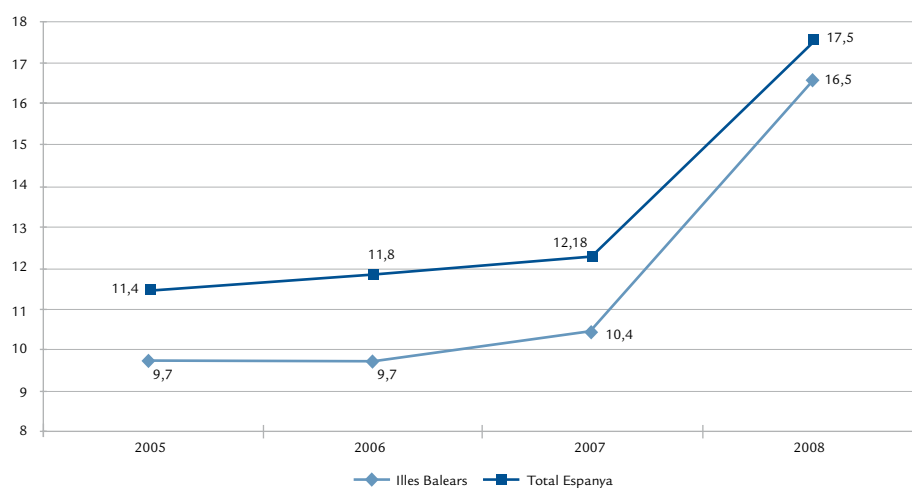
S'ha vist que els estrangers pateixen més la crisi que els nacionals i aquest fet es reflecteix en les taxes d'atur: l'any 2008 la més elevada correspon als comunitaris (18,1%) seguida de la dels no comunitaris (15,8%), i dels nacionals (8%). Cal notar que fins aquest any l'ordre entre els dos primers grups era invers i que l'augment de la taxa dels comunitaris destaca per l'augment sobtat (des del 6,8% al 2007).

Gràfic 70 Evolució de la taxa d'atur per grans grups de nacionalitats (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Gràfic 71 Taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears i mitjana espanyola (2005-2008)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Si comparem la taxa global d'atur dels estrangers a les Illes Balears amb la mitjana estatal podem observar que aquesta pujada a les Illes ha provocat un apropament a la mitjana espanyola, i s'ha situat tan sols a un punt percentual per sota, mentre que en anys anteriors la diferència era major.

6.5 DURADA DE LA DEMANDA

En relació a la durada de la demanda, tant els comunitaris com els extracomunitaris presenten més dinamisme que els nacionals en la sortida de la situació d'atur.

El 65,7% dels extracomunitaris i el 60,2% dels comunitaris porten menys de tres mesos en atur, mentre que en el cas dels nacionals aquest percentatge davalla al 46,6%. En l'altre extrem, en l'atur de llarga durada, els nacionals presenten una incidència del 18,5%, enfront d'un 6,9% dels comunitaris i el 2,6% dels extracomunitaris.

Aquest dinamisme de la població estrangera s'ha de relacionar tant amb la dependència d'ingressos mensuals constants (no disposen com els espanyols d'una xarxa familiar o social de suport), com en l'obligació, en el cas de la majoria, de renovar els permisos de treball a fi de mantenir vigent l'autorització de residència.

Quant als canvis experimentats en comparació a 2007, el quadre mostra com els nacionals i els estrangers comunitaris disminueixen el percentatge d'atur de llarga durada i fan incrementar el pes de les persones que porten menys de tres mesos en aquesta situació: han passat d'un 20,6% en el cas dels nacionals i un 8,2% en el cas dels comunitaris en atur amb durada superior a l'any al 2007 a tenir un 18,5% i un 6,9% respectivament al 2008. Per part seva, els extracomunitaris han disminuït el percentatge d'aturats de menys de tres mesos de durada d'un 68,9% a l'any 2007 a un 65,7% a l'any 2008, i han augmentat lleugerament els trams intermedis de 4 a 9 mesos, és a dir, han allargat la situació d'atur.

Quadre 42 Atur registrat a les Illes Balears segons durada de la demanda i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
< 3 mesos	14.409	12.993	13.057	16.894
entre 4 i 6 mesos	6.540	5.810	5.599	7.255
entre 7 i 9 mesos	2.888	2.599	2.580	3.396
entre 10 i 12 mesos	1.751	1.581	1.602	1.980
més de 12 mesos	6.300	5.987	5.922	6.702
Estrangers UE	2.266	2.364	2.906	4.135
< 3 mesos	1.277	1.355	1.744	2.489
entre 4 i 6 mesos	545	551	642	950
entre 7 i 9 mesos	160	156	186	282
entre 10 i 12 mesos	82	80	96	130
més de 12 mesos	202	223	239	284
Estrangers no UE	4.186	4.799	5.578	8.749
< 3 mesos	2.832	3.342	3.841	5.749
entre 4 i 6 mesos	865	973	1.185	1.984
entre 7 i 9 mesos	255	251	298	590
entre 10 i 12 mesos	100	105	117	202
més de 12 mesos	134	128	137	224

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

7 CONDICIONS LABORALS DELS ESTRANGERS

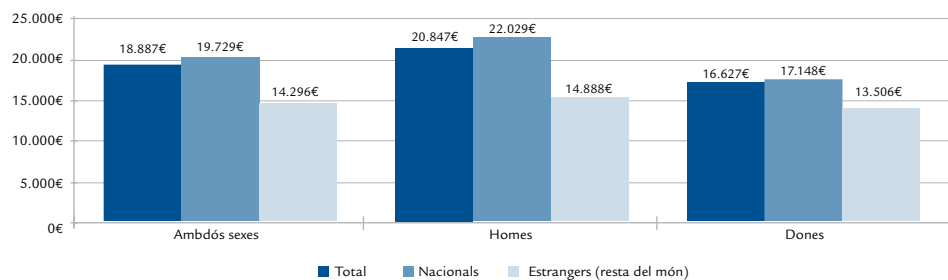
7.1 DIFERÈNCIES SALARIALS

L'única font disponible per analitzar les diferències salarials segons la nacionalitat dels treballadors de les Illes és l'enquesta d'estructura salarial de l'INE. Aquesta estadística té periodicitat quadriennal, i la darrera és la de l'any 2006. Des de 2004 i per als anys que no es realitza enquesta quadriennal, l'annual d'estructura salarial obté estimacions dels guanys bruts anuals per treballador classificat per tipus de jornada, sexe, activitat econòmica i ocupacions. La darrera enquesta anual d'estructura salarial publicada és la de 2007. En tot cas, cal interpretar les dades

sobre el segment d'estrangers amb compte ja que, en molts casos, el nombre d'observacions mostrals estan compreses entre 100 i 500 fet que limita la representativitat d'aquest col·lectiu.

Segons l'enquesta, per tant, el salari brut anual dels treballadors estrangers durant 2007 a les Illes Balears va ser de 14.296 euros, un 1% més que a l'any 2006, però encara un 38% inferior al dels treballadors nacionals. Aquestes diferències s'aguditzen entre els homes estrangers i els nacionals: a 2007 els primers guanyaren un 48% menys que els nacionals, mentre que en el cas de les dones la diferència fou menor, d'un 27%.

Gràfic 72 Salari mitjà anual en euros a les Illes Balears per sexe, nacionals i estrangers (2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta anual d'estructura salarial (INE 2007)

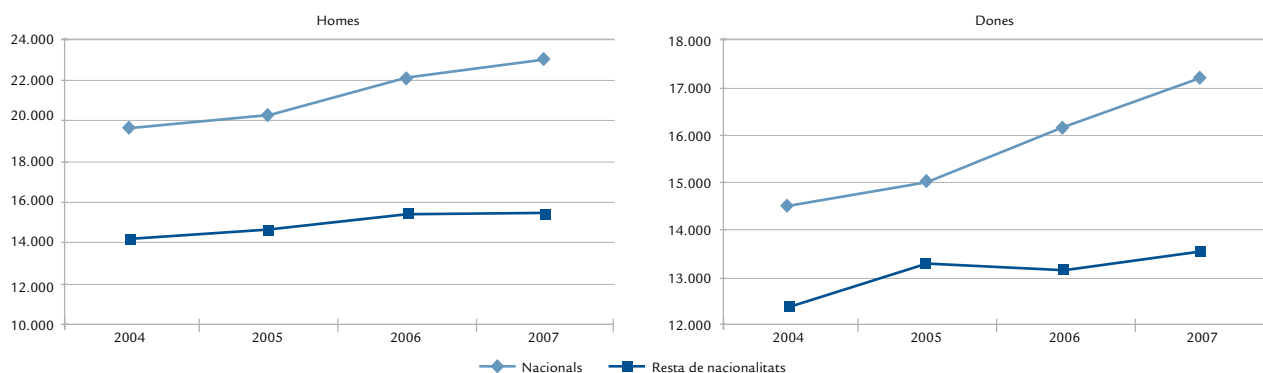
El gràfic 73 mostra com aquestes diferències salarials entre nacionals i estrangers han crescut els darrers anys, tant en el cas dels homes com de les dones. Així, mentre que a l'any 2004 els homes nacionals guanyaven un 38,5% més que els estrangers, a l'any 2007 la diferència és del 48%. En quatre anys, el guany brut mitjà dels homes nacionals ha crescut un 16,8% mentre que el dels estrangers ho ha fet un 9,4%.

Pel que fa a les dones, les estrangeres han passat de guanyar un 17% menys que les nacionals a l'any 2004 a una diferència del 27% a 2007.

Mentre que l'augment del salari brut anual de les nacionals des de 2004 ha estat del 18,6%, en el cas de les estrangeres ha estat del 9,3%.

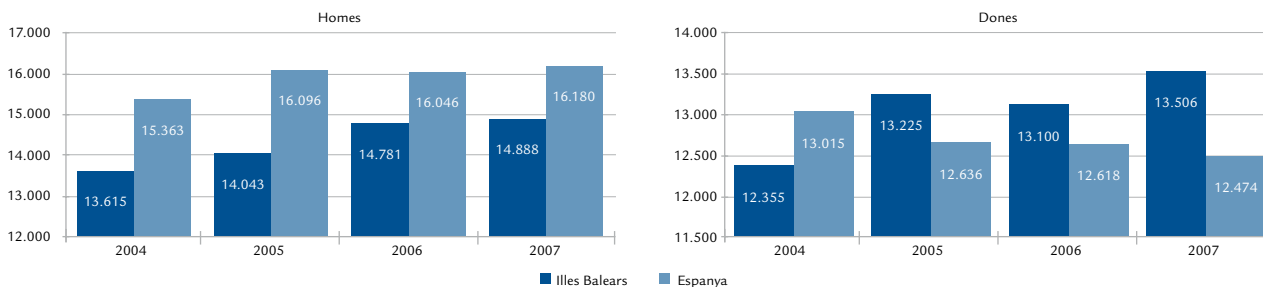
Si comparam aquestes dades amb la mitjana estatal, podem observar que els estrangers a les Illes Balears guanyen un 3% menys que la mitjana dels estrangers a Espanya a 2007, tot i que també podem observar-hi diferències per sexes. Així doncs, els homes estrangers a les Illes Balears tenen un salari un 8% inferior a la mitjana espanyola; en canvi, les dones estrangeres de les illes gaudeixen d'un 8,3% més de sou que la mitjana espanyola.

Gràfic 73 Salari mitjà anual en euros a les Illes Balears per sexes, nacionals i estrangers (2004-2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta anual d'estructura salarial (INE 2007)

Gràfic 74 Salari mitjà dels homes i les dones estrangers a Espanya i a les Illes Balears (2004-2007)

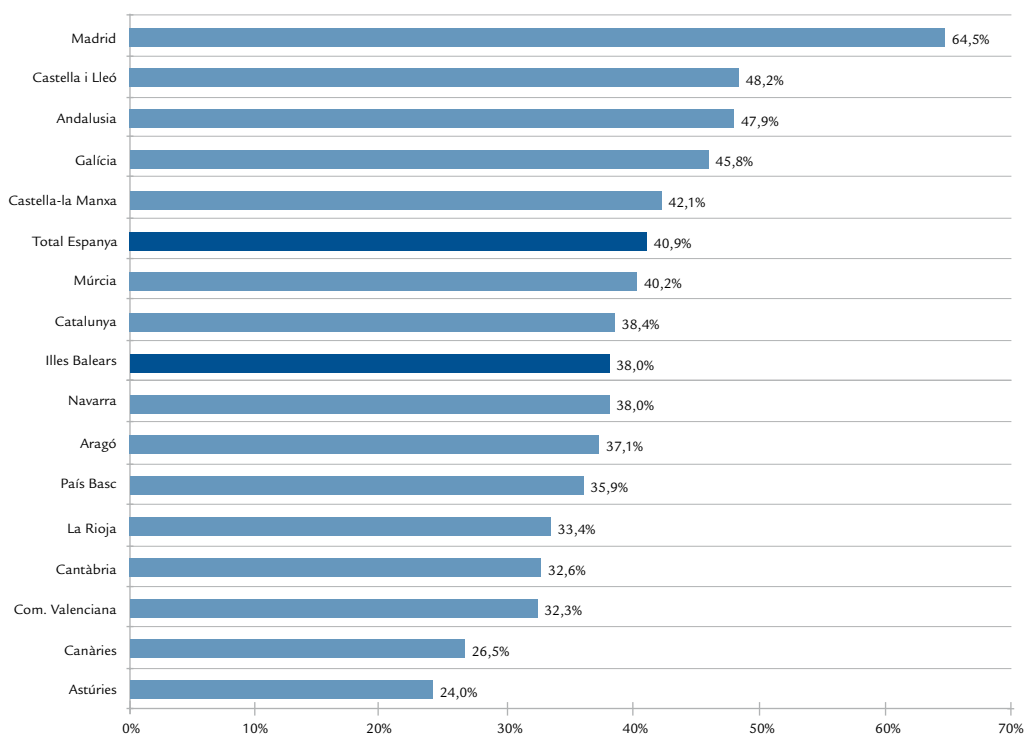
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta anual d'estructura salarial (INE 2007)

Per comunitats autònomes, Madrid és la que mostra les diferències salarials majors entre nacionals i estrangers a l'any 2007 (64,5%, quan la mitjana espanyola està en el 40,9%). D'altra banda, les Illes Balears estan per sota de la mitjana espanyola, amb un 38% de diferència salarial.

Aquestes diferències poden explicar-se en

part, com hem vist a l'apartat d'ocupació, per l'agrupament dels treballadors extracomunitaris en sectors (com ara la construcció) i en llocs de treball que requereixen una qualificació menor. En qualsevol cas, redunden en detriment de la posició relativa dels estrangers al mercat laboral, i s'afegeix un factor més de discriminació salarial a l'esmentada segregació vertical i sectorial.

Gràfic 75 Rànquing per comunitats autònomes de la diferència relativa del salari brut anual en euros dels espanyols respecte als estrangers (2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta anual d'estructura salarial (INE 2007)

7.2 ACCIDENTS LABORALS

D'acord amb les dades proporcionades per la Direcció General de Salut laboral de la Conselleria de Treball i Formació, durant l'any 2008 la xifra d'accidents laborals amb baixa a les Illes Balears ha estat de 24.533, un 14,5% menys que a l'any anterior. D'aquests accidents, 5.301 els han patit estrangers, el que representa un 21,6% del total.

Per grups de nacionalitat, la xifra d'accidents amb baixa dels comunitaris (1.202) és molt inferior a la dels extracomunitaris (4.099), tot i que ambdós col·lectius n'han reduït el nombre respecte a 2007. Efectivament, si realitzam l'anàlisi per illes, observarem que en totes davalla la xifra d'accidents amb l'excepció de Formentera, on augmenta en un 25,6%.

Quadre 43 Accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i illa (2005-2008)

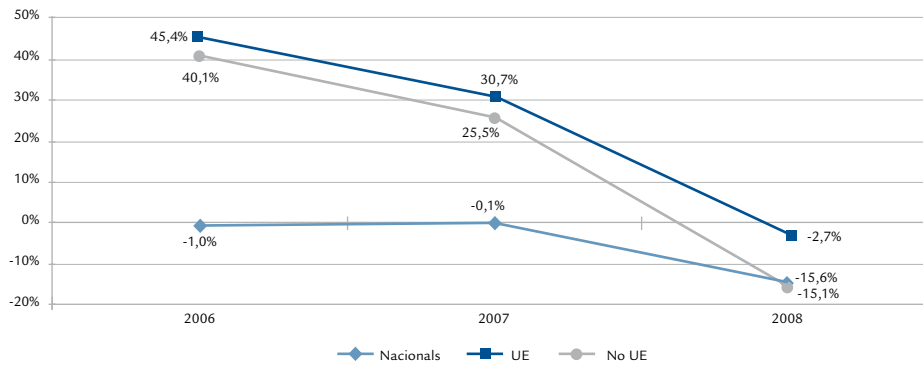
	2005	2006	2007	2008	Var. absoluta 07/08	Var. relativa 07/08
Total	26.571	27.935	28.700	24.533	-4.167	-14,5%
Nacionals	23.159	23.079	22.659	19.232	-3.427	-15,1%
Estrangers	3.412	4.856	6.041	5.301	-740	-12,2%
UE	648	967	1.268	1.202	-66	-5,2%
No UE	2.764	3.889	4.773	4.099	-674	-14,1%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

A Mallorca, durant l'any 2008 s'han registrat 19.927 accidents amb baixa, el que suposa una reducció del 14,6% respecte a l'any anterior. El

col·lectiu d'estrangers redueix la xifra per primera vegada aquest any, mentre que els nacionals ja tenien taxes negatives a 2006 i 2007.

Gràfic 76 Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Mallorca per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

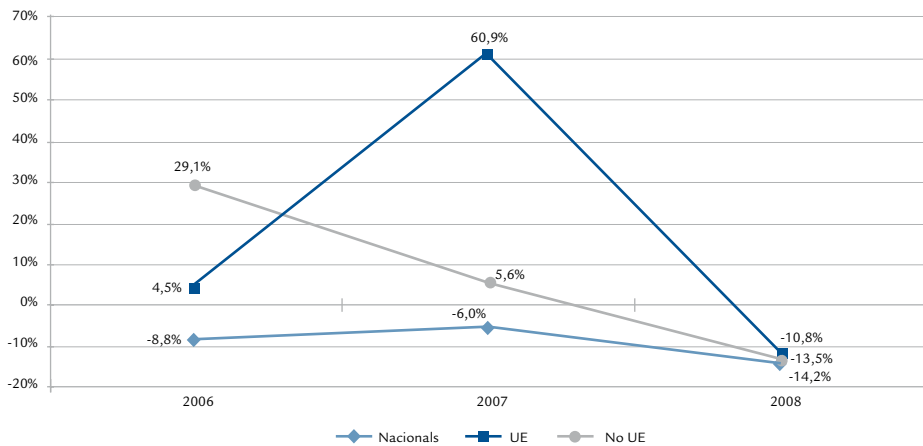

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

A l'illa de Menorca s'han produït 1.695 accidents de treball amb baixa durant l'any 2008, un 14% menys que a l'any anterior. Per grups de nacionalitat, els nacionals han patit

1.301 accidents, 66, els comunitaris i 328, els extracomunitaris, el que suposa una davallada percentual respecte a l'any anterior del 14,2%, del 10,8% i del 13,5% respectivament.

Gràfic 77 Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Menorca per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

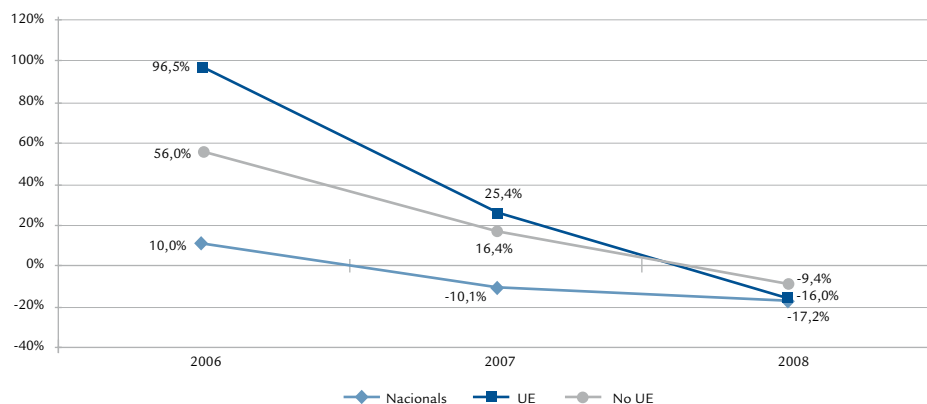

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

A l'illa d'Eivissa es redueixen els accidents laborals amb baixa un 15,7% respecte a l'any anterior, amb un total de 2.656 durant l'any

2008, dels quals 1.958 són de nacionals, 178 de comunitaris i 520, d'extracomunitaris.

Gràfic 78 Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa d'Eivissa per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

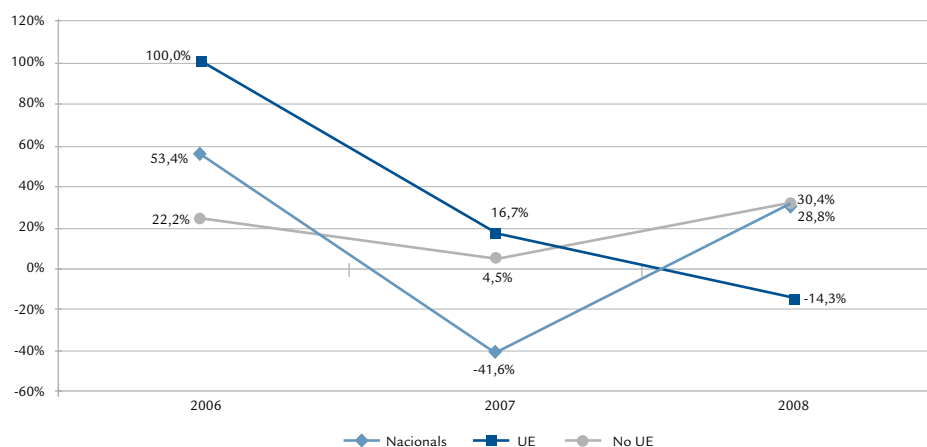

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Finalment, l'illa de Formentera és l'única on augmenten els accidents, que arriben als 103 amb baixa durant l'any 2008, un 25,6% més que a l'any anterior. Això no obstant, cal destacar que els

comunitaris redueixen la xifra d'accidents durant l'any 2008 (14,3%) mentre que els nacionals i els extracomunitaris l'augmenten (un 28,8% i un 30,4% respectivament).

Gràfic 79 Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Formentera per grans grups de nacionalitats (2006-2008)

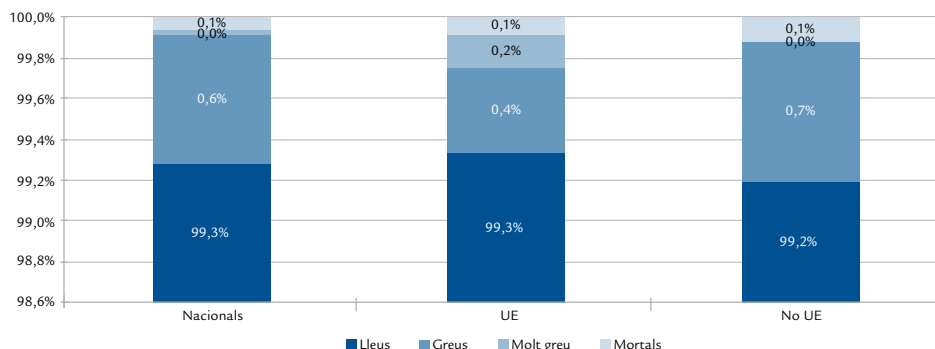

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Quant a la tipologia dels accidents laborals registrats durant l'any 2008, hem de dir que dels 24.533, 24.354 són lleus (un 99,3%); 155 són greus (un 0,6%); 6, molt greus i 18, mortals (un

0,1%). Per grups de nacionalitat, la distribució és similar i tampoc no hi observam diferències significatives respecte a l'any 2007.

Gràfic 80 Distribució d'accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i grau (2008)

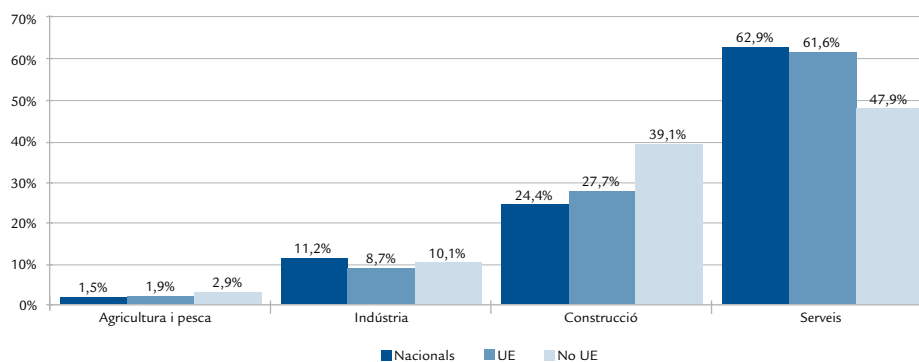
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Per sectors econòmics, del total d'accidents laborals, 437 es produeixen en el sector de l'agricultura i la pesca (un 1,8% del total); 2.670 es registren en el sector de la indústria (un 10,9%); 6.626 en el sector de la construcció (un 27%) i 14.800, en el sector de serveis (un 60,3%).

El col·lectiu d'estrangers extracomunitaris destaca

per presentar una sinistralitat major en el sector de la construcció¹⁷: un 39,1% del total d'accidents, per sobre dels estrangers comunitaris (27,7%) i dels nacionals (24,4%). En canvi, en el sector serveis destaquen els nacionals i els comunitaris, amb percentatges majors que els extracomunitaris: el 62,9% i el 61,6% respectivament, enfront del 47,9% dels extracomunitaris.

Gràfic 81 Distribució d'accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2008)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

L'indicador més ajustat per mesurar la sinistralitat laboral és, emperò, l'índex d'incidència, que relaciona el nombre d'accidents de treball amb el nombre de treballadors afiliats amb les

contingències cobertes¹⁸. Aquest índex es calcula sobre la base d'una mitjana anual que permet evitar les fluctuacions causades pels efectes de l'estacionalitat i pel ritme de mecanització

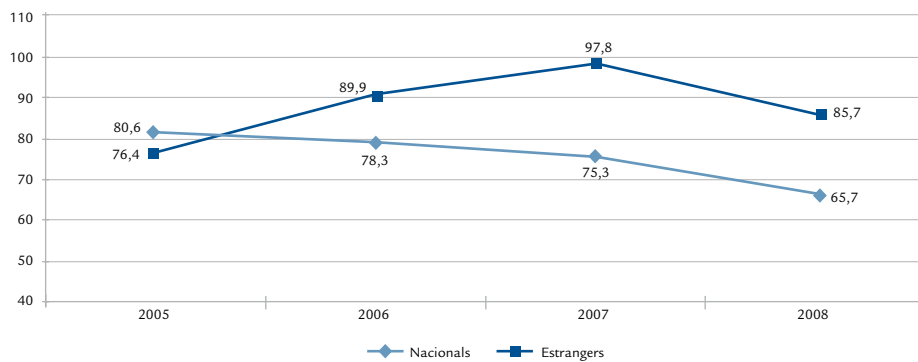
¹⁷ Nombre d'accidents laborals per cada 1.000 treballadors amb les contingències d'accident cobertes (inclou tots els afiliats als règims general, al règim especial agrari, al règim especial de la mar i una part del règim d'autònoms)

¹⁸ Nombre d'accidents laborals per cada 1.000 treballadors amb les contingències d'accident cobertes (inclou tots els afiliats als règims general, al règim especial agrari, al règim especial de la mar i una part del règim d'autònoms)

dels registres administratius. Per contra, no proporciona informació dels treballadors amb contingència coberta desglossada per nacionalitat, el que fa impossible l'anàlisi diferenciada entre el col·lectiu estranger i el nacional. Tot i això, podem realitzar una aproximació a partir dels treballadors d'alta en el règim general, l'agrari i del mar de la Seguretat Social.

En el gràfic 82 veurem com l'índex d'incidència dels estrangers ha crescut progressivament durant els darrers anys, fins al punt de produir-se un canvi de tendència durant 2008, en davallar 12,1 punts percentuals respecte a 2007. El col·lectiu dels nacionals continua amb la tendència decreixent d'anys anteriors, un 65,7 durant 2008, és a dir 20 punts per sota dels estrangers.

Gràfic 82 Evolució de l'índex d'incidència dels accidents laborals dels treballadors, nacionals i estrangers, a les Illes Balears (2005-2008)

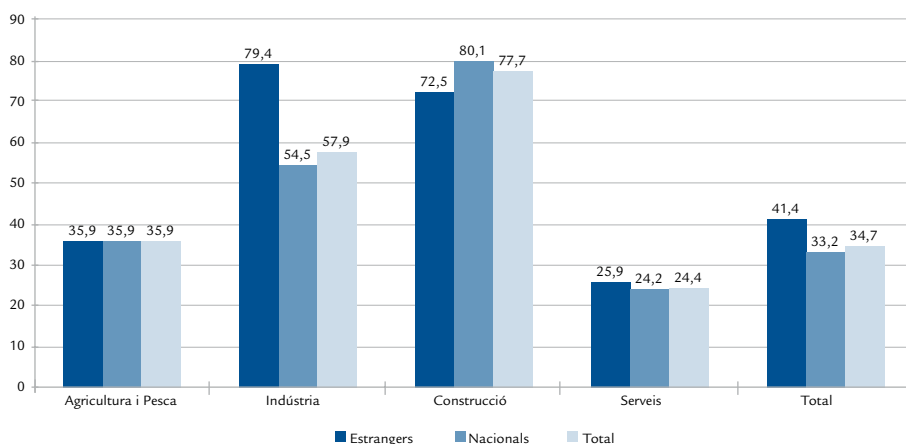

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Per sector econòmic, l'índex major d'incidència al primer semestre de 2008 s'ha produït al sector de la construcció, amb 77,7 accidents per cada mil treballadors afiliats en aquest sector. El segueix el sector d'indústria (57,9) i ja amb índexs menors, el d'agricultura i pesca (35,9) i el de serveis (24,4).

Cal advertir que els treballadors nacionals presenten un índex d'incidència major al sector de la construcció (80,1) seguit del sector d'indústria (54,8), mentre que els estrangers la presenten major en indústria (79,4) seguit de la construcció (72,5).

Gràfic 83 Índex d'incidència dels accidents laborals (treballadors nacionals i estrangers) per sector econòmic (1r semestre 2008)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

En conclusió, podem afirmar que s'ha produït una reducció notable de la sinistralitat laboral, tant en el col·lectiu de treballadors nacionals com d'estrangers respecte a 2007. Però alhora cal remarcar que l'índex d'incidència per als estrangers és encara 20 punts percentuals superior al dels nacionals.

És necessari, per tant, seguir realitzant una labor de conscienciació en el sector de la construcció i en el de serveis -que acumulen la majoria dels treballadors assalariats i, per tant, dels accidents laborals-, per sobre de les diferències culturals, idiomàtiques o de qualificació específiques de la població estrangera.

8 ANNEX

Quadre 44 Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total	878.627	916.968	947.361	955.045	983.131	1.001.062	1.030.650	1.072.844	1.094.972
Estrangers	73.614	99.744	126.505	131.423	156.270	167.751	190.170	223.036	237.359
UE	43.285	49.833	56.555	52.627	61.969	72.637	96.329	113.595	122.010
No UE	30.329	49.911	69.950	78.796	94.301	95.114	93.841	109.441	115.349
Nacionals	805.013	817.224	820.856	823.622	826.861	833.311	840.480	849.808	857.613

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 45 Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2008

	Illes Balears 2007	Variació 2006-2007	Mallorca	Variació 2006-2007	Menorca	Variació 2006-2007	Eivissa	Variació 2006-2007	Formentera	Variació 2006-2007
Total	1.072.844	4,1%	846.210	3,9%	92.434	2,4%	125.053	6,2%	9.147	8,4%
Estrangers	223.036	17,3%	173.999	17,4%	15.147	10,8%	31.067	19,7%	2.823	21,8%
UE	113.595	17,9%	86.465	17,3%	7.159	12,0%	18.076	23,2%	1.895	24,2%
No UE	109.441	16,6%	87.534	17,5%	7.988	9,7%	12.991	15,3%	928	17,2%
Nacionals	849.808	1,1%	672.211	0,9%	77.287	0,9%	93.986	2,4%	6.324	3,3%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 46 Població estrangera resident per comunitats autònomes (2000-2008)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalusia	128.916	164.145	212.202	282.901	321.570	420.207	488.928	531.827	623.279	668.093
Aragó	12.051	25.132	44.028	61.896	77.545	96.848	105.361	124.404	154.892	170.295
Astúries	7.859	10.848	14.846	19.691	22.429	26.797	30.258	32.720	40.804	47.012
Illes Balears	54.729	73.614	99.744	126.505	131.423	156.270	167.751	190.170	223.036	237.359
Canàries	77.196	107.930	143.138	179.493	185.781	222.260	233.447	250.736	283.847	299.220
Cantàbria	4.273	6.833	10.334	13.677	16.364	20.547	23.834	26.795	33.242	38.024
Castella i Lleó	18.381	26.572	42.640	59.440	71.300	91.318	106.159	119.781	154.802	166.032
Castella-la Manxa	13.854	27.887	48.123	70.899	88.858	115.223	132.725	159.637	206.008	224.892
Catalunya	181.598	257.354	382.067	543.008	642.846	798.904	913.757	972.507	1.103.790	1.184.192
Com. Valenciana	156.207	199.574	301.143	413.760	464.317	581.985	668.075	732.102	847.339	882.870
Extremadura	8.713	11.627	15.125	17.885	20.066	25.341	27.467	29.210	35.315	36.489
Galícia	25.602	33.058	42.462	53.808	58.387	69.363	73.756	81.442	95.568	106.129
Madrid	165.734	305.656	444.440	589.215	664.255	780.752	800.512	866.910	1.005.381	1.043.133
Múrcia	26.189	55.458	83.511	113.912	132.918	165.016	189.053	201.700	225.625	235.134
Navarra	9.188	19.497	30.686	38.741	43.376	49.882	55.444	55.921	65.045	70.149
País Basc	21.140	27.438	38.408	49.231	59.166	72.894	85.542	98.524	117.337	132.189
La Rioja	4.397	8.193	15.288	20.570	24.988	31.075	35.037	36.825	43.856	46.416
Total Espanya	923.879	1.370.657	1.977.946	2.664.168	3.034.326	3.730.610	4.144.166	4.519.554	5.268.762	5.598.691

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 47 Població estrangera per grans grups de nacionalitats i comunitats autònomes, segons l'avanç del padró d'1 de gener de 2009

	Total estrangers	UE-27	No UE	Total població	Percentatge d'estrangers	Percentatge UE-27	Percentatge no UE
Andalusia	668.093	334.438	333.655	8.285.692	8,1%	50,1%	49,9%
Aragó	170.295	85.752	84.543	1.342.926	12,7%	50,4%	49,6%
Astúries	47.012	17.143	29.869	1.085.110	4,3%	36,5%	63,5%
Illes Balears	237.359	122.010	115.349	1.094.972	21,7%	51,4%	48,6%
Canàries	299.220	159.909	139.311	2.098.593	14,3%	53,4%	46,6%
Cantàbria	38.024	12.114	25.910	589.043	6,5%	31,9%	68,1%
Castella i Lleó	166.032	83.344	82.688	2.560.031	6,5%	50,2%	49,8%
Castella-la Manxa	224.892	115.546	109.346	2.079.401	10,8%	51,4%	48,6%
Catalunya	1.184.192	306.692	877.500	7.467.423	15,9%	25,9%	74,1%
Com. Valenciana	882.870	483.174	399.696	5.084.502	17,4%	54,7%	45,3%
Extremadura	36.489	17.311	19.178	1.100.000	3,3%	47,4%	52,6%
Galícia	106.129	38.940	67.189	2.794.796	3,8%	36,7%	63,3%
Madrid	1.043.133	352.080	691.053	6.360.241	16,4%	33,8%	66,2%
Múrcia	235.134	60.493	174.641	1.445.410	16,3%	25,7%	74,3%
Navarra	70.149	22.694	47.455	629.569	11,1%	32,4%	67,6%
País Basc	132.189	35.136	97.053	2.171.243	6,1%	26,6%	73,4%
La Rioja	46.416	18.631	27.785	321.025	14,5%	40,1%	59,9%
Total Espanya	5.598.691	2.266.808	3.331.883	46.661.950	12,0%	40,5%	59,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 48 Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, des de 2000 fins a 2008 (padró d'habitants d'1 de gener)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total població estrangera	73.614	99.744	126.505	131.423	156.270	167.751	190.170	223.036	237.359
Europa	46.994	55.533	64.893	61.238	73.753	86.106	100.934	118.807	127.475
Alemanya	18.021	20.469	22.905	19.790	22.802	26.293	29.189	33.208	34.936
Regne Unit	10.850	12.199	13.714	12.745	14.968	17.637	19.803	22.055	23.097
Itàlia	3.195	4.480	6.079	6.864	8.532	10.135	11.933	14.171	15.708
Romania	310	671	1.414	2.268	3.618	4.845	7.025	10.330	11.849
Bulgària	664	1.421	2.456	3.130	4.144	4.410	6.369	7.985	8.705
Àfrica	10.332	14.452	17.605	18.814	22.778	23.666	25.495	30.190	34.244
Marroc	7.525	10.305	12.650	13.649	16.282	16.878	17.935	20.625	23.134
Amèrica del Sud i Central	12.846	25.461	38.994	46.159	53.339	51.554	56.885	65.704	66.140
Equador	2.881	7.167	11.937	15.381	16.134	13.758	13.100	13.538	13.340
Argentina	2.643	5.027	9.148	10.426	11.915	10.802	11.129	12.328	11.705
Colòmbia	2.523	6.638	8.464	8.519	9.299	8.504	9.026	9.965	10.373
Àsia	2.445	3.035	3.603	4.014	4.949	5.060	5.453	6.752	7.877
Xina	951	1.275	1.604	1.930	2.553	2.654	2.867	3.486	4.025
Resta	997	1.263	1.410	1.198	1.451	1.365	1.403	1.583	1.623

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 49 Rànquing de les nacionalitats estrangeres amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears (1 de gener de 2009)

País	Total 2008	Percentatge total d'estrangers	Variació absoluta 2007-2008	Variació relativa 2007-2008
Alemanya	34.936	14,7%	1.728	5,2%
Marroc	23.134	9,7%	2.509	12,2%
Regne Unit	23.097	9,7%	1.042	4,7%
Itàlia	15.708	6,6%	1.537	10,8%
Equador	13.340	5,6%	-198	-1,5%
Romania	11.849	5,0%	1.519	14,7%
Argentina	11.705	4,9%	-623	-5,1%
Colòmbia	10.373	4,4%	408	4,1%
Bulgària	8.705	3,7%	720	9,0%
França	8.247	3,5%	371	4,7%
Bolívia	7.759	3,3%	-539	-6,5%
Uruguai	4.937	2,1%	-11	-0,2%
Brasil	4.440	1,9%	387	9,5%
Xina	4.025	1,7%	539	15,5%
Polònia	3.936	1,7%	423	12,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 50 Distribució de la població a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2008)

	Total 2008	Homes	Dones	Percentatge d'homes	Percentatge de dones
Total	1.094.972	552.190	542.782	50,4%	49,6%
Estrangers	237.359	124.075	113.284	52,3%	47,7%
UE	122.010	62.130	59.880	50,9%	49,1%
No UE	115.349	61.945	53.404	53,7%	46,3%
Nacionals	857.613	428.115	429.498	49,9%	50,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 51 Distribució de la població estrangera a les Illes Balears, segons nacionalitat i sexe (2008)

País	Total 2008	Homes	Dones	Percentatge d'homes	Percentatge de dones
Alemanya	34.936	17.438	17.498	49,9%	50,1%
Marroc	23.134	14.854	8.280	64,2%	35,8%
Regne Unit	23.097	11.255	11.842	48,7%	51,3%
Itàlia	15.708	9.210	6.498	58,6%	41,4%
Equador	13.340	6.544	6.796	49,1%	50,9%
Romania	11.849	6.304	5.545	53,2%	46,8%
Argentina	11.705	6.013	5.692	51,4%	48,6%
Colòmbia	10.373	4.848	5.525	46,7%	53,3%
Bulgària	8.705	4.435	4.270	50,9%	49,1%
França	8.247	3.986	4.261	48,3%	51,7%
Bolívia	7.759	3.590	4.169	46,3%	53,7%
Uruguai	4.937	2.503	2.434	50,7%	49,3%
Brasil	4.440	1.772	2.668	39,9%	60,1%
Xina	4.025	2.379	1.646	59,1%	40,9%
Polònia	3.936	2.122	1.814	53,9%	46,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 52 Distribució de la població a les Illes Balears per illa, sexe i grans grups de nacionalitats (2007)

	Total 2007	Homes	Dones	Percentatge d'homes	Percentatge de dones
Mallorca					
Total	846.210	424.176	422.034	50,1%	49,9%
Estrangers	173.999	89.859	84.140	51,6%	48,4%
UE	86.465	43.443	43.022	50,2%	49,8%
No UE	87.534	46.416	41.118	53,0%	47,0%
Nacionals	672.211	334.317	337.894	49,7%	50,3%
Menorca					
Total	92.434	46.463	45.971	50,3%	49,7%
Estrangers	15.147	7.814	7.333	51,6%	48,4%
UE	7.159	3.596	3.563	50,2%	49,8%
No UE	7.988	4.218	3.770	52,8%	47,2%
Nacionals	77.287	38.649	38.638	50,0%	50,0%
Eivissa					
Total	125.053	64.913	60.140	51,9%	48,1%
Estrangers	31.067	16.891	14.176	54,4%	45,6%
UE	18.076	9.738	8.338	53,9%	46,1%
No UE	12.991	7.153	5.838	55,1%	44,9%
Nacionals	93.986	48.022	45.964	51,1%	48,9%
Formentera					
Total	9.147	4.843	4.304	52,9%	47,1%
Estrangers	2.823	1.554	1.269	55,0%	45,0%
UE	1.895	1.029	866	54,3%	45,7%
No UE	928	525	403	56,6%	43,4%
Nacionals	6.324	3.289	3.035	52,0%	48,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 53 Població resident a les Illes Balears per nacionalitat, per sexe i edat (1 de gener de 2009)

	0-15 anys	16-44 anys	45-64 anys	65 i més anys	Total
Ambdós sexes					
Alemanya	2.908	12.675	11.820	7.533	34.936
Marroc	6.080	14.627	2.243	184	23.134
Regne Unit	2.875	8.029	7.894	4.299	23.097
Itàlia	1.875	9.618	3.305	910	15.708
Equador	2.447	8.960	1.853	80	13.340
Romania	1.646	8.805	1.316	82	11.849
Argentina	1.573	7.764	1.914	454	11.705
Colòmbia	1.577	6.979	1.648	169	10.373
Bulgària	1.035	5.659	1.895	116	8.705
França	782	3.898	2.189	1.378	8.247
Bolívia	1.166	5.811	758	24	7.759
Uruguai	781	3.095	886	175	4.937
Brasil	548	3.408	455	29	4.440
Xina	766	2.461	729	69	4.025
Polònia	502	2.811	607	16	3.936
Homes					
Alemanya	1.477	5.830	5.940	4.191	17.438
Marroc	3.357	9.832	1.565	100	14.854
Regne Unit	1.435	3.788	3.821	2.211	11.255
Itàlia	993	5.884	1.867	466	9.210
Equador	1.223	4.416	877	28	6.544
Romania	846	4.736	684	38	6.304
Argentina	843	4.052	952	166	6.013
Colòmbia	798	3.342	657	51	4.848
Bulgària	524	2.961	913	37	4.435
França	404	1.828	1.088	666	3.986
Bolívia	574	2.691	318	7	3.590
Uruguai	430	1.591	429	53	2.503
Brasil	289	1.348	128	7	1.772
Xina	440	1.462	437	40	2.379
Polònia	281	1.467	369	5	2.122
Dones					
Alemanya	1.431	6.845	5.880	3.342	17.498
Marroc	2.723	4.795	678	84	8.280
Regne Unit	1.440	4.241	4.073	2.088	11.842
Itàlia	882	3.734	1.438	444	6.498
Equador	1.224	4.544	976	52	6.796
Romania	800	4.069	632	44	5.545
Argentina	730	3.712	962	288	5.692
Colòmbia	779	3.637	991	118	5.525
Bulgària	511	2.698	982	79	4.270
França	378	2.070	1.101	712	4.261
Bolívia	592	3.120	440	17	4.169
Uruguai	351	1.504	457	122	2.434
Brasil	259	2.060	327	22	2.668
Xina	326	999	292	29	1.646
Polònia	221	1.344	238	11	1.814

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 54 Població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, per sexe i edat (2007)

Zona de procedència	0-15 anys	16-64 anys	65 i més anys	Total
Mallorca				
Total	135.529	592.000	118.681	846.210
Estrangers	24.489	136.691	12.819	173.999
Nacionals	111.040	455.309	105.862	672.211
Menorca				
Total	15.330	64.667	12.437	92.434
Estrangers	2.146	11.501	1.500	15.147
Nacionals	13.184	53.166	10.937	77.287
Eivissa				
Total	19.052	92.599	13.402	125.053
Estrangers	3.857	25.269	1.941	31.067
Nacionals	15.195	67.330	11.461	93.986
Formentera				
Total	1.235	6.752	1.160	9.147
Estrangers	258	2.192	373	2.823
Nacionals	977	4.560	787	6.324

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 55 Població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, per sexe i edat (1 de gener de 2009)

Zona de procedència	0-15 anys	16-44 anys	45-64 anys	65 i més anys	Total
Ambdós sexes					
Total	175.019	505.501	264.275	150.177	1.094.972
Estrangers	32.938	137.469	48.674	18.278	237.359
UE	13.216	60.020	32.939	15.835	122.010
No UE	19.722	77.449	15.735	2.443	115.349
Nacionals	142.081	368.032	215.601	131.899	857.613
Homes					
Total	90.680	262.360	133.455	65.695	552.190
Estrangers	17.197	72.982	24.534	9.362	124.075
UE	6.786	30.454	16.546	8.344	62.130
No UE	10.411	42.528	7.988	1.018	61.945
Nacionals	73.483	189.378	108.921	56.333	428.115
Dones					
Total	84.339	243.141	130.820	84.482	542.782
Estrangers	15.741	64.487	24.140	8.916	113.284
UE	6.430	29.566	16.393	7.491	59.880
No UE	9.311	34.921	7.747	1.425	53.404
Nacionals	68.598	178.654	106.680	75.566	429.498

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró (INE)

Quadre 56 Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, des de 2000 fins a 2008 (permisos de residència en data 31 de desembre)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total	45.772	47.589	60.779	75.867	92.028	117.605	130.752	166.936	189.707
Europa	34.110	35.125	37.118	40.790	45.573	51.627	57.005	82.844	94.291
Alemanya	12.374	12.313	12.206	12.373	12.788	12.645	13.579	18.271	19.671
Regne Unit	9.408	10.153	10.151	10.202	11.379	12.036	12.665	14.973	16.232
Itàlia	2.327	2.626	3.186	4.927	6.108	7.114	8.252	10.970	12.221
Romania	90	120	377	645	922	2.407	2.653	8.565	11.226
Bulgària	193	185	666	1.068	1.469	2.663	2.913	7.103	8.380
Àfrica	5.266	5.594	10.270	15.517	19.026	23.492	26.091	30.866	35.595
Marroc	4.100	4.175	7.788	11.282	14.227	17.455	19.526	23.178	26.879
Amèrica del Sud i Central	4.353	4.988	10.488	15.803	22.692	36.668	41.112	45.438	50.547
Equador	369	956	2.378	4.739	6.742	11.991	13.006	13.729	14.779
Argentina	950	945	1.962	2.824	4.117	6.646	7.387	7.964	8.509
Colòmbia	521	580	2.267	3.344	5.067	7.213	8.548	9.322	10.353
Àsia	1.489	1.369	2.332	3.175	4.088	5.136	5.824	7.025	8.206
Xina	559	514	1.075	1.605	2.146	2.823	3.234	3.967	4.557
Resta	554	513	571	582	649	682	720	763	1.068

Font: Registre Central d'Estrangers. Secretaria d'Estat d'Immigració

Quadre 57 Nombre d'immigrants a les Illes Balears segons el motiu del trasllat

	Illes Balears	Total
Per la qualitat de vida	73.573	1.810.838
A la recerca d'una ocupació millor	54.095	1.765.002
Per raons familiars (reagrupació)	50.954	1.451.950
Per falta d'ocupació	32.340	1.054.197
Per altres raons	31.596	547.002
Pel clima	25.480	515.125
Pel cost de vida	18.319	649.456
Per canvi de destinació laboral	13.066	268.794
Per raons formatives o educatives	7.047	379.170
Per la seva seva jubilació	6.728	164.959
Per raons polítiques	4.039	137.316
Per estada temporal en el país de trànsit	2.149	51.456
Per raons religioses	142	17.737

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta Nacional d'Immigrants 2007 de l'INE

Quadre 58 Nombre d'immigrants segons la convivència dels fills i el nombre de fills a les Illes Balears i a Espanya

	Hi conviuen		No hi conviuen	
	Espanya	Illes Balears	Espanya	Illes Balears
Total	1.982.001	77.445	1.308.541	58.954
Un	986.687	41.012	543.805	24.395
Dos	696.066	25.642	440.346	19.822
Tres	203.441	7.812	182.645	8.647
Quatre	63.706	1.634	86.923	3.730
Cinc	21.353	1.153	28.093	788
Sis o més	10.748	192	26.729	1.572

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta Nacional d'Immigrants 2007, de l'INE

Quadre 59 Nombre d'habitatges familiars amb immigrants residents a les Illes Balears, segons el règim de tinença de l'habitatge

	Total		Illes Balears	
Total	2.158.694	100,0%	94.290	100,0%
De la seva propietat	823.447	38,1%	37.721	40,0%
Llogada	869.963	40,3%	39.427	41,8%
Cedida	416.985	19,3%	14.286	15,2%
Altres situacions	48.298	2,2%	2.856	3,0%

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta Nacional d'Immigrants 2007, de l'INE

Quadre 60 Distribució dels actius a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2008)

	Total 2008	Homes	Dones	Percentatge d'homes	Percentatge de dones
Total	567.550	321.900	245.650	56,7%	43,3%
Estrangers	146.900	78.800	68.100	53,6%	46,4%
UE	44.475	24.250	20.225	54,5%	45,5%
No UE	102.425	54.575	47.850	53,3%	46,7%
Nacionals	420.650	243.100	177.550	57,8%	42,2%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 61 Població activa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Ambdós sexes				
Total	504.400	530.200	546.100	567.600
Nacionals	406.500	420.400	416.500	420.700
Estrangers	97.900	109.800	129.600	146.900
UE	17.400	27.900	43.400	44.400
No UE	80.500	82.000	86.200	102.500
Homes				
Total	289.500	304.000	313.400	321.900
Nacionals	235.100	242.500	239.300	243.100
Estrangers	54.500	61.500	74.100	78.800
UE	9.000	15.600	26.100	24.200
No UE	45.500	46.000	48.000	54.600
Dones				
Total	214.900	226.200	232.700	245.600
Nacionals	171.500	177.900	177.200	177.600
Estrangeres	43.400	48.300	55.500	68.100
UE	8.400	12.300	17.300	20.200
No UE	35.000	36.000	38.200	47.900

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 62 Població estrangera activa i població major de 16 anys per comunitats autònomes (2008)

	Actius	Població de 16 anys i més	%
Andalusia	412.400	560.800	73,5%
Aragó	103.900	125.400	82,9%
Astúries	31.100	37.100	83,8%
Illes Balears	146.900	192.350	76,4%
Canàries	188.800	266.000	71,0%
Cantàbria	21.900	29.100	75,3%
Castella i Lleó	98.300	122.700	80,1%
Castella-la Manxa	130.700	161.600	80,9%
Catalunya	739.400	957.900	77,2%
Com. Valenciana	539.200	754.600	71,5%
Extremadura	17.200	24.700	69,6%
Galícia	67.300	90.700	74,2%
Madrid	729.900	893.400	81,7%
Múrcia	168.800	209.200	80,7%
Navarra	43.300	53.800	80,5%
País Basc	78.200	99.700	78,4%
La Rioja	29.400	37.400	78,6%
Total Espanya	3.551.500	4.627.500	76,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 63 Taxes d'activitat, d'ocupació i atur a les Illes Balears, per grans grups de nacionalitat (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Taxa d'activitat				
Total	62,7	64,1	64,1	64,8
Nacionals	60,4	62,1	61,3	61,5
Estrangers	74,8	73,1	75,2	76,4
UE	50,5	61,3	69,0	63,1
No UE	83,5	78,2	78,7	84,0
Taxa d'ocupació				
Total	58,2	60,0	59,6	58,2
Nacionals	56,4	58,6	57,6	56,6
Estrangers	67,6	66,0	67,4	63,7
UE	46,1	57,2	64,3	51,7
No UE	75,3	69,8	69,1	70,7
Taxa d'atur				
Total	7,2	6,5	7,0	10,2
Nacionals	6,6	5,6	5,9	8,0
Estrangers	9,7	9,7	10,4	16,5
UE	8,8	6,8	6,8	18,1
No UE	9,8	10,7	12,2	15,8

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 64 Taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats i per sexe (2005-2008)

	Total Població	Nacionals	Total Estrangers	UE	No UE
Ambdós sexes					
2005	58,2	56,4	67,6	46,1	75,26
2006	60,0	58,6	66,0	57,2	69,82
2007	59,6	57,6	67,4	64,3	69,14
2008	58,2	56,6	63,7	51,7	70,71
Homes					
2005	68,6	66,4	80,1	58,1	86,54
2006	70,0	68,5	77,1	66,8	81,38
2007	69,5	66,9	79,6	74,4	82,83
2008	66,4	65,1	71,4	60,3	77,66
Dones					
2005	47,9	46,4	55,3	37,2	63,1
2006	50,0	48,8	55,3	48,2	58,46
2007	49,8	48,4	55,3	53,0	56,46
2008	49,9	48,0	56,6	43,8	64,14

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 65 Taxa d'ocupació estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Astúries	50,2	63,5	65,18	73,4
Madrid	74,8	76,6	73,33	71,7
Aragó	73,8	71,4	76,47	70,8
Navarra	72,5	70,6	69,86	67,8
Cantàbria	64,3	67,3	66,72	66,6
País Basc	68,0	64,5	63,29	65,7
Catalunya	65,1	68,6	67,27	64,6
Múrcia	69,3	71,0	72,29	64,6
Castella-la Manxa	69,8	68,3	67,21	64,5
Galícia	52,5	60,5	61,12	64,5
La Rioja	70,6	72,9	69,63	64,2
Illes Balears	67,6	66,0	67,37	63,7
Total Espanya	66,9	68,1	66,68	63,3
Castella i Lleó	68,5	68,0	64,38	62,9
Com. Valenciana	64,9	61,0	59,18	57,3
Andalusia	60,0	64,3	64,34	56,5
Canàries	64,0	66,8	65,61	54,8
Extremadura	55,2	58,4	45,17	53,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 66 Taxa d'atur per grans grups de nacionalitats i per sexe (2005-2008)

	Total Població	Nacionals	Total Estrangers	UE	No UE
Ambdós sexes					
2008	10,2	8,0	16,5	18,1	15,8
2007	7,0	5,9	10,4	6,8	12,2
2006	6,5	5,6	9,7	6,8	10,7
2005	7,2	6,6	9,7	8,8	9,8
Homes					
2008	9,7	7,7	15,9	16,4	15,7
2007	5,8	5,2	7,9	5,4	9,2
2006	5,1	4,5	7,4	5,6	8,1
2005	5,2	5,3	5,0	5,4	4,9
Dones					
2008	10,8	8,3	17,2	20,2	16,0
2007	8,5	6,9	13,8	9,0	16,0
2006	8,3	7,1	12,6	8,2	14,1
2005	9,9	8,5	15,6	12,5	16,3

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 67 Taxa d'atur estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Andalusia	12,5	13,8	14,35	23,2
Aragó	10,1	10,3	9,6	14,6
Astúries	12,3	16,8	15,58	12,3
Illes Balears	9,7	9,7	10,4	16,5
Canàries	11,8	13,9	10,76	22,9
Cantàbria	14,1	12,7	11,43	11,7
Castella i Lleó	11,6	13,6	15,75	21,5
Castella-la Manxa	13,1	14,2	14,19	20,2
Catalunya	13,3	12,1	11,7	16,3
Com. Valenciana	10,7	12,1	14,56	19,8
Extremadura	19,3	19,6	26,57	24,1
Galícia	18,0	16,2	15,54	13,0
Madrid	9,0	8,9	9,52	12,3
Múrcia	11,3	9,0	10,06	20,0
Navarra	9,9	11,2	7,83	15,8
País Basc	12,3	16,9	16,65	16,3
La Rioja	11,9	12,8	11,4	18,2
Total Espanya	11,4	11,8	12,18	17,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 68 Evolució dels treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i sexe (1r semestre 2005-2008)

	1er semestre 2005	1er semestre 2006	1er semestre 2007	1er semestre 2008
Ambdós sexes				
Total	458.653	503.036	526.794	536.778
Nacionals	405.930	432.108	448.956	453.662
Estrangers	52.724	70.928	77.838	83.116
UE	21.957	24.229	32.563	35.694
No UE	30.767	46.700	45.275	47.422
Homes				
Total	267.686	290.184	303.781	307.065
Nacionals	235.902	248.613	257.370	257.562
Estrangers	31.784	41.572	46.411	49.503
UE	12.139	13.349	18.131	20.175
No UE	19.645	28.223	28.280	29.328
Dones				
Total	190.967	212.852	223.014	229.713
Nacionals	170.027	183.495	191.587	196.100
Estrangeres	20.940	29.357	31.427	33.613
UE	9.818	10.880	14.431	15.520
No UE	11.122	18.477	16.996	18.094

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 69 Evolució dels afiliats estrangers a la Seguretat Social a les Illes Balears per nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008	Percentatge sobre el total
Top 11					
Alemanya	7.838	8.506	9.299	9.764	11,8%
Equador	7.363	9.066	8.873	8.223	9,9%
Marroc	6.479	7.456	8.108	8.004	9,6%
Regne Unit	5.415	5.556	5.863	5.934	7,1%
Itàlia	3.962	4.552	5.331	5.617	6,8%
Colòmbia	4.179	5.097	5.323	5.554	6,7%
Argentina	3.874	4.728	4.868	4.920	5,9%
Romania	1.393	1.988	2.449	3.160	3,8%
Bulgària	1.700	2.168	2.357	2.481	3,0%
França	1.828	1.963	2.110	2.118	2,5%
Xina	1.297	1.698	1.815	1.947	2,3%
Total estrangers	62.038	73.725	80.716	83.079	69,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 70 Evolució afiliats a la Seguretat Social per règim (2005-2008)

		Total	General	Autònoms	Agrari	Mar	Llar
2005	Total	421.243	324.455	79.636	5.163	2.235	9.753
	Nacionals	359.205	281.100	69.228	3.989	2.114	2.774
	Estrangers	62.038	43.355	10.408	1.174	122	6.979
	% estrangers	14,7%	13,4%	13,1%	22,7%	5,4%	71,6%
2006	Total	441.276	341.954	81.271	4.625	2.134	11.292
	Nacionals	367.551	289.093	70.024	3.612	1.999	2.824
	Estrangers	73.725	52.861	11.247	1.012	136	8.469
	% estrangers	16,7%	15,5%	13,8%	21,9%	6,4%	75,0%
2007	Total	455.689	356.005	84.305	4.444	2.102	8.834
	Nacionals	374.973	295.314	71.316	3.482	1.961	2.901
	Estrangers	80.716	60.691	12.990	962	141	5.933
	% estrangers	17,7%	17,0%	15,4%	21,6%	6,7%	67,2%
2008	Total	452.244	350.189	88.333	2.350	2.061	9.311
	Nacionals	369.165	289.881	73.483	955	1.907	2.939
	Estrangers	83.079	60.308	14.850	1.395	154	6.372
	% estrangers	18,4%	17,2%	16,8%	59,4%	7,5%	68,4%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 71 Treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i règim de cotització (2008)

	Total	Variació relativa 2007	General	Variació relativa 2007	Autònoms	Variació relativa 2007	Agrari	Variació relativa 2007	Mar	Variació relativa 2007	Llar	Variació relativa 2007
Total	452.244	-0,8%	350.189	-1,6%	88.333	4,8%	2.350	-47,1%	2.061	-1,9%	9.311	5,4%
Nacionals	369.165	-1,6%	289.882	-1,8%	73.483	3,0%	955	-72,6%	1.907	-2,7%	2.939	1,3%
Estrangers	83.079	2,9%	60.308	-0,6%	14.850	14,3%	1.395	45,1%	154	9,1%	6.372	7,4%
UE	36.405	5,0%	23.717	1,8%	11.627	15,3%	121	-28,1%	92	-0,5%	848	-17,2%
No UE	46.674	1,4%	36.591	-2,1%	3.224	10,9%	1.274	60,6%	62	27,3%	5.524	12,5%
Top 11												
Alemanya	9.764	5,0%	5.545	4,9%	4.084	5,4%	9	-59,5%	22	3,6%	104	12,6%
Equador	8.223	-7,3%	6.573	-7,9%	152	13,7%	123	2,4%	1	-61,1%	1.375	-7,1%
Marroc	8.004	-1,3%	6.534	-6,0%	432	2,6%	614	40,3%	19	41,5%	405	43,6%
Regne Unit	5.934	1,2%	3.467	0,3%	2.408	2,4%	4	-44,7%	16	10,1%	40	19,6%
Itàlia	5.617	5,3%	4.459	5,0%	1.111	7,6%	5	-47,7%	14	-4,0%	28	-2,6%
Colòmbia	5.554	4,3%	4.112	-2,5%	206	25,9%	313	328,7%	5	-6,2%	919	6,4%
Argentina	4.920	1,1%	4.016	-0,5%	530	13,6%	12	-7,3%	9	92,6%	354	1,7%
Romania	3.160	29,1%	1.626	-1,3%	1.324	151,7%	24	-22,7%	3	25,0%	184	-24,2%
Bulgària	2.481	5,2%	1.519	-0,2%	559	96,3%	33	-11,8%	3	57,7%	367	-28,3%
França	2.118	0,4%	1.434	-0,1%	644	3,0%	5	-41,7%	14	-29,2%	21	-1,2%
Xina	1.947	7,3%	1.298	3,8%	552	11,7%	1	466,7%	0	0,0%	96	35,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Quadre 72 Contractes registrats a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Ambdós sexes				
Total	401.438	437.038	440.171	381.473
Nacionals	297.476	311.853	297.015	252.416
Estrangers	103.962	125.185	143.156	129.057
UE	34.113	41.003	47.538	44.765
No UE	69.849	84.182	95.618	84.292
Homes				
Total	221.057	240.091	242.042	202.263
Nacionals	156.653	163.029	155.251	126.105
Estrangers	64.404	77.062	86.791	76.158
UE	17.982	21.725	25.074	22.902
No UE	46.422	55.337	61.717	53.256
Dones				
Total	180.381	196.947	198.129	179.210
Nacionals	140.823	148.824	141.764	126.311
Estrangeres	39.558	48.123	56.365	52.899
UE	16.131	19.278	22.464	21.863
No UE	23.427	28.845	33.901	31.036

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 73 Pes dels contractes estrangers registrats a les Illes Balears (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Ambdós sexes				
Total	401.438	437.038	440.171	381.473
Nacionals	297.476	311.853	297.015	252.416
Estrangers	103.962	125.185	143.156	129.057
% estrangers	25,9%	28,6%	32,5%	33,8%
Homes				
Total	221.057	240.091	242.042	202.263
Nacionals	156.653	163.029	155.251	126.105
Estrangers	64.404	77.062	86.791	76.158
% estrangers	29,1%	32,1%	35,9%	37,7%
Dones				
Total	180.381	196.947	198.129	179.210
Nacionals	140.823	148.824	141.764	126.311
Estrangeres	39.558	48.123	56.365	52.899
% estrangers	21,9%	24,4%	28,4%	29,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 74 Contractes registrats a les Illes Balears per illa i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Mallorca				
Total	315.982	344.957	346.493	297.645
Nacionals	236.064	248.060	235.053	197.946
Estrangers	79.918	96.897	111.440	99.699
UE	25.610	30.786	36.247	33.941
No UE	54.308	66.111	75.193	65.758
Menorca				
Total	33.205	33.776	33.429	28.746
Nacionals	24.515	24.377	22.974	19.769
Estrangers	8.690	9.399	10.455	8.977
UE	2.105	2.294	2.709	2.384
No UE	6.585	7.105	7.746	6.593
Eivissa				
Total	49.036	54.757	56.901	51.685
Nacionals	34.871	37.150	36.959	32.729
Estrangeres	14.165	17.607	19.942	18.956
UE	5.940	7.383	8.002	7.782
No UE	8.225	10.224	11.940	11.174
Formentera				
Total	3.215	3.548	3.348	3.397
Nacionals	2.026	2.266	2.029	1.972
Estrangeres	1.189	1.282	1.319	1.425
UE	458	540	580	658
No UE	731	742	739	767

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 75 Contractes registrats a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	Total 2005			Total 2006			Total 2007			Total 2008		
	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE
Agricultura i pesca	1.541	320	2.055	1.714	309	1.848	1.919	311	1.683	1.721	285	2.060
Indústria	11.209	915	2.631	11.832	1.186	2.839	11.091	1.433	2.965	8.308	1.203	2.446
Construcció	45.439	3.779	23.277	48.221	5.530	29.382	44.524	6.308	33.426	30.871	4.718	25.356
Serveis	239.287	29.099	41.886	250.086	33.978	50.113	239.481	39.486	57.544	211.516	38.559	54.430
Comerç	40.395	3.117	5.524	42.853	3.699	6.371	41.802	4.238	7.410	34.650	3.939	7.016
Hoteleria	68.160	14.028	18.306	72.457	16.669	22.411	64.251	19.933	25.672	58.593	20.252	25.503
Altres	130.732	11.954	18.056	134.776	13.610	21.331	133.428	15.315	24.462	118.273	14.368	21.911
TOTAL	297.476	34.113	69.849	311.853	41.003	84.182	297.015	47.538	95.618	252.416	44.765	84.292

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 76 Contractes registrats a les Illes Balears per branques d'activitat i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Nacionals	297.476	311.853	297.015	252.416
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	1.267	1.415	1.668	1.491
Pesca	274	299	251	230
Indústries extractives	249	247	223	117
Indústries manufactureres	10.133	10.765	10.390	7.762
Producció d'energia, gas i aigua	827	820	478	429
Construcció	45.439	48.221	44.524	30.871
Comerç; reparació de vehicles de motor	40.395	42.853	41.802	34.650
Hoteleria	68.160	72.457	64.251	58.593
Transport, emmagatzemament i comunicacions	27.158	25.232	25.171	19.025
Intermediació financera	2.605	2.777	2.000	1.514
Activitats immobiliàries i de lloguer, serveis empreses	50.530	53.103	49.039	38.879
Administració pública, defensa i Seguretat Social	5.088	5.239	5.228	5.793
Educació	7.357	8.169	9.009	9.603
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	18.727	20.145	21.039	21.583
Altres activitats socials, serveis personals	19.065	19.949	21.729	21.620
Activitats de les llars	199	159	212	253
Organismes extraterritorials	3	3	1	3
UE	34.113	41.003	47.538	44.765
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	311	303	306	281
Pesca	9	6	5	4
Indústries extractives	10	14	9	5
Indústries manufactureres	893	1.156	1.411	1.187
Producció d'energia, gas i aigua	12	16	13	11
Construcció	3.779	5.530	6.308	4.718
Comerç; reparació de vehicles de motor	3.117	3.669	4.238	3.939
Hoteleria	14.028	16.699	19.933	20.252
Transport, emmagatzemament i comunicacions	2.629	2.600	3.432	3.170
Intermediació financera	89	136	118	92
Activitats immobiliàries i de lloguer, serveis empreses	5.304	6.455	7.153	6.397
Administració pública, defensa i Seguretat Social	61	83	91	136
Educació	462	536	580	620
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	648	755	870	874
Altres activitats socials, serveis personals	2.617	2.951	2.981	2.985
Activitats de les llars	144	92	82	86
Organismes extraterritorials	0	2	8	8
No UE	69.849	84.182	95.618	84.292
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	1.998	1.790	1.625	1.983
Pesca	57	58	58	77
Indústries extractives	82	67	55	30
Indústries manufactureres	2.527	2.747	2.891	2.391
Producció d'energia, gas i aigua	22	25	19	25
Construcció	23.277	29.382	33.426	25.356
Comerç; reparació de vehicles de motor	5.524	6.371	7.410	7.016
Hoteleria	18.306	22.411	25.672	25.503
Transport, emmagatzemament i comunicacions	1.401	1.671	1.938	1.849
Intermediació financera	105	128	71	58
Activitats immobiliàries i de lloguer, serveis empreses	11.425	13.922	16.321	13.167
Administració pública, defensa i Seguretat Social	101	156	217	248
Educació	314	364	382	399
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	1.110	1.374	1.621	2.187
Altres activitats socials, serveis personals	2.956	3.271	3.578	3.577
Activitats de les llars	644	442	334	426
Organismes extraterritorials	0	3	0	0

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 77 Contractes registrats a les Illes Balears per tipus de contracte i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005		2006		2007		2008	
	Indefinits	Temporals	Indefinits	Temporals	Indefinits	Temporals	Indefinits	Temporals
Total	43.069	358.369	57.703	379.335	59.140	381.031	51.855	329.618
Nacionals	33.786	263.690	43.328	268.525	43.726	253.289	36.618	215.798
Estrangers	9.283	94.679	14.375	110.810	15.414	127.742	15.237	113.820
UE	4.044	30.069	5.389	35.614	6.458	41.080	6.776	37.989
No UE	5.239	64.610	8.986	75.196	8.956	86.662	8.461	75.831

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 78 Població en atur a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)

Aturats (EPA)	2005	2006	2007	2008
Ambdós sexes				
Total	36.400	34.250	38.100	57.800
Nacionals	26.900	23.550	24.600	33.500
Estrangers	9.500	10.700	13.500	24.300
UE	1.600	1.900	3.000	8.000
No UE	7.900	8.800	10.500	16.300
Homes				
Total	15.000	15.550	18.200	31.100
Nacionals	12.300	10.950	12.400	18.600
Estrangers	2.700	4.600	5.800	12.500
UE	500	900	1.400	3.900
No UE	2.200	3.700	4.400	8.600
Dones				
Total	21.400	18.700	19.900	26.700
Nacionals	14.600	12.600	12.200	14.900
Estrangeres	6.800	6.100	7.700	11.800
UE	1.100	1.000	1.600	4.100
No UE	5.700	5.100	6.100	7.700

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (EPA)

Quadre 79 Població estrangera en atur per comunitats autònomes (2006-2008)

	2006			2007			2008		
	Total	Estrangers	%	Total	Estrangers	%	Total	Estrangers	%
Catalunya	260.841	32.708	12,5%	256.406	32.016	12,5%	333.653	58.352	17,5%
Madrid	216.459	23.386	10,8%	221.732	29.243	13,2%	281.045	51.385	18,3%
Com. Valenciana	195.878	18.116	9,2%	201.425	22.139	11,0%	277.891	38.700	13,9%
Andalusia	477.324	17.857	3,7%	492.310	22.052	4,5%	602.888	33.968	5,6%
Canàries	130.359	9.867	7,6%	133.729	11.382	8,5%	175.140	16.939	9,7%
Castella-la Manxa	91.567	5.012	5,5%	91.659	6.866	7,5%	115.531	13.301	11,5%
Illes Balears	36.134	7.164	19,8%	37.243	8.484	22,8%	49.111	12.884	26,2%
Múrcia	44.355	4.760	10,7%	46.619	6.519	14,0%	69.844	12.524	17,9%
Aragó	37.662	4.556	12,1%	35.869	4.976	13,9%	48.230	10.153	21,1%
Castella i Lleó	110.012	4.689	4,3%	106.132	5.707	5,4%	123.345	10.127	8,2%
Galícia	161.276	5.138	3,2%	150.546	5.650	3,8%	162.512	7.217	4,4%
País Basc	80.793	3.925	4,9%	75.629	4.344	5,7%	84.582	6.752	8,0%
Navarra	20.986	2.641	12,6%	20.642	2.623	12,7%	25.319	4.456	17,6%
La Rioja	10.153	1.358	13,4%	10.022	1.594	15,9%	12.807	2.774	21,7%
Astúries	53.440	1.816	3,4%	50.044	1.946	3,9%	52.843	2.638	5,0%
Cantàbria	21.825	1.074	4,9%	20.573	1.185	5,8%	25.359	2.167	8,5%
Extremadura	76.201	1.352	1,8%	74.595	1.415	1,9%	84.530	2.059	2,4%
Total Espanya	2.025.265	145.417	7,2%	2.025.175	168.139	8,3%	2.524.630	286.393	11,3%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INEM

Quadre 80 Atur registrat a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005		2006		2007		2008	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Nacionals	13.969	17.918	12.353	16.617	12.356	16.403	17.628	18.600
16-19	826	872	739	812	745	764	1.072	834
20-24	1.709	2.032	1.515	1.763	1.546	1.641	2.277	1.895
25-29	2.029	2.760	1.737	2.393	1.668	2.297	2.429	2.527
30-34	1.747	2.877	1.507	2.626	1.487	2.537	2.218	2.806
35-39	1.417	2.452	1.225	2.276	1.265	2.177	1.917	2.523
40-44	1.270	1.920	1.122	1.770	1.117	1.748	1.722	1.980
45-49	1.097	1.499	969	1.399	970	1.435	1.510	1.662
50-54	1.170	1.366	992	1.341	984	1.361	1.425	1.574
55-59	1.448	1.306	1.261	1.320	1.215	1.414	1.498	1.591
60 i més anys	1.256	834	1.287	917	1.359	1.030	1.560	1.208
Estrangers UE	912	1.354	963	1.402	1.278	1.628	2.004	2.131
16-19	18	27	19	27	25	29	40	39
20-24	83	112	87	116	115	144	166	195
25-29	140	192	143	220	206	277	340	387
30-34	154	221	163	234	241	284	393	369
35-39	145	205	150	202	202	224	308	293
40-44	116	185	129	178	152	199	254	242
45-49	83	150	92	153	121	162	198	210
50-54	61	109	67	114	87	138	130	177
55-59	62	100	59	100	68	103	99	132
60 i més anys	50	53	55	59	61	67	76	89
Estrangers No UE	2.397	1.789	2.693	2.106	3.252	2.325	5.796	2.951
16-19	41	33	42	40	54	44	90	61
20-24	161	162	186	207	234	221	428	275
25-29	483	393	529	446	622	477	999	590
30-34	570	413	651	494	762	540	1.334	673
35-39	444	315	490	353	636	418	1.159	536
40-44	272	210	316	248	392	276	729	344
45-49	204	139	219	165	262	176	515	237
50-54	127	71	148	88	153	98	300	131
55-59	63	43	75	51	93	55	170	69
60 i més anys	33	12	37	15	45	20	71	35

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 81 Atur registrat a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Total aturats	38.339	36.134	37.243	49.111
Nacionals	31.887	28.970	28.759	36.228
Agricultura i pesca	201	201	201	297
Indústria	1.898	1.636	1.463	1.777
Construcció	3.996	3.508	3.636	6.303
Serveis	24.903	22.980	22.899	27.069
Hoteleria	8.211	6.913	6.245	6.896
Comerç	5.328	4.885	4.768	5.756
Resta serveis	11.364	11.182	11.886	14.417
Sense ocupació anterior	889	645	560	782
Estrangers UE	2.266	2.365	2.906	4.135
Agricultura i pesca	6	8	17	27
Indústria	52	49	67	104
Construcció	104	123	273	578
Serveis	2.005	2.114	2.481	3.231
Hoteleria	927	970	1.037	1.368
Comerç	239	247	303	401
Resta serveis	839	897	1.141	1.462
Sense ocupació anterior	99	71	68	195
Estrangers no UE	4.186	4.799	5.578	8.748
Agricultura i pesca	77	71	92	163
Indústria	121	130	152	259
Construcció	1.119	1.302	1.762	3.399
Serveis	2.662	3.157	3.468	4.655
Hoteleria	1.284	1.492	1.571	2.058
Comerç	293	370	422	636
Resta serveis	1.085	1.295	1.475	1.961
Sense ocupació anterior	207	139	104	272

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 82 Guany mitjà anual en euros per treballador a les Illes Balears, segons grups de nacionalitats i sexe (2004-2007)

	2004	2005	2006	2007
Ambdós sexes	16.636	17.018	18.096	18.887
Nacionals	16.958	17.463	18.767	19.729
Resta de nacionalitats	13.115	13.752	14.150	14.296
Homes	18.396	18.696	20.018	20.847
Nacionals	18.860	19.429	21.055	22.029
Resta de nacionalitats	13.615	14.043	14.781	14.888
Dones	14.290	14.819	15.750	16.627
Nacionals	14.453	14.993	16.115	17.148
Resta de nacionalitats	12.355	13.225	13.100	13.506

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'Estructura Salarial, 2007 de l'INE

Quadre 83 Guany mitjà anual en euros per treballador a Espanya, segons grups de nacionalitats i sexe (2004-2007)

	2004	2005	2006	2007
Ambdós sexes	18.310	18.677	19.681	20.390
Nacionals	18.498	18.906	20.123	20.877
Resta de nacionalitats	14.628	14.906	14.982	14.813
Homes	20.548	21.094	22.051	22.780
Nacionals	20.850	21.437	22.721	23.399
Resta de nacionalitats	15.363	16.096	16.046	16.180
Dones	14.890	15.295	16.245	16.944
Nacionals	14.964	15.427	16.499	17.292
Resta de nacionalitats	13.015	12.636	12.618	12.474

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'Estructura Salarial, 2007 de l'INE

Quadre 84 Accidents de treball amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i illa (2005-2008)

	2005			2006			2007			2008		
	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE
Mallorca	18.823	509	2.142	18.633	740	3.002	18.610	967	3.767	15.805	941	3.181
Menorca	1.769	44	278	1.613	46	359	1.517	74	379	1.301	66	328
Eivissa	2.392	86	316	2.632	169	493	2.365	212	574	1.958	178	520
Formentera	58	3	18	89	6	22	52	7	23	67	6	30
No consta	117	6	10	112	6	13	115	8	30	101	11	40
Total	23.159	648	2.764	23.079	967	3.889	22.659	1.268	4.773	19.232	1.202	4.099

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Quadre 85 Accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i grau (2005-2008)

	Total 2005			Total 2006			Total 2007			Total 2008		
	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE
Lleus	22.942	641	2.730	22.891	959	3.860	22.491	1.262	4.740	19.094	1.194	4.066
Greus	198	6	28	173	7	25	147	6	32	122	5	28
Molt greu	9	0	2	7	0	1	9	0	1	4	2	
Mortals	10	1	4	8	1	3	12	0	0	12	1	5
Total	23.159	648	2.764	23.079	967	3.889	22.659	1.268	4.773	19.232	1.202	4.099

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

Quadre 86 Accidents de treball amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sector econòmic (2005-2008)

	Total 2005			Total 2006			Total 2007			Total 2008		
	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE
Agricultura i pesca	369	9	80	302	18	107	318	13	141	296	23	118
Indústria	2.571	83	311	2.602	82	411	2.576	100	500	2.150	105	415
Construcció	6.527	166	1.183	6.484	322	1.827	6.306	397	2.044	4.689	333	1.604
Serveis	13.692	390	1.190	13.691	545	1.544	13.459	758	2.088	12.097	741	1.962
Comerç	3.547	84	254	3.410	89	313	3.368	133	458	2.852	158	402
Hoteleria	4.079	205	589	4.034	304	748	3.735	416	981	3.301	369	930
Altres	6.066	101	347	6.247	152	483	6.356	209	649	5.944	214	630
Total	23.159	648	2.764	23.079	967	3.889	22.659	1.268	4.773	19.232	1.202	4.099

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Conselleria de Treball i Formació

9 ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS

QUADRES

Quadre 1	Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)	11
Quadre 2	Població estrangera per comunitats autònomes, segons l'avanç del padró (1 de gener de 2009)	12
Quadre 3	Distribució de població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)	13
Quadre 4	Migracions interiors a l'Estat (2004-2008)	16
Quadre 5	Migracions interiors per comunitats autònomes durant l'any 2008	17
Quadre 6	Retorn de persones en atur amb abonament anticipat de la prestació, Illes Balears (2008)	18
Quadre 7	Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2008	19
Quadre 8	Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2007	20
Quadre 9	Rànquing dels 10 municipis amb més població estrangera resident a l'illa de Mallorca segons el padró d'1 de gener de 2008	21
Quadre 10	Rànquing dels 10 municipis amb més pes de població estrangera resident a l'illa de Mallorca segons el padró d'1 de gener de 2008	21
Quadre 11	Població estrangera resident a l'illa de Menorca segons el padró d'1 de gener de 2008	22
Quadre 12	Població estrangera resident a l'illa de Eivissa segons el padró d'1 de gener de 2008	22
Quadre 13	Rànquing de les nacionalitats estrangeres amb un nombre més elevat de residents per illa (1 de gener de 2008)	23
Quadre 14	Població activa per grans grups de nacionalitats (2005-2008)	27
Quadre 15	Distribució percentual de la població activa per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)	29
Quadre 16	Rànquing de la taxa d'activitat d'estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)	30
Quadre 17	Evolució dels treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats (mitjanes 2005-2008)	34

Quadre 18	Població ocupada per grans grups de nacionalitats (2005-2008)	36
Quadre 19	Treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i règim de cotització (mitjana 2008)	40
Quadre 20	Treballadors estrangers d'alta en el règim general de la Seguretat Social per sector d'activitat a les Illes Balears (mitjanes 1r semestre 2005-2008)	45
Quadre 21	Treballadors estrangers i nacionals d'alta en el règim general de la Seguretat Social per sector d'activitat a les Illes Balears (mitjana 1r semestre 2008)	46
Quadre 22	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Nacionals (2008)	51
Quadre 23	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Estrangers UE-27 (2008)	51
Quadre 24	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears. Estrangers no UE (2008)	51
Quadre 25	Distribució de la població afiliada per grans grups de nacionalitats i sexe (mitjanes 1r semestre 2005-1r semestre 2008)	52
Quadre 26	Contractes registrats a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2008)	54
Quadre 27	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre nacionals per sexe (2008)	55
Quadre 28	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre estrangers UE per sexe (2008)	56
Quadre 29	Deu ocupacions amb més contractació a les Illes Balears entre estrangers no UE per sexe (2008)	57
Quadre 30	Contractes registrats a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i durada (2005-2008)	61
Quadre 31	Índex de rotació a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	61
Quadre 32	Comparació de les dades d'atur segons l'EPA i el SOIB (2005-2008)	63
Quadre 33	Evolució dels demandants d'ocupació per grans grups de nacionalitats (2005-2008)	64
Quadre 34	Població aturada registrada per illa i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	67
Quadre 35	Població en atur registrada per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	69
Quadre 36	Nombre de persones en atur de les 15 nacionalitats amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears (2005-2008)	71
Quadre 37	Evolució dels afiliats i estrangers en atur per nacionalitats (2007-2008)	71

Quadre 38	Atur registrat a les Illes Balears per nivell d'estudis i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	72
Quadre 39	Estrangers i nacionals en atur a les Illes Balears per sector econòmic (2005-2008)	73
Quadre 40	Persones en atur de les 15 nacionalitats amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears per sexe i sector econòmic (2008)	75
Quadre 41	Atur registrat a les Illes Balears per ocupació i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	78
Quadre 42	Atur registrat a les Illes Balears segons durada de la demanda i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	80
Quadre 43	Accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i illa (2005-2008)	85
Quadre 44	Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)	93
Quadre 45	Població estrangera per grans grups de nacionalitats i illa, segons el padró d'1 de gener de 2008	93
Quadre 46	Població estrangera resident per comunitats autònomes (2000-2008)	93
Quadre 47	Població estrangera per grans grups de nacionalitats i comunitats autònomes, segons l'avanç del padró d'1 de gener de 2009	94
Quadre 48	Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, des de 2000 fins a 2008 (padró d'habitants d'1 de gener)	94
Quadre 49	Rànquing de les nacionalitats estrangeres amb un nombre més elevat de residents a les Illes Balears (1 de gener de 2009)	95
Quadre 50	Distribució de la població a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2008)	95
Quadre 51	Distribució de la població estrangera a les Illes Balears, segons nacionalitat i sexe (2008)	96
Quadre 52	Distribució de la població a les Illes Balears per illa, sexe i grans grups de nacionalitats (2007)	97
Quadre 53	Població resident a les Illes Balears per nacionalitat, per sexe i edat (1 de gener de 2009)	98
Quadre 54	Població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, per sexe i edat (2007)	99
Quadre 55	Població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, per sexe i edat (1 de gener de 2009)	99

Quadre 56	Evolució de la població resident a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats, des de 2000 fins a 2008 (permisos de residència en data 31 de desembre)	100
Quadre 57	Nombre d'immigrants a les Illes Balears segons el motiu del trasllat	100
Quadre 58	Nombre d'immigrants segons la convivència dels fills i el nombre de fills a les Illes Balears i a Espanya	101
Quadre 59	Nombre d'habitatges familiars amb immigrants residents a les Illes Balears, segons el règim de tinença de l'habitatge	101
Quadre 60	Distribució dels actius a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2008)	101
Quadre 61	Població activa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)	102
Quadre 62	Població estrangera activa i població major de 16 anys per comunitats autònomes (2008)	102
Quadre 63	Taxes d'activitat, d'ocupació i atur a les Illes Balears, per grans grups de nacionalitat (2005-2008)	103
Quadre 64	Taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats i per sexe (2005-2008)	103
Quadre 65	Taxa d'ocupació estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)	104
Quadre 66	Taxa d'atur per grans grups de nacionalitats i per sexe (2005-2008)	104
Quadre 67	Taxa d'atur estrangers per comunitats autònomes (2005-2008)	105
Quadre 68	Evolució dels treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i sexe (1r semestre 2005-2008)	105
Quadre 69	Evolució dels afiliats estrangers a la Seguretat Social a les Illes Balears per nacionalitats (2005-2008)	106
Quadre 70	Evolució afiliats a la Seguretat Social per règim (2005-2008)	106
Quadre 71	Treballadors d'alta en la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats i règim de cotització (2008)	107
Quadre 72	Contractes registrats a les Illes Balears per sexe i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	108
Quadre 73	Pes dels contractes estrangers registrats a les Illes Balears (2005-2008)	108
Quadre 74	Contractes registrats a les Illes Balears per illa i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	109
Quadre 75	Contractes registrats a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	110

Quadre 76	Contractes registrats a les Illes Balears per branques d'activitat i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	111
Quadre 77	Contractes registrats a les Illes Balears per tipus de contracte i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	112
Quadre 78	Població en atur a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)	112
Quadre 79	Població estrangera en atur per comunitats autònomes (2006-2008)	113
Quadre 80	Atur registrat a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	114
Quadre 81	Atur registrat a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2005-2008)	115
Quadre 82	Guany mitjà anual en euros per treballador a les Illes Balears, segons grups de nacionalitats i sexe (2004-2007)	116
Quadre 83	Guany mitjà anual en euros per treballador a Espanya, segons grups de nacionalitats i sexe (2004-2007)	116
Quadre 84	Accidents de treball amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i illa (2005-2008)	117
Quadre 85	Accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i grau (2005-2008)	117
Quadre 86	Accidents de treball amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i sector econòmic (2005-2008)	118

GRÀFICS

Gràfic 1	Evolució de la variació absoluta interanual de la població estrangera i del pes de la població estrangera sobre el total de la població a les Illes Balears (2000-2008)	11
Gràfic 2	Percentatge de població estrangera sobre el total de població, per comunitats autònomes (1 de gener de 2009)	12
Gràfic 3	Percentatge de població estrangera sobre el total de població (2006)	13
Gràfic 4	Evolució de la població resident a les Illes Balears segons la nacionalitat (2000-2008)	14
Gràfic 5	Piràmide de població de les Illes Balears (2008 i 2000)	14
Gràfic 6	Taxes de variació de la població d'edat entre 16 i 64 anys a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats (2000-2008)	15

Gràfic 7	Evolució de la població estrangera segons el padró municipal i segons el Registre Central d'Estrangers (2000-2008)	16
Gràfic 8	Creixement interanual dels estrangers a les Illes Balears i a l'Estat (2000-2008)	18
Gràfic 9	Evolució de la variació interanual de la població estrangera per illes (2000-2007)	20
Gràfic 10	Pes de la població estrangera per illes (2000-2007)	21
Gràfic 11	Alumnat estranger per cada mil alumnes escolaritzats en el total d'ensenyaments no universitaris, segons la comunitat autònoma. Curs 2007-08	24
Gràfic 12	Evolució del pes de la població activa estrangera sobre el total de població activa (2005-2008)	27
Gràfic 13	Evolució de la població estrangera activa i població estrangera de 16 anys i més (2005-2008)	28
Gràfic 14	Variació interanual de la població activa espanyola i estrangera (2006-2008)	28
Gràfic 15	Evolució de la població activa i inactiva estrangera (2005-2008)	29
Gràfic 16	Variacions interanuals de la població activa estrangera i del PIB a preus constants a les Illes Balears (2006-2008)	30
Gràfic 17	Evolució de la taxa d'activitat per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears (2005-2008)	31
Gràfic 18	Evolució dels estrangers afiliats a la Seguretat Social i dels ocupats segons l'EPA (mitjanes 2005-2008)	33
Gràfic 19	Evolució dels nacionals afiliats a la Seguretat Social i dels ocupats segons l'EPA (mitjanes 2005-2008)	33
Gràfic 20	Rànquing del pes dels treballadors estrangers d'alta en la Seguretat Social sobre el total de treballadors d'alta per comunitats autònomes (mitjana 1r semestre 2008)	34
Gràfic 21	Evolució dels d'afiliats estrangers amb un nombre d'afiliacions major a les Illes Balears (mitjanes 2007-2008)	35
Gràfic 22	Aportació a l'ocupació dels afiliats nacionals i estrangers (mitjanes 2006-2008)	35
Gràfic 23	Variació interanual de la població afiliada per grups de nacionalitat (2006-2008)	36
Gràfic 24	Evolució interanual de l'ocupació estrangera i nacional per trimestres (1r trimestre 2006- 4t trimestre 2008)	37
Gràfic 25	Variació interanual de la població ocupada per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	37

Gràfic 26	Variació interanual de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	38
Gràfic 27	Percentatge de la contractació de treballadors estrangers sobre el total de contractes i percentatge dels treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears (2005-2008)	38
Gràfic 28	Variació interanual de la contractació a l'illa de Mallorca (2006-2008)	39
Gràfic 29	Variació interanual de la contractació a l'illa de Menorca (2006-2008)	39
Gràfic 30	Variació interanual de la contractació a l'illa d'Eivissa (2006-2008)	39
Gràfic 31	Variació interanual de la contractació a l'illa de Formentera (2006-2008)	39
Gràfic 32	Variació interanual dels afiliats nacionals i estrangers per règim de cotització (mitjanes 2007-2008)	41
Gràfic 33	Variació interanual dels règims de cotització dels treballadors estrangers (2006-2008)	41
Gràfic 34	Distribució dels treballadors nacionals i estrangers per règim de cotització (mitjana 2008)	42
Gràfic 35	Participació dels treballadors estrangers segons el règim de cotització a la Seguretat Social a les Illes Balears (mitjana 2008)	43
Gràfic 36	Pes dels estrangers en els règims de cotització a la Seguretat Social (mitjana 2008)	43
Gràfic 37	Pes de les nacionalitats amb més nombre d'afiliats sobre el total d'estrangers afiliats al règim general (mitjana 2008).	43
Gràfic 38	Pes de les nacionalitats amb més nombre d'afiliats sobre el total d'estrangers afiliats al règim d'autònoms (mitjana 2008).	44
Gràfic 39	Distribució dels afiliats nacionals per sector d'activitat (mitjana 1r semestre 2008)	44
Gràfic 40	Distribució dels afiliats estrangers per sector d'activitat (mitjana 1r semestre 2008)	44
Gràfic 41	Variació interanual dels estrangers d'alta al règim general de la Seguretat Social per sectors de major inserció laboral (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)	46
Gràfic 42	Concentració dels estrangers afiliats al règim general de la Seguretat Social als sectors de la construcció i de l'hoteleria (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)	47
Gràfic 43	Concentració dels estrangers afiliats al règim general de la Seguretat Social al sector del comerç i reparació de vehicles a motor i al sector d'activitats immobiliàries i de lloguer, serveis a empreses (mitjanes 1r semestre 2006-1r semestre 2008)	47
Gràfic 44	Distribució de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats i sectors d'activitat (2007-2008)	48

Gràfic 45	Variació interanual de la contractació registrada al sector serveis per grans grups de nacionalitats.	48
Gràfic 46	Variació interanual de la contractació registrada al sector de la construcció per grans grups de nacionalitats	49
Gràfic 47	Variació interanual de la contractació registrada al sector de la indústria per grans grups de nacionalitats.	49
Gràfic 48	Variació interanual de la contractació registrada al sector de l'agricultura i pesca per grans grups de nacionalitats.	50
Gràfic 49	Representació de les dones afiliades per grans grups de nacionalitat (mitjana 1r semestre 2008)	52
Gràfic 50	Variació interanual de la contractació registrada per sexes i grans grups de nacionalitats (2006-2008)	53
Gràfic 51	Evolució de la taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats (2005-2008)	58
Gràfic 52	Evolució taxa d'ocupació estrangers UE a les Illes Balears i a l'Estat (2005-2008)	59
Gràfic 53	Evolució taxa d'ocupació estrangers no UE a les Illes Balears i a l'Estat (2005-2008)	59
Gràfic 54	Evolució de la taxa d'ocupació de nacionals i estrangers per sexe (2005-2008)	59
Gràfic 55	Evolució de la taxa d'ocupació dels estrangers UE per sexe (2005-2008)	59
Gràfic 56	Evolució de la taxa d'ocupació dels estrangers no UE per sexe (2005-2008)	59
Gràfic 57	Variació interanual de la contractació indefinida i temporal per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	60
Gràfic 58	Variació interanual de l'atur de nacionals i estrangers registrat al SOIB i la població nacional i estrangera en situació d'atur segons l'EPA a les Illes Balears (2006-2008)	64
Gràfic 59	Percentatge de població estrangera sobre el total de població en atur per comunitats autònomes (2008)	65
Gràfic 60	Variació relativa interanual de l'atur registrat per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	66
Gràfic 61	Percentatge de població estrangera desocupada sobre el total de població en atur, per illes (2008)	66
Gràfic 62	Variació relativa interanual de l'atur entre nacionals, comunitaris i extracomunitaris (2006-2008)	68
Gràfic 63	Evolució interanual de l'atur estranger i nacional per trimestres (1r trimestre 2006 - 4t trimestre 2008)	68

Gràfic 64	Població en atur per grans grups de nacionalitats i sexe (2005-2008)	69
Gràfic 65	Atur registrat a les Illes Balears per sexe, edat i grans grups de nacionalitats (2008)	70
Gràfic 66	Variació interanual d'estrangers en atur al sector de serveis i de la construcció (2006-2008)	74
Gràfic 67	Població en atur a les Illes Balears segons el sector econòmic i els grans grups de nacionalitats (2008)	74
Gràfic 68	Distribució dels homes en situació d'atur de les 15 nacionalitats amb més residents a les Illes per sector econòmic (2008)	76
Gràfic 69	Distribució de les dones en situació d'atur de les 15 nacionalitats amb més residents a les Illes per sector econòmic (2008)	77
Gràfic 70	Evolució de la taxa d'atur per grans grups de nacionalitats (2005-2008)	79
Gràfic 71	Taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears i mitjana espanyola (2005-2008)	79
Gràfic 72	Salari mitjà anual en euros a les Illes Balears per sexe, nacionals i estrangers (2007)	83
Gràfic 73	Salari mitjà anual en euros a les Illes Balears per sexes, nacionals i estrangers (2004-2007)	84
Gràfic 74	Salari mitja dels homes i les dones estrangers a Espanya i a les Illes Balears (2004-2007)	84
Gràfic 75	Rànquing per comunitats autònomes de la diferència relativa del salari brut anual en euros dels espanyols respecte als estrangers (2007)	85
Gràfic 76	Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Mallorca per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	86
Gràfic 77	Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Menorca per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	86
Gràfic 78	Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa d'Eivissa per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	87
Gràfic 79	Variació interanual dels accidents laborals amb baixa a l'illa de Formentera per grans grups de nacionalitats (2006-2008)	87
Gràfic 80	Distribució d'accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats i grau (2008)	88
Gràfic 81	Distribució d'accidents laborals amb baixa a les Illes Balears per sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2008)	88

Gràfic 82	Evolució de l'índex d'incidència dels accidents laborals dels treballadors, nacionals i estrangers, a les Illes Balears (2005-2008)	89
Gràfic 83	Índex d'incidència dels accidents laborals (treballadors nacionals i estrangers) per sector econòmic (1r semestre 2008)	89

10 RELACIONS DE FONTS I INDICADORS

Per a l'elaboració d'aquest informe s'han consultat les fonts següents:

- Enquesta de població activa (EPA) de l'INE
- Padró Municipal de l'INE
- Dades d'afiliació a la Tresoreria General de la Seguretat Social
- Dades del Servei de l'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)
- Dades estadístiques del Servei Públic d'Ocupació Estatal
- Anuaris Estadístics del Ministeri de Treball i Immigració (MTIN)
- Direcció General de Salut Laboral de la Conselleria de Treball i Formació
- Estrangers amb certificat de registre o targeta de residència en vigència. Secretaria d'Estat i Emigració. Ministeri de Treball i Immigració.
- *Immigración y mercado de trabajo. Informe 2008*. Observatori Permanent d'Immigració. Miguel Pajares. Ministeri de Treball i Immigració.
- International Migration Outlook: SOPEMI 2009 Edition. OCDE.
- Institut d'Avaluació. Ministeri d'Educació, Política Social i Esport.
- Enquesta nacional d'immigrants 2007 de l'INE.
- Enquesta d'estructura salarial anual 2007 de l'INE.
- Enquesta d'estructura salarial quadriennal 2006 de l'INE.
- Accidents laborals de la Direcció General de Salut Laboral de la Conselleria de Treball i Formació del Govern de les Illes Balears.

